

Avdelning

Utvärderingsavdelningen

Handläggare

Lee Gleichmann Linnarsson

08-563 085 31

lee.gleichmann.linnarsson@uka.se

Rektorer vid berörda lärosäten

Pilotutvärdering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå, grundläraresexamen

Beslut

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) beslutar att ge följande samlade omdöme för grundläraresamina.

Göteborgs universitet

Grundläraresexamen, inriktning årskurs 4-6, hög kvalitet

Karlstads universitet

Grundläraresexamen, inriktning förskoleklass och årskurs 1-3, hög kvalitet

Linköpings universitet

Grundläraresexamen, inriktning förskoleklass och årskurs 1-3, hög kvalitet

Malmö högskola

Grundläraresexamen, inriktning årskurs 4-6, hög kvalitet

Stiftelsen Högskolan i Jönköping

Grundläraresexamen, inriktning fritidshem, hög kvalitet

Umeå universitet

Grundläraresexamen, inriktning fritidshem, ifrågasatt kvalitet

Ärendets hantering

UKÄ har under 2016 och 2017 genomfört en pilotutvärdering av ett urval grundläraresutbildningar på grundnivå och avancerad nivå.

Utvärderingen har utgått ifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100). Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning (*Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag, Rapport 2016:15*).

Pilotutvärderingen har haft som syfte att pröva och utveckla UKÄ:s metod för utvärdering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Utbildningar som får det samlade omdömet *ifrågasatt kvalitet* kommer att utvärderas på nytt i den ordinarie omgången av utbildningsutvärderingar. Utbildningar som får det samlade omdömet *hög kvalitet* räknas däremot som färdigutvärderade och kommer inte omfattas av den ordinarie omgången av utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå. (För

närmare information, se *Vägledning för pilotutvärdering av förskolläro- och grundläroutbildning.*)

För granskningen av berörda utbildningar har UKÄ efter ett nomineringsförfarande utsett en bedömargrupp bestående av ämnessakkunniga, studentrepresentanter och arbetslivsföreträdare. Bedömarna har inte deltagit i beredning eller bedömning av utbildningar vid lärosäten där de uppgett jäv. En förteckning över bedömarna och jävsförhållanden finns i bilaga 2 i bedömargruppens yttrande.

De underlag som ligger till grund för bedömningen framgår av bilaga 3 i bedömargruppens yttrande. Utifrån underlagen har bedömargruppen redovisat en bedömning med vidhängande motivering av respektive utbildnings kvalitet utifrån nedanstående aspektområden och perspektiv (se bedömargruppens yttrande, bilaga 1).

Aspektområden:

- miljö, resurser och område
- utformning, genomförande och resultat
- uppföljning, åtgärder och återkoppling

Perspektiv:

- studenters perspektiv
- arbetslivets perspektiv
- jämställdhetsperspektiv.

I bedömargruppens yttrande ges även ett förslag till samlat omdöme för respektive utbildning.

UKÄ har innan detta beslut fattats skickat bedömargruppens preliminära yttranden till respektive lärosäte på delning, för att korrigera eventuella sakfel. Delningstiden var tre veckor. De svar som lärosätena inkom med framgår av bilaga 4. Bedömargruppen har tagit del av lärosätenas svar, och i de fall där bedömarna gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandena.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Med utgångspunkt i bedömargruppens förslag ger UKÄ respektive utbildning det samlade omdömet *hög kvalitet* eller *ifrågasatt kvalitet*. UKÄ:s samlade omdöme för respektive utbildning och lärosäte redovisas i bilaga 1.

Beslut i detta ärende har tagits av generaldirektören Anders Söderholm efter föredragning av utredaren Ulrika Thafvelin i närvaro av, avdelningschefen Karin Järplid Linde och strategi- och planeringsansvarige Per Westman samt kommunikationschefen Agneta Rolfer. Projektledare för utvärderingen har varit utredaren Lee Gleichmann Linnarsson.

Anders Söderholm

Ulrika Thafvelin

Kopia till:
Bedömargruppen

Bilaga 1: Samlat omdöme

Göteborgs universitet

Lärosäte	Huvudområde/examen	ID-nr	Samlat omdöme
Göteborgs universitet	Grundlärarexamen, inriktning årskurs 4-6	A-2016-09-3996	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande. "Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</p> <p>Aspektområde miljö, resurser och område: Utbildningen garanterar att studenterna genomgår ämnes- och ämnesdidaktiska studier, valbara områden, utbildningsvetenskaplig kärna samt verksamhetsförlagd utbildning i enlighet med högskoleförordningen. Kurserna inom den verksamhetsförlagda utbildningen är knutna till andra kursers innehåll och yrkesrollen finns med genom hela utbildningen. Utbildningsmiljön bedöms vara stark med flera forskningsmiljöer med stor betydelse för grundlärarutbildningen. Den sammantagna kompetensen i lärarresursen är adekvat, men bedömargruppen noterar att det finns behov av åtgärder för att åstadkomma en stabil lärarkår.</p> <p>Aspektområde utformning, genomförande och resultat: Utbildningen säkerställer att studenterna når examensmålen genom en tydlig progression samt genom att det finns en koppling mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination. För att stödja studenternas lärande finns också en struktur med seminarium både före och efter föreläsningar samt workshops för att förbereda och efterbehandla vad som avhandlats i föreläsningar. Lärosätet visar på en rad goda exempel i arbete med utbildningen samtidigt som det också finns vissa utvecklingsområden. Det finns indikationer på att studenterna inte får tillräckligt med utbildning vad gäller kunskap i tillämpning av undervisning.</p> <p>Arbetslivets perspektiv: Utbildningen förbereder för ett föränderligt arbetsliv både genom utformningen och genomförandet av utbildningens kurser och den verksamhetsförlagda utbildningen och genom den kompetens och erfarenhet som kan tillföras genom lärosätets lärare och de lokala lärarutbildarna. Bedömargruppen har noterat att lärosätet har konkreta planer på hur man ska möjliggöra för studenter att under den verksamhetsförlagda utbildningen få en så bred erfarenhet som möjligt, till exempel att få erfarenhet av att arbeta med nyanlända elever. Ett annat område där det föränderliga arbetslivet ställer krav är utvecklingen inom IT och vilka kunskaper det kräver av de blivande lärarna, vilket också är föremål för särskilda åtgärder.</p> <p>Studenters perspektiv: Inom utbildningen finns ett välutvecklat system för att kunna ta tillvara studenternas synpunkter och för att de ska ha möjlighet att påverka utbildningen. Det finns olika former för detta, bland annat genom möjligheten för studenterna att delta i kursvärderingar och programvärderingar. Synpunkter från dessa förs in i kursrapporter som senare är underlag för programrapporter. Sammanfattningar av dessa finns sedan att tillgå för studenterna digitalt. Kursrapporterna används också av lärolagen vid utvecklingen av respektive kurs. En annan form att påverka utbildningen är de studentdialoger som genomförs varje termin mellan representanter för</p>			

studenterna och programledarna för utbildningen då frågor som initierats av studenterna och programledaren behandlas. Det kan vara frågor som uppmärksammats i kurs- och programvärderingar.

Utbildningen verkar också för att studenterna tar en aktiv roll i lärandet, till exempel genom kursuppgifter som kräver att studenten gör egna bedömningar och överväganden. Studenter ges även stort utrymme i den systematiska kvalitetsutvecklingen och regelbunden återkoppling sker.

Jämställdhetsperspektiv: I utbildningen ingår undervisning om klass, genus och etnicitet och hur dessa kategorier är relaterade till frågor om jämlikhet och jämställdhet. Frågorna kopplas även till ämnesdidaktiska teorier och frågor om hur strukturella förhållanden som rör dessa kategorier kan påverka elevers livsvillkor och situation i skolan.

Aspektområde uppföljning, åtgärder och återkoppling: Det systematiska kvalitetsarbetet är ett styrkeområde och med klara strategier för att förbättra identifierade brister och svagheter bedöms lärosätet ha förmåga att säkra att studenterna får stöd att nå målen för utbildningen.

Bedömargruppen vill lyfta följande goda exempel:

- lärosätets systematiska kvalitetsarbete och särskilt modellen med studentdialoger
- lärosätets strategiska arbete med att utveckla kvaliteten i seminarier
- systemet med särskilda forsknings- och utvecklingsmedel som kan sökas för att utveckla samverkan mellan forskning och utbildning
- arbetet med utvecklandet av en likvärdig examination av studenternas förmåga att tillämpa kunskaper i den pedagogiska praktiken

Bedömargruppen ser följande utvecklingsområden:

- åtgärder för att åstadkomma en stabil lärarkår
- utbildning av handledare inom den verksamhetsförlagda delen av utbildningen
- information mellan lärosäte och handledare i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen
- planering och samverkan mellan kursansvariga och examinatorer
- variation av examinationsformer
- ökning av undervisning om professionsspecifika metoder i utbildningen på lärosätet
- övningstillfällen av professionsspecifika kunskaper under handledning som föregår examinationstillfället"

Karlstads universitet

Lärosäte	Huvudområde/examen	ID-nr	Samlat omdöme
Karlstads universitet	Grundlärarexamen, inriktning förskoleklass och årskurs 1-3	A-2016-09-3998	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande. "Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</p> <p>Bedömargruppens sammantagna bedömning av underlagen är att grundlärautbildningen med inriktning mot förskoleklass och årskurs 1-3, är en väl fungerande utbildning utifrån de aspektområden och kunskapsformer som bedömts här.</p> <p>Inom aspektområdet miljö, resurs och område vill bedömargruppen lyfta fram att kompetensförsörjningen är god och visar på systematik och handlingsberedskap om problem uppstår. I tillägg till att beskriva kompetensförsörjning i relation till de högskoleförlagda delarna av utbildningen, beskrivs i självvärderingen även hur denna aspekt hanteras i relation till lärare i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen, vilket bedömargruppen vill framhålla som ett gott exempel. Utbildningsmiljön visar god kvalitet och den utvecklas i samverkan med vetenskaplig och professionsbaserad kunskapsutveckling.</p> <p>Genomgående ges en bild av en utbildning som i utformning, genomförande och resultat är väl avvägd och ambitiös. Utbildningen främjar studenters aktiva roll i sitt lärande på ett systematiskt sätt. Bedömargruppen har dock identifierat svagheter i systematiken kring utbildningens bedömningskriterier. Därtill identifierar bedömargruppen utformning, genomförande och examination av det självständiga arbetet som ett förbättringsområde, eftersom det vetenskapsteoretiska innehållet och den vetenskapliga grunden är svag i ett flertal av de självständiga arbeten som bedömargruppen granskat, och eftersom det finns brister avseende gemensamma, likvärdiga kravnivåer. Dessa svagheter till trots, blir den sammanvägda bedömningen att utbildningen visar hög kvalitet.</p> <p>De tre perspektiven, arbetslivs-, student-, och jämställdhetsperspektivet, bedöms som tillfredsställande. Perspektiven bedöms som integrerade i hela utbildningen och det finns systematik kring uppföljning, åtgärder och återkoppling. När det gäller jämställdhetsperspektivet har bedömargruppen identifierat att det behövs åtgärder för att få en jämnare könsfördelning i lärargruppen, vilket således är ett förbättringsområde."</p>			

Linköpings universitet

Lärosäte	Huvudområde/examen	ID-nr	Samlat omdöme
Linköpings universitet	Grundlärarexamen, inriktning förskoleklass och årskurs 1-3	A-2016-09-3999	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande. "Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</p>			
<p>Aspektområde miljö, resurser och område: Utbildningen bedöms som ambitiös och ambitionsnivån får stöd av en mängd mekanismer för återkoppling till studenterna och åtgärder för att förbättra kvaliteten på studierna. Men lärosätet måste dock vara uppmärksam på risken med beställarsystemet samt risken för splittring och fragmentering på grund av uppdelningen mellan två campus och att det finns många anställda med små undervisningsandelar.</p>			
<p>Aspektområde utformning, genomförande och resultat: Utbildningen framstår som enhetlig. Det finns en god progression och de olika kunskapsformerna är väl integrerade med varandra. Utbildningen säkerställer att studenterna når examensmålen, vilket också bekräftas vid granskningen av de självständiga arbetena. Bedömargruppen skulle dock önska att lärosätet ytterligare konkretiserar hur studenterna görs redo att uppnå målen i examensordningen, till exempel genom att använda formativ bedömning i högre grad. Vidare finns det ett behov av att utbildningen utvecklar arbetet med studenternas digitala kompetens relaterat presentationsteknik och undervisningsmetoder.</p>			
<p>Arbetslivets perspektiv: Bedömargruppen menar att studenterna förbereds på olika situationer i arbetslivet samt till att leda kunskapsutveckling under olika förutsättningar och i olika sammanhang. Förändringsperspektivet i arbetslivet bedöms inte tas upp i tillräcklig mån, till exempel hur digitala teknologier påverkar läraryrket samt sociala och utbildningsrelaterade kontexter.</p>			
<p>Studenters perspektiv: Lärosätet bedöms göra ett gott arbete gällande studentperspektivet. Bedömargruppen identifierar studenternas deltagande i utformningen av utbildningen på tre nivåer. Den första är en representationsnivå, den andra nivån av studentdeltagande utgörs av återkoppling där studenterna kan ge synpunkter på hur de har upplevt och upplever utbildningen, och den tredje är att engagera studenterna i själva kursutformningen, till exempel i form av att pröva olika arbetsmetoder, uppgifts- och examinationsformer och dylikt. Det finns goda exempel på att utbildningen är mycket lyhörd för studenternas synpunkter, men det finns vissa otydligheter vad gäller studenternas medverkan i kursutformningen.</p>			
<p>Jämställdhetsperspektiv: Lärosätet gör ett bra arbete i samband med jämställdhetsperspektivet. Det arbetar mycket väl med frågeställningar som rör jämställdhetsperspektivet både inom aspektområdet personal och utbildningsmiljö samt aspektområdet utbildningens utformning och genomförande, med tydliga mekanismer för uppföljning och återkoppling som leder till kvalitetsförbättringar. Bedömargruppen vill lyfta fram ordningen med genuslektorer som ett bra exempel. Ett annat gott exempel är att Facebook används för att både rekrytera och behålla män i utbildningen.</p>			

Aspektområde uppföljning, åtgärder och återkoppling: Lärosätet genomför ett systematiskt arbete på olika områden, både inom de olika aspektområdena och inom perspektiven. Bedömggruppen önskar viss ytterligare konkretisering eller fördjupning när det gäller att visa att ett sådant arbete pågår, och i närmare detalj visa hur det systematiska arbetet utförs och vad det leder till."

Malmö högskola

Lärosäte	Huvudområde/examen	ID-nr	Samlat omdöme
Malmö högskola	Grundlärarexamen, inriktning årskurs 4-6	A-2016-09-3997	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande. "Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.</p>			
<p>Aspektområde miljö, resurser och område: Bedömargruppen anser att lärosätet visar att utbildningen integrerar olika kunskapsformer och kunskapsområden. Yrkesorienteringen är väl tillvaratagen, särskilt i arbetet med den verksamhetsförlagda utbildningen och studentaktiva lärandeformer. Samtidigt finns det en forskningsmiljö vid lärosätet. Lärarnas sammanlagda kompetens överensstämmer väl med utbildningens innehåll och mål, även om många lärare har små undervisningsandelar i utbildningen.</p>			
<p>Aspektområde utformning, genomförande och resultat: Både självvärderingen och intervjuerna visar att lärosätet förbereder sina studenter väl för yrket som lärare. Utbildningen säkerställer att studenterna når examensmålen, uppdelade i olika kunskapsformer i högskoleförordningen, tack vare ett rikt utbud på aktiviteter, uppgiftsformer, aktivering, roller och ansvar och inte minst de möjligheter som kommer till uttryck genom den verksamhetsförlagda utbildningen. Studenterna får många uppgifter som stimulerar till aktivt deltagande. Det finns en progression i vad studenterna förväntas kunna och det finns en koppling mellan mål och vad som examineras. Bedömargruppen ser dock svagheter när det gäller undervisning i kvantitativa forskningsmetoder. Självvärderingen visar att studenterna får diskutera olika metoder och att enkätundersökningar är vanligt förekommande i de självständiga arbetena, men inte i vilken grad eller hur studenterna förbereds för att använda kvantitativa metoder.</p>			
<p>Arbetslivets perspektiv: Utbildningen förbereder för ett föränderligt arbetsliv genom utformningen och genomförandet av utbildningens kurser och den verksamhetsförlagda utbildningen. Bedömargruppen vill lyfta hur lärosätet systematiskt förbereder studenterna på ett mångkulturellt samhälle som ett bra exempel. När det gäller arbetslivsrelevans saknas dock ett tydligt perspektiv på hur digital teknik kan relaterat till lärande och undervisning.</p>			
<p>Studenters perspektiv: Studenterna har gott om möjligheter till aktivt arbete med att utveckla utbildningen, dels finns det en bred representationsnivå som omfattar alla besluts- och förberedelseorgan, dels finns det en mängd möjligheter för både formativ och summativ bedömning med koppling till kursportföljen, oftast i form av enkäter men också genom fokussamtal. Bedömargruppen menar att det är intressant att lärosätet har anställt en tidigare student för att undersöka hur man kan arbeta för att få ett högre intresse från studenternas sida att vara aktiva i utvecklingen av utbildningen.</p>			
<p>Jämställdhetsperspektiv: Lärosätet prioriterar arbetet med att behålla de män som redan är antagna till utbildningen framför att utarbeta särskilda rekryteringsmekanismer för män. I intervjuerna tydliggjordes det att arbete med jämställdhet går långt utöver könsperspektivet och sträcker sig till exempel till att</p>			

förbereda studenter för att möta nyanlända elever under den verksamhetsförlagda utbildningen.

Aspektområde uppföljning, åtgärder och återkoppling: Lärosätet genomför ett systematiskt uppföljningsarbete på olika områden och har vidtagit en mängd åtgärder och utvecklingsprojekt med potential för att öka kvaliteten på lärarutbildningen. Bedömggruppen menar också att det finns behov av att utveckla mer heltäckande uppföljnings- och återkopplingsstrategier gentemot anställda och studenter. Vikten bör läggas på hur lärosätet arbetar med och kan ge konkreta exempel på återkoppling och dokumentation av detta arbete, inte bara genom att ge allmänna och beskrivande framställningar."

Stiftelsen Högskolan i Jönköping

Lärosäte	Huvudområde/examen	ID-nr	Samlat omdöme
Stiftelsen Högskolan i Jönköping	Grundlärarexamen, inriktning fritidshem	A-2016-09-4000	Hög kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande. "Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet</p> <p>Aspektområdet miljö, resurser och område samt aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms båda vara tillfredsställande. Även student-, arbetslivs- och jämställdhetsperspektiven är enligt bedömargruppen tillfredsställande. Utbildningen har en tydlig professionsprägel som bedöms förbereda studenterna för det kommande yrket. Lärosätet använder dessutom genomgående undervisningsmetoder som kopplar samman innehåll med form och examination. Detta talar enligt bedömargruppen för att undervisningstiden utnyttjas effektivt och att formerna för undervisningen även kan bidra till ett lärande som gör att målen i examensordningen lättare nås. Lärosätet visar på en rad goda exempel i arbetet med att utveckla utbildningen och att säkerställa dess kvalitet. Samtidigt finns enligt bedömargruppen också vissa utvecklingsområden inom aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling. Lärosätets höga problemmedvetenhet i kombination med ett pågående arbete för att utveckla hela kvalitetssäkringssystemet, borgar enligt bedömarna för att lärosätet även fortsättningsvis kommer att kunna trygga en hög kvalitet i utbildningen.</p> <p>Bedömargruppen vill lyfta följande goda exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lärosätets strategiska arbete för att identifiera och säkerställa behov av lärarkompetens och kompetensutveckling • Lärosätets programmatris som verktyg för att säkerställa och följa upp utbildningens utformning, genomförande och examination • Lärosätets arbete med att synliggöra den tid utbildningen tar i anspråk, utöver den tid som schemalagts med lärare • Lärosätets processinriktade arbetssätt • Lärosätets variation av innehåll i och form på uppgifter och däribland genomförandet av reflektionsseminarier • Lärosätets arbete med att knyta lärarstudenters självständiga arbeten till pågående forskning • Lärosätets anordnande av fritidshemspedagogiskt seminarium där studenter, yrkesverksamma och högskolelärare möts i dialog <p>Bedömargruppen ser följande utvecklingsområden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stärkande av sambandet mellan utbildning och forskning • Återkoppling till relevanta intressenter inom aspekten personal och inom arbetslivsperspektiv • Uppföljning, åtgärder och återkoppling av utbildningens forskningsanknytning och samverkan med det omgivande samhället inom aspekten utbildningsmiljö" 			

Umeå universitet

Lärosäte	Huvudområde/examen	ID-nr	Samlat omdöme
Umeå universitet	Grundlärarexamen, inriktning fritidshem	A-2016-09-4001	Ifrågasatt kvalitet
<p>Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande. "Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.</p> <p>Bedömargruppens sammantagna bedömning av underlagen är att grundlärarutbildningen med inriktning mot fritidshem är en i flera avseenden fungerande utbildning men att det också finns tydliga brister.</p> <p>Aspektområdet miljö, resurs och område bedöms inte vara tillfredsställande. Även om aspekten yrkesexamen bedöms vara tillfredsställande finns andra betydande brister, särskilt avseende kompetensförsörjning i relation till det fritidspedagogiska området, vilket får negativa följdverkningar på personal och miljö. Inom detta aspektområde vill bedömargruppen framhålla den poänggivande, nätbaserade nationella handledarutbildningen för handledare i den verksamhetsförlagda delen av utbildning och handledarkonferenserna som goda exempel. Som framgår av bedömargruppens sammanvägda bedömning av uppföljning, åtgärder och återkoppling finns genomgående brister i utbildningen inom detta aspektområde.</p> <p>Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms inte vara tillfredsställande. Det finns brister i utbildningens systematiska uppföljning av att examination säkerställer måluppfyllelsen inom kunskapsformerna kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt. Bristerna är mest framträdande vad gäller kunskap och förståelse, särskilt vad gäller måluppfyllelse i relation till målet om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder. Bedömargruppen vill som goda exempel lyfta utbildningens insatser för att främja studenternas aktiva roll i sitt eget lärande inom kunskapsformerna kunskap och förståelse samt färdighet och förmåga.</p> <p>Arbetslivets perspektiv bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande. Det saknas en systematisk uppföljning av utbildningens utformning och genomförande för att säkerställa att utbildningen är användbar och förbereder för arbetslivet. Vad gäller arbetslivets perspektiv vill bedömargruppen lyfta de gästföreläsningar från yrkesverksamma lärare inom fritidshem som också håller seminarier, där studenterna får diskutera framtida yrkesroll, och UMPE-dagen som goda exempel.</p> <p>Studenters perspektiv bedöms vara tillfredsställande och utbildningen verkar för att studenterna ska ta en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen. Av självvärderingen och intervjuer framgår att lärosätet ser studentmedverkan som en viktig resurs för att säkra utbildningarnas kvalitet och studenter bjuds in i samtliga lednings- och beslutsorgan. Vid lärosätet finns en systematisk struktur för att bjuda in och tillvarata studenternas perspektiv i utvecklingen av utbildningen. Studenterna har också ett eget organ för att tillvarata för dem relevanta frågor i organisationen. Studentperspektivet i utbildningen bedöms vara uppfyllt som helhet och inom båda bedömningsgrunderna.</p>			

Bedömargruppen vill lyfta schemalagda programutvärderingar som ett gott exempel för att öka svarsfrekvens och dialog kring utbildningens utveckling.

Jämställdhetsperspektivet bedöms inte vara tillfredsställande eftersom ett jämställdhetsperspektiv inte är integrerat i utbildningens utformning och genomförande. Utbildningen följs inte heller upp systematiskt för att säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms inte vara tillfredsställande eftersom detta brister inom samtliga aspektområden och två av perspektiven. Enligt bedömargruppen brister såväl utbildningens systematiska uppföljning av lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling, som utbildningens systematiska uppföljning av utbildningens utformning, genomförande och examination. Inom arbetslivets perspektiv och jämställdhetsperspektivet saknas en systematisk uppföljning. Detta får ofrånkomligt också konsekvenser för arbetet med att omsätta resultaten av uppföljning i åtgärder för kvalitetsutveckling och för återkoppling till relevanta intressenter.

En generell kommentar från bedömargruppen är att det i självvärderingen och intervjuer framkommer att det vid utbildningen finns medvetenhet om brister och förslag på förbättringsområden. Utbildningen visar även på vidtagna åtgärder. Bedömargruppen bedömer dock inte dessa åtgärder som tillräckliga."

Bedömargruppens yttrande över pilotutvärdering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå, grundläraresexamen

Bedömargruppens uppdrag

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har gett oss i uppdrag att granska utbildningar som leder till grundläraresexamen. I bilaga 1 framgår våra bedömningar med vidhängande motiveringar och ett förslag till samlat omdöme för varje granskad utbildning.

Härmed överlämnar vi vårt yttrande till UKÄ.

Bedömargruppens sammansättning

I bedömargruppen ingick följande ledamöter:

- Professor Monika Vinterek, Högskolan Dalarna (ordförande och ämnessakkunnig)
- Professor Anne-Li Lindgren, Stockholms universitet (ämnessakkunnig)
- Professor Andreas Lund, Oslo universitet (ämnessakkunnig)
- Mandus Pettersson, Linköpings universitet (studentrepresentant)
- Madelene Viinikka, Högskolan Väst (studentrepresentant)
- Gunilla Edström, Huddinge kommun (arbetslivsföreträdare).

Se bilaga 2 för bedömargruppens jävsförhållanden.

Bedömargruppens arbete

Utvärderingen har utgått ifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100). Underlag för bedömningen har utgjorts av lärosätenas självvärdering inklusive bilagor som utarbetats utifrån *Vägledning för pilotutvärdering av forskolläro- och grundläroutbildning*, självständiga arbeten, intervjuer med företrädare för den granskade utbildningen och studenter samt andra underlag som UKÄ tagit fram. Underlagen redovisas i bilaga 3.

Bedömningsprocessen

Utifrån underlagen har vi gjort en bedömning av utbildningarnas kvalitet utifrån nedanstående aspektsområden och perspektiv.

Aspektsområden:

- miljö, resurser och område
- utformning, genomförande och resultat
- uppföljning, åtgärder och återkoppling.

Perspektiv:

- studenters perspektiv
- arbetslivets perspektiv
- jämställdhetsperspektiv.

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

Bedömargruppens preliminära yttrande per utbildning har skickats till respektive lärosäte på delning, för att påpeka eventuella sakfel. Delningstiden var tre veckor. De svar som lärosätena inkom med framgår av bilaga 4. Vi har tagit del av lärosätenas svar, och i de fall där vi gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandena.

För bedömargruppen

Monika Vinterek
Ordförande

Bilaga 1

Bedömargruppens motiveringar

Göteborgs universitet

Lärosäte Göteborgs universitet	Huvudområde/examen Grundlärarexamen, inriktning årskurs 4-6	ID-nr A-2016-09-3996
<p>Aspektområde: Miljö, resurs och område Aspekt: Yrkesexamen Bedömning med motivering: Definitionen och avgränsningen av yrkesutbildningen är adekvat och överensstämmer med yrkesexamen i examensordningen.</p> <p>Av självvärderingen framgår att utbildningens struktur garanterar att studenterna får det antal högskolepoäng som högskoleförordningen föreskriver vad gäller ämnes- och ämnesdidaktiska studier, valbara områden, utbildningsvetenskaplig kärna samt verksamhetsförlagd utbildning. Kurserna inom verksamhetsförlagd utbildning knyts till andra kursers innehåll, vilket bidrar till att göra utbildningen sammanhållen. Delar som är centrala för utvecklingen av yrkesrollen finns därmed också med genom hela utbildningen. I självvärderingen beskrivs så kallade progressionslinjer som ger en bild av hur olika delar i utbildningen knyts samman. Detta stärker enligt bedömargruppen intrycket av att utbildningen ger förutsättningar för progression och fördjupning.</p> <p>Av de kurser som utgör den utbildningsvetenskapliga kärnan framstår det, enligt bedömargruppen, som att vetenskapsteori och forskningsmetodik ser ut att få stort utrymme i förhållande till övrigt obligatoriskt innehåll. Av de sju områden som ska utgöra den utbildningsvetenskapliga kärnan om 60 högskolepoäng har lärosätet valt att 15 högskolepoäng ska anknyta till vetenskapsteori och forskningsmetodik. Övriga sex områden (skolväsendets historia, organisation och villkor samt skolans värdegrund innefattande de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna; läroplansteori och didaktik; utveckling, lärande och specialpedagogik; sociala relationer, konflikthantering och ledarskap; bedömning och betygsättning; utvärdering och utvecklingsarbete) delar på resterande utrymme omfattande 45 högskolepoäng. Vid genomgången av de för yrkesutbildningen mycket centrala kurserna väcks därmed frågor om balansen mellan vilket utrymme olika kunskapsområden ges. Detta är något som lärosätet har anledning att vara observanta på och här anser bedömargruppen att en översyn kan behöva göras.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurs och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: Antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</p> <p>Enligt självvärderingen är det 152 lärare som undervisar 640 studenter. Av det stora antalet lärare arbetar en femtedel mindre än fem procent i utbildningen, drygt en tredjedel arbetar mindre än tio procent i utbildningen och endast en femtedel är involverade i en omfattning som överstiger 20 procent. Bedömargruppen menar att det höga antalet lärare, och få som har ett mer omfattande engagemang i utbildningen, riskerar att påverka utbildningens genomförande och förutsättningarna för att utbildningen ska nå en hög kvalitet. Dessutom minskar förutsättningarna för de lärare som deltar i ringa del att utveckla sin kompetens såväl individuellt som kollegialt. Stabiliteten inom lärargruppen ges inte heller bra förutsättningar med cirka 30 procent av lärarna som inte är</p>		

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

tillsvidareanställda. Många av de som inte är tillsvidareanställda är adjunkter. Lärosätet visar dock medvetenhet om denna problematik och har pågående rekryteringar, samtidigt som lärosätet försöker styra adjunkternas kompetensutvecklingstid så att den i första hand riktas mot meritering för forskarutbildning. Vid intervjuerna framkom även att ett flertal av lärarna med låg procentuell del i utbildningen också tjänstgör inom närliggande utbildningar där man samverkar med samma grupper av lärare.

I självvärderingen anges att cirka hälften av lärarna är disputerade. Vidare anges att 75 procent har en lärarexamen vilket ger förutsättningar för ge en god koppling till professionen. Om andelen disputerade respektive lärare med lärarexamen ställs i relation till tjänstgöring inom utbildningen blir förhållandet inte fullt lika positivt. Antalet med senior kompetens (tolv docenter och sex professorer) som arbetar inom utbildningen är inte högt med tanke på utbildningens omfattning och lärosätets storlek. Dessutom har sex av dessa passerat 65 år och en del är visstidsanställda. Vid intervjuerna framkom att man arbetar medvetet med formering av lärarlag för att tillse att det finns olika sorters kompetens i utbildningens kurser, vilket bedömargruppen noterar som ett sätt att säkra kvaliteten.

Alla lärare som handleder studenter i den verksamhetsförlagda utbildningen är behöriga lärare för årskurserna 4-6, men majoriteten av dem saknar handledarutbildning vilket bedömargruppen anser är otillfredsställande. Kompetensutbildning erbjuds handledarna, de så kallade lokala lärarutbildarna, men problemet tycks ligga i att få väljer att gå utbildningarna. Lärosätet har själva uppmärksammat detta och det är en prioriterad fråga under 2017.

Lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp för att säkerställa att utbildningen håller hög kvalitet. Resultat av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Årligen genomförs en systematisk uppföljning av personalens kompetensutvecklingsbehov i samband med utvecklingssamtal med prefekt och/eller studierektorer. I programrådet förs sedan en dialog om de behov som framkommit genom dessa samtal och i programrapporter. I rådet utarbetas sedan förslag som diskuteras med kursansvariga vid institutionerna. Detta system för att följa upp kompetens och kompetensutvecklingsbehov bedöms som gott och lärosätet visar också på förslag till åtgärder baserade på den uppföljning man gör. Bland annat planeras nyrekryteringar inom ämnena pedagogiskt arbete och ämnesdidaktik med olika inriktningar, vilket lärosätet menar kommer att minska antalet korttidsförordnade lärare med ett 20-tal under 2017.

Bedömargruppen rekommenderar att en långsiktig plan utvecklas för att öka den tid disputerade med adekvat professionsspecifik kunskap undervisar inom utbildningen.

Aspektområde: Miljö, resurs och område**Aspekt: Utbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: Det finns en för utbildningen relevant vetenskaplig och professionsinriktad miljö och relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Enligt självvärderingen bedriver lärosätet omfattande forskning och utvecklingsarbeten med relevans för lärarutbildningen med inriktning årskurs 4–6. En rad miljöer såsom allmän didaktik, fenomenografi, variationsteori och Learning Study, Platform for Research in Inclusive education and School development (PRIS) och ett antal ämnes- och ämnesdidaktiska miljöer, fokuserar på olika forskningsområden med stor betydelse för utbildningen. Av självvärderingen framgår också att det

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

mer omfattande forsknings- och utvecklingsarbetet till stöd för lärarutbildningarna bedrivs inom de institutioner som också är mest involverade i utbildningen. Dock uppstår frågor om hur nära studenterna kommer den pågående forskningen då det av lärarlistan framgår att endast 35 av lärarna inom utbildningen, som också deltar på tio procent eller mer, forskar eller kompetensutvecklar sig till en omfattning som är högre än tio procent. Detta indikerar att flertalet som undervisar i utbildningen har en låg forsknings- eller kompetensutvecklingsaktivitet. Att lärarkollektivet till stora delar finns i en miljö där kvalificerad forskning pågår bedöms dock ha positiv betydelse för utbildningen. Det visas bland annat genom exempel i självvärderingen på hur forskningen kan påverka utbildningens innehåll. Vid en av de institutioner som medverkar i utbildningen av grundlärare årskurs 4-6 pågår dessutom ett arbete för att stärka samverkan mellan forskning och utbildning. Resurser har också kunnat sökas internt för att genomföra forskningsinriktade utvecklingsprojekt med förankring i lärarutbildningen, vilket också bedöms stärka den vetenskapliga och professionsinriktade miljön.

Utbildningens forskningsanknytning och samverkan med det omgivande samhället följs systematiskt upp för att säkerställa att utbildningen håller hög kvalitet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Exempel på systematisk uppföljning och omsättning i åtgärder är de forskningsinriktade utvecklingsprojekt som nämnts ovan. Dessa projekt har sin grund i att behov av utveckling har uppmärksamats genom den systematiska kvalitetsuppföljningen av utbildningen.

Samverkan med det omgivande samhället följs främst upp genom kontakter som tas i anslutning till den verksamhetsförlagda utbildningen. En terminsvis uppföljning sker genom universitetets ansvariga för den verksamhetsförlagda utbildningen. Årligen möts dessutom lärosätets ansvariga för den verksamhetsförlagda delen av utbildningen, ansvariga kursledare för kurserna i den verksamhetsförlagda utbildningen och skolhuvudmännens koordinatörer för att utvärdera samverkan. Lärosätet ger i sin självvärdering exempel på att det som kommer fram i dessa uppföljningar också på ett konkret sätt tas tillvara för att förbättra utbildningen och underlätta samverkan, exempelvis i utformningen av studentuppgifter och frågan om var i utbildningen den verksamhetsförlagda utbildningen ska ligga.

Trots påvisade kontakter mellan lärosätet och skolhuvudmännen framkom det vid intervjuerna att kommunikationen mellan lärosätet och handledarna i den verksamhetsförlagda utbildningen inte är fullt tillfredsställande. Bedömargruppen ser här ett utvecklingsområde.

Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurs och område

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Utbildningens struktur garanterar att studenterna får det antal högskolepoäng som högskoleförordningen föreskriver vad gäller ämnes- och ämnesdidaktiska studier, valbara områden, utbildningsvetenskaplig kärna samt verksamhetsförlagd utbildning. Kurserna inom verksamhetsförlagd utbildning är knutna till andra kursers innehåll och yrkesrollen finns med genom hela utbildningen.

Vad gäller aspekten personal ser bedömargruppen svagheter gällande andelen tillsvidareanställda och det finns behov av åtgärder för att åstadkomma en stabil lärarkår. Antalet disputerade med adekvata professionsspecifika kunskaper behöver också öka liksom handledarutbildning för lärare i

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Med den medvetenhet som lärosätet uppvisar i sin självvärdering och vid intervjuerna om åtgärder som är vidtagna och planerade, kan situationen förväntas bli bättre redan inom verksamhetsåret 2017.

Utbildningsmiljön bedöms vara stark med flera forskningsmiljöer med stor betydelse för grundlärarutbildningen. Det finns dock utvecklingsmöjligheter vad gäller samverkan med det omgivande samhället. Information mellan lärosätet och handledare i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen är också ett särskilt angeläget utvecklingsområde.

Systematisk uppföljning av aspekten personal och aspekten utbildningsmiljö bedöms som tillfredsställande genom det system som finns med att behov identifieras i utvecklingssamtal och förs vidare till programråd, i vilket förslag för åtgärder tas fram som påverkar rekryteringar och kompetensutveckling samt att behov av åtgärder dessutom fångas upp via kurs- och programvärderingar.

Bedömargruppen vill lyfta arbetet med att stärka samverkan mellan forskning och utbildning genom att avsätta sökbara medel för detta som ett särskilt gott exempel.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna, när examen utfärdas, visar sådana ämneskunskaper, inbegripet insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.

Utbildningen har utformats med mål att utveckla ämneskunskaper relevanta för undervisning i årskurs 4-6. För det valda exemplet som tas upp i självvärderingen, gällande ämnet matematik, påvisas att utbildningens utformning har en tydlig progression samt att det finns en koppling mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination. Genom en rad olika typer av examinationer säkerställer lärosätet att studenterna uppnår målen. I utbildningen beaktas att det ska finnas en struktur som stödjer studenternas lärande där man bland annat har en modell med seminarium både före och efter föreläsningar för att förbereda och efterbehandla vad som avhandlats i föreläsningen. Detta kopplas också ofta ihop med en workshop där studenterna på ett konkret sätt får fokusera metodfrågor. En examensmålsmatris har utarbetats och följs upp varje år för att försäkra att utbildningen hålls samman och att programråd, programledare och kursledare tillsammans ska kunna förbättra sambandet mellan kurs- och examensmål för att studenterna ska nå examensmålen. I självvärderingen lyfter lärosätet fram att 100 procent av de studenter som deltagit i programvärderingen 2016 menade att de fått stöd att nå mål som berör ämneskunskaper.

Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att tillämpa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt.

I självvärderingen framkommer att didaktiska kunskaper relevanta för undervisning i årskurs 4-6 behandlas i kurserna. Lärosätet uppger att man integrerar didaktik, ämnesdidaktik och metodik med studenternas kunskaper i de olika undervisningsämnena för att säkra examensmålen. Lärosätet har här valt att exemplifiera med ämnet matematik och pekar på att utbildningens utformning har en tydlig progression samt att det finns en koppling mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och

examination. Detta stöds också av det som framkom under intervjuerna, men bedömargruppen noterar att metodiken behöver förstärkas i vissa undervisningsämnen. Kritiken om bristande metodikundervisning kan också skönjas i de resultat från programvärderingar som lärosätet redovisar i självvärderingen. I dessa märks att studenter i mindre utsträckning tycker sig få stöd att nå de examensmål som gäller metodikkompetenser än till exempel ämneskunskaper i undervisningsämnen, även om det går att utläsa en viss positiv utveckling under de senaste åren. I självvärderingen presenteras konkreta förslag till förändringar för att bättre möta studenternas behov av starkare inslag i utbildningen som handlar om professionsspecifika metoder. Dessa förslag har börjat diskuteras i arbetet med en ny utvecklingsplan för utbildningen, vilket tyder på att en ytterligare förstärkning av de metodiska inslagen är att vänta.

Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna, när examen utfärdas, visar kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Lärosätet har kurser som behandlar vetenskapsteori på ett sätt som syftar till att säkerställa att studenterna når de mål som berör detta område. Undervisningen innehåller även moment som tränar studenterna att se skillnad mellan vetenskaplig grund och andra kunskapsanspråk. Kvalitativ metod är något som studenterna möter på olika sätt genom utbildningen inte minst genom olika möten med Learning studies (vilket i självvärderingen beskrivs som en metod för att beforska och utveckla verksamheten i skolan), men undervisningen i kvantitativ metod och examination av denna metod har, enligt bedömargruppen, svagheter. I självvärderingen anger lärosätet att utbildningen säkrar att studenterna har kunskaper i vetenskapsteori och kvalitativ metod, men lärosätet för inte fram att detta gäller för kunskaper i kvantitativ metod. Närmare hälften av de självständiga arbeten som granskats bedömdes ha svagheter i förhållande till det granskade examensmålet, att visa kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen. Vid intervjuerna framkom dock att lärosätet vidtagit åtgärder som tryggar att studenterna även garanteras kunskaper i kvantitativ metod.

Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna och detta återspeglas i bedömningen av studenterna.

Lärosätet visar tydligt prov på att utbildningen arbetar med att ta hänsyn till studenternas förutsättningar och behov genom att först och främst identifiera vad som kan vara orsak till svårigheter för studenterna att nå utbildningens mål. När sådan identifikation har skett upprättar lärosätet stöd för studenterna. Ett gott exempel som lyfts fram i självvärderingen är att lärosätet erbjuder studenterna att genomföra diagnoser för att själva få grepp om vilka kunskaper de behöver utveckla och utifrån resultatet erbjuds systematiskt stöd. Detta har genomförts i matematik via räknestugor och i engelska genom språkhandledning av olika slag. Från en särskild enhet, Enheten för akademiska språk, kan studenter få extra undervisning i såväl grundläggande som akademiskt skrivande i engelska. Dessutom finns det centralt på lärosätet stöd för studenter med särskilda behov, enligt självvärderingen.

Det finns många exempel i självvärderingen på hur studenterna tränas att utveckla förmåga att ta eget ansvar för sitt lärande genom en rad uppgifter som blir allt mer avancerade och självständiga

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

under utbildningens gång. Det finns även flera examinationsuppgifter mot slutet av utbildningen som kräver mer av studenternas egen förmåga att koppla samman kunskaper från olika kurser och kunskapsområden. En viktig struktur som återkommer i många kurser för att stödja studentens lärande är relationen mellan föreläsningar, seminarier och workshops. Lärosätet arbetar även med att identifiera sådant som kan motverka eller försvåra för studenterna att ta eget ansvar. Till exempel har lärosätet kommit med förslag på förändringar i hur man arbetar med seminarier. Bedömargruppen noterar att studenterna också inbjuds att medverka i utvecklingen av kurser genom att ge exempel på seminarier som de ser som goda exempel. Dessa kommer att diskuteras på kursledarmöten under 2017 och ligga till grund för utveckling av kvaliteten på alla seminarier inom utbildningen. I intervjuerna uppmärksammade bedömargruppen behovet av att högre krav ställs på närvaro, aktivt deltagande och ett synliggörande av de bedömningskriterier som gäller utöver deltagande vid alla examinerande seminarier för att på så sätt också öka kvaliteten i utbildningen.

Utbildningens utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Att utbildningens utförande, genomförande och examination följs upp och att lärosätet vid behov också arbetar för förändring framgår av självvärderingen och bekräftas av det som framkommit i intervjuerna, enligt bedömargruppen. Lärosätet gör systematiska uppföljningar av hur studenterna klarar av och upplever utbildningen, även avhopp har följts upp. Inom utbildningen finns ett programråd som tar ansvar för att utveckla utbildningen och som konkret också arbetar med förslag till hur undervisningen kan utvecklas, till exempel har en modell tagits fram för hur föreläsning, seminarium och workshop ska samordnas för att stödja studenternas lärande. Vidare arbetar lärosätet med studentdialoger vid vilka studenterna kan komma med förslag till förändringar. Dessa förs vidare till kursledare i kursledarmöten. Bedömargruppen noterar också att det även finns en god koppling mellan programråd och kursledare, ett intryck som också bekräftades under intervjuerna. Av självvärderingen framgår att den systematiska kvalitetsuppföljningen resulterar i förändringar i praktiken, vilket bedömargruppen ser som en konkret återkoppling till studenterna då förslag till förändringar ofta bedöms vara sprungna ur synpunkter som framförts från studenterna via olika former av uppföljningar såsom kursvärderingar och studentdialoger. Studenter ges stort utrymme i den systematiska kvalitetsutvecklingen och regelbunden återkoppling sker.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt.

Utifrån självvärderingen ser bedömargruppen att det även finns en betryggande relation mellan kursmålen och examensordningens mål som relaterar till färdighet och förmåga. Lärosätet visar också på att det finns ett genomarbetat system för att se till att examensmålen återspeglas i kursmålen och att kursmålen verkligen relaterar till examensordningen. Detta sker genom ett arbete med en examensmålsmatrix som stäms av årligen. I självvärderingen framgår även hur lärosätet arbetar för att examinera de mål som relaterar till färdighet och förmåga. I samband med examination får studenten besök av examinator under en lektion, varefter samtal förs med studenten och handledaren i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Det kan dock inte tydligt utläsas från

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

självvärderingen hur man undervisar så att studenterna också får ordentligt stöd i att utveckla kunskap att tillämpa didaktiska och ämnesdidaktiska kunskaper samt metodikkunskaper. Utbildningen innehåller visserligen många inslag där studenterna får en uppgift där de uppmanas att pröva sig fram, exempelvis genom att genomföra en miniversion av en lektion för andra studenter, men den bedöms ofta samtidigt och övningen återkommer därmed inte. Den blir främst ett examinationstillfälle. Om en övervägande del av uppgifterna, förutom de inom den verksamhetsförlagda utbildningen, som är tänkta att ge träning av professionsspecifika färdigheter och förmågor inskränks till en övning vid ett examenstillfälle menar bedömargruppen att studenternas möjligheter att utveckla sina färdigheter och förmågor begränsas. Utan återkommande handledning och träning får studenterna inte optimalt stöd för utveckling. Under intervjuerna framkom även att examinationer ofta är i form av hemtentamen och att det kan finnas behov av att variera tentamensformerna för att öka studenternas motivation och möjligheter till lärande.

Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Lärosätet har ett utvecklat sätt att arbeta för att säkerställa likvärdig examination av studenternas förmåga att tillämpa kunskaper i den pedagogiska praktiken. Lärare som arbetar med bedömning har tillsammans granskat inspelade lektioner och diskuterat sina bedömningar för att uppnå detta.

Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna och detta återspeglas i bedömningen av studenterna.

Det finns många exempel i självvärderingen och från intervjuerna som pekar på att studenterna får ta en aktiv roll i lärandet. Det finns till exempel rikt med kursuppgifter som kräver att studenten gör egna bedömningar och överväganden. Utbildningens utformning, med allt mer komplexa uppgifter och högre krav under senare delen av utbildningen bedöms ge goda förutsättningar för progression. Vid intervjuerna framkom dock att samordningen mellan kurser och mellan olika examinatoreer ibland tycks brista vilket kan resultera i upprepning och i olika sätt att bedöma måluppfyllelse. Bedömargruppen ser ett behov av att planering och samverkan mellan kurser förstärks.

Utifrån det som framkommer i självvärderingen och intervjuerna menar bedömargruppen att det råder goda förutsättningar för studenterna att slutföra utbildningen i tid. Noteras kan att tidiga avhopp från grundlärarexamen med inriktning årskurs 4-6, är lägre än för motsvarande utbildningar i hela landet vilket är ett gott tecken.

Utbildningens utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp och resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Som konstaterats för aspekten om kunskap och förståelse uppfattar bedömargruppen att den systematiska uppföljningen hanteras genom att lärosätet arbetar med en examensmålmatrix, kursvärderingar, programvärderingar samt gör uppföljningar med studenter via studentdialoger ifrån vilka förslag till förändringar förs vidare till kursledare i kursledarmöten. Bedömargruppen noterar även att det även finns en god koppling mellan programråd och kursledare, ett intryck som också

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

befästes under intervjuerna. Studenter ges stort utrymme i den systematiska kvalitetsutvecklingen och regelbunden återkoppling sker.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.

Bedömargruppen menar att utbildningen har en utformning där målet att göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling beaktas, utifrån att studenterna undervisas i föreläsningar och tränas att göra egna bedömningar i en rad olika sammanhang. Enligt självvärderingen görs detta exempelvis i olika så kallade "Learning studies" samt i examinationer som aktiverar studenterna att göra egna bedömningar genom att formulera tänkbara möjligheter för lärare att försvara och utveckla demokrati i klassrum och samhälle. Det sker även genom att genomföra och bearbeta djupintervjuer med lärare om etiska dilemman i lärararbetet. I relation till de etiska frågorna behandlas till exempel även frågor om hållbar utveckling och demokrati.

Under senare år har lärosätet även arbetat målmedvetet med att stärka utformningen av utbildningen vad gäller etiska aspekter efter att man i programutvärderingen 2015 uppmärksammade att endast 60 procent av studenterna ansåg att utbildningen gav högt eller mycket högt stöd för dem att uppnå examensmålet som relaterar till etiska aspekter. Lärosätet ansåg att dessa aspekter förekom i för få mål i utbildningen. Efter att frågan behandlats i programrådet som i sin tur uppmärksammat kursledarna på detta, förändrades uppgifter och litteratur och området tydliggjordes i en av utbildningens kurser.

Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna och detta återspeglas i bedömningen av studenterna.

Svårigheter i arbetet med studenternas utvecklande av förmågan att kunna ta eget ansvar för det egna lärandet har diskuterats inom utbildningen och flera förändringar har genomförts för att stärka denna del. Bedömargruppen noterar även att ambitionen att studenterna ska ta eget ansvaret för lärandet märks på andra sätt. Till exempel syns detta i kursmålen för den verksamhetsförlagda utbildningen under termin åtta, där studenten förväntas agera som lärare och medverka till professionsutveckling utifrån en helhetssyn på yrket. Studenternas förmåga att ta ansvar bedöms även i olika kurser bland annat utifrån mål där studenten ska kunna motivera sina didaktiska val och på grundval av goda ämneskunskaper självständigt planera och genomföra undervisning på ett sätt som ger alla elever stöd för sitt lärande.

Utbildningens utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp och resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Som konstaterats för aspekterna om kunskap och förståelse samt färdighet och förmåga bedöms den

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

systematiska uppföljningen vara tillfredsställande genom att lärosätet arbetar med examensmålsmatrisen för att säkerställa kopplingen till examensmålen. Med tydliga strategier för att dessutom ta tillvara studenternas synpunkter via kursvärderingar, studentdialoger och programvärderingar för att förbättra utbildningen, vilket redovisas i självvärderingen och i intervjuer, bedöms lärosätet kunna säkerställa att det granskade examensmålet inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt nås.

Sammanvägd bedömning aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Utbildningen säkerställer att studenterna når målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse genom en tydlig progression samt att det finns en koppling mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationen. För att stödja studenternas lärande finns också en struktur med seminarium både före och efter föreläsningar för att förbereda och efterbehandla vad som avhandlats i föreläsningen.

När det gäller aspekten att säkerställa att studenterna når målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga vill bedömargruppen som ett gott exempel lyfta lärosätets arbete för att säkerställa en likvärdig examination genom lärarnas gemensamma diskussioner om bedömningar av studenternas förmåga att tillämpa kunskaper i den pedagogiska praktiken. Bedömargruppen ser dock utvecklingsmöjligheter när det gäller att få en variation av examinationsformer och fler övningstillfällen av professionsspecifika färdigheter innan examination. Utbildningen innehåller de delar som föreskrivs men det finns indikationer på att studenterna inte får tillräckligt med utbildning vad gäller kunskap i tillämpning av undervisning i vissa kurser, vilket bedömargruppen menar kan hänga samman med att det inte är ett prioriterat innehåll. Studenterna bedöms behöva ett tydligare stöd i att utveckla kunskap att tillämpa didaktiska och ämnesdidaktiska kunskaper samt metodikkunskaper.

När det gäller aspekten att säkerställa att studenterna når målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt noterar bedömargruppen att lärosätet har uppmärksammat att värdegrundsfrågor har varit för lågt prioriterade och arbetar med detta.

När det gäller utformning och genomförande ser bedömargruppen att det finns ett utvecklingsområde som rör samverkan mellan kurser och mellan examinatorer.

Lärosätet bedöms ta hänsyn till studenternas förutsättningar och behov genom att tidigt identifiera vad som kan vara orsak till svårigheter för dem att nå utbildningens mål och erbjuder därefter olika stödformer. Studenterna bedöms även få träning i att utveckla förmåga att ta eget ansvar för sitt lärande genom allt svårare kursuppgifter under utbildningens gång samt att examinationerna mot slutet av utbildningen kräver mer av studenternas egen förmåga att koppla samman kunskaper från olika kurser och kunskapsområden.

Bedömargruppen menar att det finns ett systematiskt och aktivt uppföljnings- och kvalitetsarbete och i självvärderingen finns återkommande exempel på brister som lärosätet uppmärksammat och hur dessa sedan åtgärdas. Studenternas egna upplevelser av utbildningen är, enligt vad som framkommer i självvärderingen, en viktig grund för analyser och åtgärder. Utifrån detta arbete med klara strategier för att förbättra identifierade brister bedöms lärosätet ha förmåga att säkerställa att målen för utbildningen nås.

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16**Arbetslivets perspektiv****Bedömning med motivering:** Utbildningen förbereder studenter för ett föränderligt arbetsliv.

Av självvärderingen framgår att en relativt stor del av undervisande lärare, drygt 70 procent, har lärarutbildning vilket bedöms ge stöd för att utbildningen utformas i relation till yrket. Lärarna besöker studenterna i den verksamhetsförlagda utbildningen, vilket är ett sätt att hålla yrkesrelevansen i utbildningen uppdaterad. Utbildningen innehåller dessutom många uppgifter där studenterna tränas i att göra självständiga bedömningar med stöd av kunskap från olika områden, till exempel får studenterna planera för och reflektera över undervisning i många uppgifter enligt självvärderingen och intervjuerna. Bedömargruppen menar att detta förbereder studenterna för att kunna hantera ett föränderligt arbetsliv.

Lärosätet arbetar dessutom med att anpassa utbildningen mot ett föränderligt arbetsliv genom att beakta nya utmaningar, bland annat pågår ett arbete med att utveckla utbildningen för att kunna förbereda studenterna för en skola med ett ökat antal nyanlända elever. Systemet med att studenterna placeras vid en och samma skola under den verksamhetsförlagda utbildningen förhindrar dock möjligheten för alla studenter att under utbildningen möta nyanlända elever då skolorna inom Göteborgsregionen är klart segregerade enligt lärosätet. Vid intervjuerna framgick även att systemet fått hård kritik men också att lärosätet nu har konkreta planer på hur man ska möta detta problem för att åstadkomma möjligheter för studenterna att få erfarenheter som gör dem bättre rustade att möta de förändringar som skett i samhället. Ett annat område där det föränderliga arbetslivet ställer nya krav är utvecklingen inom IT och vilka kunskaper det kräver av de blivande lärarna. Enligt intervjuerna är också detta föremål för särskilda åtgärder.

I självvärderingen uppges att det finns kontakter mellan lärosätets kursledare, lärare och skolor i utbildningsområdet. Det finns även ett samverkansråd mellan lärosätet och skolhuvudmän där studenter också finns representerade. Sammantaget menar bedömargruppen att dessa förhållanden, visar på olika typer av kontakter mellan utbildningen och yrkesutövarna, vilket ger stöd för ett inflöde av aktuell kunskap som bidrar till att studenterna förbereds för ett föränderligt arbetsliv.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att utbildningen är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter. Bedömargruppen ser det dock som ett utvecklingsområde hur lärosätet ska kunna ta tillvara information och kunskap från de lokala lärarutbildarna.

I den systematiska uppföljningen, med bland annat kursvärderingar och studentdialoger samt examensmålmatriken som verktyg för uppföljning, följs utbildningen upp i en programrapport. I rapporten uppmärksammas arbetslivsperspektivet och hur utbildningen kan förändras för att bättre svara mot krav och förändringar i yrket. Planer beskrivs i självvärderingen på att involvera alumner i den systematiska kvalitetsuppföljningen för att på så sätt även få starkare kopplingar till arbetslivet och de förändringar som sker där. Hur detta är tänkt beskrivs ytterligare vid intervjuerna. Resultaten av en sådan uppföljning bedöms kunna bli av stort värde för att anpassa utbildningen till de krav som möter studenterna i en kommande yrkesutövning. Det är dock inte tydligt hur lärare och kursledare på ett systematiskt sätt tar tillvara information och kunskap från lokala lärarutbildare och skolor som man samverkar med i den verksamhetsförlagda utbildningen. Vid intervjuerna framhölls även behovet av bättre kontakt mellan lärosätet och de lokala lärarutbildarna.

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

Arbetslivets perspektiv i utbildningen bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Utbildningen förbereder för ett föränderligt arbetsliv genom utformningen och genomförandet av utbildningens kurser och den verksamhetsförlagda utbildningen samt genom den kompetens och erfarenhet som finns hos lärosätets lärare och de lokala lärarutbildarna. Den systematiska uppföljningen för att säkerställa arbetslivets perspektiv bedöms vara tillvarataget genom de olika verktygen för uppföljning såsom kursvärderingar, studentdialoger och examensmåsmatrisen, vilka följs upp i ett programråd. Bedömargruppen noterar dock att det finns ett utvecklingsområde vad gäller att tillvarata information och kunskap från de lokala lärarutbildarna.

Bedömargruppen vill lyfta arbetet med att börja involvera alumner i den systematiska uppföljningen för att på så sätt även få starkare kopplingar till arbetslivet och de förändringar som sker där som ett gott exempel.

Studenters perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att studenterna ska ta en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen.

Inom utbildningen finns ett välutvecklat system för att kunna ta tillvara studenternas synpunkter och för att de ska ha möjlighet att påverka utbildningen. Det finns olika former för detta, bland annat genom möjligheten för studenterna att delta i kursvärderingar. Synpunkter från dessa förs in i kursrapporter som utarbetas av kursledarna. Rapporterna utgör därefter underlag för programrapporter. Digitala sammanfattningar av dessa finns sedan att tillgå för studenterna. Kursrapporter används också av lärarlagen vid utveckling av respektive kurs. Vidare genomförs studentdialoger varje termin mellan representanter för studenterna (4-8 studenter per antagningsgrupp om cirka 75 studenter) och programledarna. I dialogerna diskuteras frågor som initierats av studenterna och programledarna. Programledaren lyfter frågeteman som de uppmärksammat från kurs- och programvärderingar samt programrapporten, exempelvis studenters ansvar och vad studenter menar att det innebär eller hur utbildningen förbereder studenterna i specialpedagogiska frågor. Minnesanteckningar skrivs av programledaren och justeras av studeranderepresentanterna som sedan har i uppdrag att återföra dessa till hela studentgruppen. Utifrån detta system som beskrivs i självvärderingen och bekräftades i intervjuerna menar bedömargruppen att studenterna ges möjlighet till inflytande att förändra utbildningen men då främst för kommande studenter.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att studentinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av en uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

I självvärderingen ges ett flertal exempel på att förändringsbehov som kommit fram genom det system som beskrivits ovan också har lett till åtgärder. Vissa åtgärder som redan initierats behöver dock troligen följas upp utifrån vad som kom fram i intervjuerna. Det gäller särskilt hur seminarier genomförs samt närvaron av metodikundervisning i vissa kurser. I självvärderingen samt vid intervjuerna framkom behov av att finna system för att få ett högre deltagande i kursvärderingar. Bedömargruppen noterade också ett utvecklingsbehov av formerna för återkoppling till de studenter som deltagit i kursvärderingar.

Studenters perspektiv tas tillvara när det gäller utbildningens miljö, resurser och område i och med att

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande samt genom att det finns flera forskningsmiljöer som har stor betydelse för grundlärarutbildningen. En svaghet som bedömargruppen ser är dock den höga andelen inte tillsvidareanställda lärare. Att kunna följa studenter under längre tid och att bli inarbetad i kurser bedöms öka möjligheterna att också kunna ta tillvara studenternas perspektiv i utbildningen. Detta bedöms vara en möjlighet som försämras i och med den svaga stabiliteten som det stora antalet icke-tillsvidare anställda utgör.

När det gäller utbildningens utformning, genomförande och resultat vill bedömargruppen lyfta arbetet med att tillvarata studenternas synpunkter genom studentdialogerna som ett gott exempel.

Studenters perspektiv i utbildningen bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Kursmål som svarar mot jämställdhetsperspektivet finns i en rad kurser. I dessa kurser får studenterna undervisning om klass, genus och etnicitet och hur dessa kategorier är kopplade till frågor om jämlikhet och jämställdhet. Frågorna kopplas även till ämnesdidaktiska teorier och frågor om hur strukturella förhållanden som rör dessa kategorier kan påverka elevers livsvillkor och situation i skolan. Enligt självvärderingen erbjuds studenterna även fallbeskrivningar där de på ett mer konkret sätt konfronteras med situationer som kan uppstå i skolan där jämställdhet ställs på sin spets. Bedömargruppen menar att detta bekräftades i intervjuerna och gav stöd för att en vid tolkning av jämställdhetsperspektivet uppmärksammas i utbildningen som helhet.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Bedömargruppen menar att frågan om jämställdhet kan sägas finnas med indirekt i kursvärderingar om studenter kopplar jämställdhet till frågor om bemötande. Ingen direkt fråga berör dock detta perspektiv. Lärosätet framhåller själva med stöd av rapporten Godtycklig jämställdhet att ett arbete behövs för att integrera jämställdhetsfrågor i utbildningen. Utbildningens kursplaner och kursguider är därför under särskild granskning av det nationella sekretariatet för genusstudier. Lärosätet ska sedan ta fram förslag till åtgärder.

Av de lärare som finns i utbildningsmiljön är en dryg tredjedel män. Även om andelen män därmed är betydligt lägre än andelen kvinnor och det önskvärda är en jämnare fördelning, bedöms detta ändå vara en acceptabel nivå med tanke på de svårigheter som finns att rekrytera män inom ett område som idag är kvinnodominerat. Att nå en jämnare fördelning bör dock utgöra ett utvecklingsområde.

Jämställdhetsperspektivet i utbildningen bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Sammanvägd bedömning aspektområde: Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta rutinerna med studentdialoger och årliga kollegiegranskningar som

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

goda exempel på kvalitetssäkrande insatser.

Det systematiska kvalitetsarbetet är ett styrkeområde vilket framkommer i självvärderingen och som bekräftades av intervjuerna. Inom utbildningen finns ett välutvecklat system för uppföljning som också förändras och utvecklas när otillräckligheter uppdagas. I korthet kan systemet beskrivas enligt följande. Studenterna erbjuds att lämna synpunkter efter varje kurs i digitala kursvärderingar som kursledaren sammanställer och presenterar för studenterna på en digital plattform.

Sammanfattningen används också som underlag för att skriva en kursrapport där också lärarnas värdering av kursen vägs in och i förekommande fall även resultat från kollegiegranskningar, vilka genomförs årligen av en utsedd kollega som tillsammans med kursledaren diskuterar kvaliteten i kursen utifrån en mall och skriver ett protokoll. Kursledaren använder sedan kursrapporten i lärarlaget för att de med hjälp av den ska kunna utveckla kursen. Rapporten publiceras också på webben så att studenterna kan ta del av den. Dessutom erbjuds studenterna efter sista kursen i utbildningen att genomföra en programvärdering i digital form. Dessa sammanställs av programledaren till en programrapport som återförs till kursledare, programråd och till studenter som deltar i studentdialoger.

Studentdialoger är möten en gång per termin mellan programledaren och några studentrepresentanter från varje antagningsomgång. Programledaren och studenterna har här möjlighet att initiera olika frågor man vill diskutera. Minnesanteckningar tas och rapporteras tillbaka till studenterna och till kursledarna för eventuella åtgärder.

Programrådet har till uppgift att följa upp hela utbildningen. I rådet finns kursledare från alla i utbildningen involverade institutioner samt tre representanter från studenterna. De sammanträder ett tiotal gånger per år och leds av programledaren som efter varje läsår skriver en programrapport tillsammans med programrådet. Underlaget till programrapporten utgörs av en sammanställning av programutvärderingar och kursrapporter samt en matris över kursmålens relation till examensmålen. Programledaren sammankallar till kursledarmöten 1-2 gånger per termin där programrapporten diskuteras och åtgärder beslutas.

Lärosätet visar i självvärderingen att brister som identifieras med hjälp av uppföljningssystemet och de synpunkter som framförs av studenterna leder till åtgärder. Detta styrktes även under intervjuerna. Sådant som framkommer i uppföljningar återkopplas till studenterna i dialoger med studeranderepresentanter samt i olika sammanställningar och minnesanteckningar från dialogerna. Detta finns tillgängligt på en särskild plattform. Studeranderepresentanterna har också till uppgift att föra det som framkommit vidare till övriga studerande i utbildningen. Behov av bättre återkoppling till studenterna har dock framkommit och ett arbete för att skapa en särskild digital plattform för detta är under utveckling.

Enligt självvärderingen lämnades 121 av 133 kursrapporter in från kursansvarig institution under läsåret 2015-2016, vilket bedöms som en svaghet.

Enligt självvärderingen följs personalens kompetensutvecklingsbehov årligen upp i samband med utvecklingssamtal med prefekt och/eller studierektorer. I programrådet förs sedan en dialog om de behov som framkommit genom dessa samtal och i programrapporter. I rådet utarbetas sedan förslag som diskuteras med kursansvariga vid institutionerna.

Samverkan med det omgivande samhället följs främst upp genom kontakter som tas i anslutning till

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

den verksamhetsförlagda utbildningen. Bedömargruppen ser dock ett utvecklingsområde vad gäller kommunikationen mellan lärosätet och handledarna i den verksamhetsförlagda utbildningen.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.

Aspektområde miljö, resurser och område: Utbildningen garanterar att studenterna genomgår ämnes- och ämnesdidaktiska studier, valbara områden, utbildningsvetenskaplig kärna samt verksamhetsförlagd utbildning i enlighet med högskoleförordningen. Kurserna inom den verksamhetsförlagda utbildningen är knutna till andra kursers innehåll och yrkesrollen finns med genom hela utbildningen. Utbildningsmiljön bedöms vara stark med flera forskningsmiljöer med stor betydelse för grundlärautbildningen. Den sammantagna kompetensen i lärarresursen är adekvat, men bedömargruppen noterar att det finns behov av åtgärder för att åstadkomma en stabil lärarkår.

Aspektområde utformning, genomförande och resultat: Utbildningen säkerställer att studenterna når examensmålen genom en tydlig progression samt genom att det finns en koppling mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination. För att stödja studenternas lärande finns också en struktur med seminarium både före och efter föreläsningar samt workshops för att förbereda och efterbehandla vad som avhandlats i föreläsningar. Lärosätet visar på en rad goda exempel i arbete med utbildningen samtidigt som det också finns vissa utvecklingsområden. Det finns indikationer på att studenterna inte får tillräckligt med utbildning vad gäller kunskap i tillämpning av undervisning.

Arbetslivets perspektiv: Utbildningen förbereder för ett föränderligt arbetsliv både genom utformningen och genomförandet av utbildningens kurser och den verksamhetsförlagda utbildningen och genom den kompetens och erfarenhet som kan tillföras genom lärosätets lärare och de lokala lärarutbildarna. Bedömargruppen har noterat att lärosätet har konkreta planer på hur man ska möjliggöra för studenter att under den verksamhetsförlagda utbildningen få en så bred erfarenhet som möjligt, till exempel att få erfarenhet av att arbeta med nyanlända elever. Ett annat område där det föränderliga arbetslivet ställer krav är utvecklingen inom IT och vilka kunskaper det kräver av de blivande lärarna, vilket också är föremål för särskilda åtgärder.

Studenters perspektiv: Inom utbildningen finns ett välutvecklat system för att kunna ta tillvara studenternas synpunkter och för att de ska ha möjlighet att påverka utbildningen. Det finns olika former för detta, bland annat genom möjligheten för studenterna att delta i kursvärderingar och programvärderingar. Synpunkter från dessa förs in i kursrapporter som senare är underlag för programrapporter. Sammanfattningar av dessa finns sedan att tillgå för studenterna digitalt. Kursrapporterna används också av lärarlagen vid utvecklingen av respektive kurs. En annan form att påverka utbildningen är de studentdialoger som genomförs varje termin mellan representanter för studenterna och programledarna för utbildningen då frågor som initierats av studenterna och programledaren behandlas. Det kan vara frågor som uppmärksammats i kurs- och programvärderingar.

Utbildningen verkar också för att studenterna tar en aktiv roll i lärandet, till exempel genom kursuppgifter som kräver att studenten gör egna bedömningar och överväganden. Studenter ges även stort utrymme i den systematiska kvalitetsutvecklingen och regelbunden återkoppling sker.

Jämställdhetsperspektiv: I utbildningen ingår undervisning om klass, genus och etnicitet och hur

dessa kategorier är relaterade till frågor om jämlikhet och jämställdhet. Frågorna kopplas även till ämnesdidaktiska teorier och frågor om hur strukturella förhållanden som rör dessa kategorier kan påverka elevers livsvillkor och situation i skolan.

Aspektområde uppföljning, åtgärder och återkoppling: Det systematiska kvalitetsarbetet är ett styrkeområde och med klara strategier för att förbättra identifierade brister och svagheter bedöms lärosätet ha förmåga att säkra att studenterna får stöd att nå målen för utbildningen.

Bedömargruppen vill lyfta följande goda exempel:

- lärosätets systematiska kvalitetsarbete och särskilt modellen med studentdialoger
- lärosätets strategiska arbete med att utveckla kvaliteten i seminarier
- systemet med särskilda forsknings- och utvecklingsmedel som kan sökas för att utveckla samverkan mellan forskning och utbildning
- arbetet med utvecklandet av en likvärdig examination av studenternas förmåga att tillämpa kunskaper i den pedagogiska praktiken

Bedömargruppen ser följande utvecklingsområden:

- åtgärder för att åstadkomma en stabil lärarkår
- utbildning av handledare inom den verksamhetsförlagda delen av utbildningen
- information mellan lärosäte och handledare i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen
- planering och samverkan mellan kursansvariga och examinatorer
- variation av examinationsformer
- ökning av undervisning om professionsspecifika metoder i utbildningen på lärosätet
- övningstillfällen av professionsspecifika kunskaper under handledning som föregår examinationstillfället

Karlstads universitet

Lärosäte	Huvudområde/examen	ID-nr
Karlstads universitet	Grundlärarexamen, inriktning förskoleklass och årskurs 1-3	A-2016-09-3998
<p>Aspektområde: Miljö, resurs och område Aspekt: Yrkesexamen Bedömning med motivering: Definitionen och avgränsningen av yrkesexamen är adekvat och överensstämmer med yrkesexamen i examensordningen. Kunskap om praktiska och estetiska läroprocesser är integrerade i innehållet. Karlstads universitets lokala examensmål är entreprenöriellt lärande som handlar om att ta ansvar för sin utbildning, vara kreativ och initiativrik, enligt självvärderingen. Den utbildningsvetenskapliga kärnan presenteras som två teman: Läraryrkets förutsättningar (termin 1) och Pedagogiskt ledarskap (termin 6 och 7). Utbildningen uppges utveckla tre kompetenser: innehållskompetens, didaktisk kompetens och ledarskapskompetens.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurs och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: Antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</p> <p>Av lärosätets redovisning i lärartabellen över befintlig personal i utbildningen framgår att det finns 25 lektorer och 37 adjunkter. Av dessa har drygt 4 procent tidsbegränsade anställningar. Flertalet lärare har mellan 5 och 20 procent av sin tid i utbildningen, enstaka lektorer har 1 procent tid i utbildningen och som mest lektorer med 57 procent tid i utbildningen. Detta ger, menar bedömaregruppen, en bild av stabilitet som står i proportion till utbildningens behov. Dock finns inga professorer i utbildningen, vilket bedöms som en svaghet. Målet är enligt lärosätet att 50 procent av undervisningstiden ska genomföras av forskarutbildad personal. Detta mål har dock inte uppnåtts ännu. Genom rekryteringar av disputerade lärare och kompetensutveckling av adjunkter räknar lärosätet med att målet kommer att uppnås i närtid, dock anges inte när. Andelen disputerade lärare i utbildningen behöver öka och det är enligt bedömaregruppen viktigt att detta förbättringsarbete fortsätter fragment. Det finns problemmedvetenhet och strategier för att åtgärda denna svaghet, vilket bedömaregruppen bedömer som positivt. I självvärderingen framgår också att lärosätet satsar på forskningstid för lektorer. För adjunkter räknas deltagande i forsknings- och utvecklingsprojekt (FoU), samverkansprojekt, forskarutbildningskurser och mentorskap inom ramen för den verksamhetsförlagda utbildningen upp som kompetenshöjande insatser. Vidare anges att programledare inom lärarprogrammen genomgår kontinuerlig kompetensutveckling, exempelvis deltagande i Stanford Teacher Education Program vid Stanford University och att erfarenheter av detta förs vidare till lärare i utbildningen som en kvalitetshöjande insats.</p> <p>Engelska och matematikdidaktik pekas ut som problemområden i relation till kompetensförsörjning i självvärderingen. Detta har dock åtgärdats under våren 2017 och nyrekryteringar av disputerade lärare är på gång. Detta visar, menar bedömaregruppen, att det finns handlingsberedskap när det uppstår problem kring kompetensförsörjning i utbildningen.</p> <p>Enligt självvärderingen ansvarar lektorer för kursplanering, föreläsningar och handledning av examensarbeten. Vidare framgår av underlagen att samtliga examinationsuppgifter granskas av disputerade lärare. Adjunkter har huvudansvar för stödjande funktioner som räkne- och skrivstugor</p>		

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

m.m. Vid intervjuer framkommer att en adjunkt är programledare och att detta enligt lärosätet är en lösning som visat sig fungera i just detta specifika fall, eftersom just denna programledare har unik erfarenhet och kompetens som är relevant för uppdraget. Denna lösning ska enligt lärosätet även ses mot bakgrund av att det är svårt att rekrytera disputerade lärare och att lärosätet medvetet valt att ha så många disputerade lärare som möjligt i undervisningen. Bedömaregruppen anser att det finns en problemmedvetenhet och rekryteringsstrategier som syftar till att öka stabiliteten i lärarkompetensen, åtgärder vilka bedöms som både seriösa och viktiga. Bedömaregruppens bedömning är att antalet lärare och deras kompetens står i proportion till utbildningens behov.

Lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp för att säkerställa att utbildningen håller hög kvalitet. Resultat av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

I självvärderingen beskriver lärosätet att det har en matrisorganisation där lärarutbildningsnämnden (LUN) har kvalitetsansvar och beställer kurser från de två fakulteterna vid lärosätet. Dialoger sker kontinuerligt mellan dekaner och rektor i rektors ledningsråd och även i återkommande terminsvisa formella dialogmöten. Dialog förs mellan lärarutbildningsnämndens dekan och prefekter en gång per termin. Lärarutbildningens kansli har årligen dialogmöten med enskilda prefekter eller institutionsledning för att fördjupa diskussionen om utbildningskvalitet. I självvärderingen framgår att individuella kompetensutvecklingsplaner upprättas för personalen och att dessa följs upp vid årliga medarbetarsamtal. Lärarutbildningsnämndens kansli och lärarutbildningens dekan samverkar med fakulteterna för att åtgärda de brister som identifieras avseende bemanning. Vidare anges i självvärderingen att lärarutbildningsnämnden har kvalitetsansvar vad gäller lärarkompetens och att potentiella problem rörande bemanning lyfts i dialogmöten. Om problem uppstår med bemanning i undervisningen, ska enligt lärosätet antagningen reduceras och åtgärdsplaner begäras in. Dock kan lärare som får forskningsmedel avsäga sig undervisning på ett sätt som skapar ryckighet och därmed leder till problem för utbildningen. Lärosätets högsta ledning (rektor och dekaner) har uppmärksammat problematiken, enligt självvärderingen, och detta är något lärosätet strävar efter att få en bättre systematik kring. Handedarna i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen erbjuds en heldag fortbildning per termin där för utbildningen olika aktuella teman behandlas. Exempelvis har handledning och bedömning varit teman under vårterminen 2017. Motivet är, från lärosätet, att öka likvärdigheten i bedömningen av studenter under den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Inom det så kallade övningsskoleprojektet har ytterligare och riktade fortbildningsinsatser också genomförts. Vidare finns krav specificerade för att få vara handledare i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen; ett sådant krav är att ha genomgått handledarutbildning. Bedömaregruppen bedömer att det finns en systematik kring hur lärarkompetensen följs upp och att åtgärder vidtas när behov finns inom ramen för det systematiska arbetet.

Vidare framkommer i intervjuer att lärosätet är i färd med att implementera ett nytt kvalitetssäkringssystem och att vice rektor är ansvarig för denna implementering. Målet är enligt lärosätet att utveckla en kvalitetskultur som inte bara genomsyrar utbildningen utan i hela organisationen. Intervjuerna förstärker, enligt bedömaregruppen, intrycket av att det både finns en problemmedvetenhet kring de svårigheter som det innebär att genomföra nya system och strategier för hur dessa ska hanteras. Sammantaget ges en bild av att lärosätet har god systematik och strategier för kompetensförsörjningens olika delar vilket, kombinerat med problemmedvetenhet, bedöms som styrkor.

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16**Aspektområde: Miljö, resurs och område****Aspekt: Utbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: Det finns en för utbildningen relevant vetenskaplig och professionsinriktad miljö och relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

I självvärderingen anges att lärosätet avsätter medel för forskning till lärare och att dessa i huvudsak förmedlas via fyra centrumbildningar. Enligt lärosätet är flertalet av de lärare som medverkar i grundlärarutbildningen knutna till dessa centrumbildningar och till forskargruppen ROSE ("Research on Subject-specific Education"), via forskning eller högre seminarier. Lärosätet uppmuntrar enligt uppgift aktivt integrering av adjunkter i forskningsmiljöerna. Forskarna ska vara engagerade i utbildningen minst 20 procent av tjänsten och samverka med det omgivande samhället. I självvärderingen ges exempel på hur matematikämnet beforskas och hur det kommer utbildningen till del, bland annat genom att erbjuda teman för självständigt arbete.

Vidare framgår av självvärderingen att det finns samverkan mellan lärosätet och kommuner via ett Regionalt utvecklingscentrum (RUC) och att olika aktiviteter genomförs regelbundet med skolhuvudmännen genom det som kallas Värmlandsmodellen. Lärosätet har även en nära samverkan med skolor och kommuner, direkt på skolnivå, där lärare och forskare utvecklar undervisningen tillsammans. Lärosätet beskriver också i självvärderingen hur förstelärare i skolor involveras i den högskoleförlagda delen av utbildningen som mentorer, lärare och seminarieledare och att lärosätet bedriver en forskarskola för yrkesverksamma lärare. Även inom ramen för försöksverksamheten med övningsskolor för den verksamhetsförlagda utbildningen, där alla campusstudenter på grundlärarutbildningen placeras, utvecklas former för samverkan. I dessa olika verksamheter kombineras miljöbyggande med relevant samverkan med det omgivande samhället, vilket enligt bedömargruppen sammantaget bidrar till kvalitet i utbildningsmiljön. Vid intervjuerna framkommer att det finns en problemmedvetenhet kring hur studenter vid campus lärcentrum, som inte ingår i det så kallade övningsskoleprojektet och därför inte blir delaktiga i övningsskoleprojektets mer utvecklade organisation kring den verksamhetsförlagda delen av utbildningen, ändå erbjuds en likvärdig utbildning. Diskussioner förs löpande kring detta. I självvärderingen framhålls att strategierna för så kallad blended learning är väl prövade och att samma mål, arbetssätt och innehåll gäller för samtliga studenter, oavsett studieform. Det finns god samverkan kring den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Bedömargruppens bedömning är att den vetenskapliga och professionsinriktade miljö som finns på lärosätet är stark och att samverkan med det omgivande samhället både är relevant, väl utvecklad och integrerad i utbildningen.

Utbildningens forskningsanknytning och samverkan med det omgivande samhället följs systematiskt upp för att säkerställa att utbildningen håller hög kvalitet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framgår att den ämnesdidaktiska forskningen följs upp årligen av lärarutbildningsnämndens forskningskommitté och att kvaliteten, som bland annat bedöms utifrån forskningsanknytning och samverkan, styr medelstilldelningen. Lärosätets satsning på starka forskargrupper följs upp vartannat eller vart fjärde år, också via extern granskning. I utvärderingarna sker dialoger med föreståndarna för centrumbildningarna. Även om lärosätets beskrivning av hur uppföljningen av centrumbildningarna och de olika dialogmötena lämnar avtryck i kursplanearbetet (där forskningsförankring sker) ligger på en övergripande nivå, bedömer bedömargruppen att utbildningens forskningsanknytning och samverkan med det omgivande samhället följs upp

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

systematiskt och att resultaten vid behov omsätts i åtgärder. Både den kursplanegrupp som finns vid lärosätet och programrådet framstår som viktiga sammanhållande krafter och kvalitetsdrivande mötesplatser för att identifiera problem, återkoppla och följa upp utbildningens kvalitet. Detta bekräftas också i intervjuer. Den återkoppling som sker till regionalt utvecklingscentrum (RUC) via verksamhetsberättelser och den samverkansgrupp som finns kring den verksamhetsförlagda utbildningen utgör viktiga delar i detta sammanhang och fungerar enligt bedömargruppen väl.

Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurs och område

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurs och område bedöms som helhet och inom alla aspekter vara tillfredsställande.

Definitionen och avgränsningen av yrkesexamen bedöms av bedömargruppen som adekvat. Likaså bedöms lärarkompetensen stå i proportion till utbildningens behov och det finns systematik kring uppföljning och återkoppling i dessa delar. Andelen disputerade lärare i utbildningen behöver öka och det är enligt bedömargruppen viktigt att detta förbättringsarbete fortsätter framgent. Det finns en för utbildningen relevant miljö där såväl vetenskaplig forskning som professionskompetens kombineras och samverkan sker med det omgivande samhället. I dessa delar finns systematik kring uppföljning och återkoppling. Dock är det viktigt att det nya kvalitetssäkringssystemet som håller på att implementeras får positiva effekter och att den kvalitetskultur som ska följa med arbetet, får genomslag i den granskade utbildningen. Den sammanvägda bedömningen är att lärosätet är engagerat i utbildningen och genomför ett systematiskt kvalitetsutvecklande arbete där uppföljning och återkoppling utgör integrerade delar.

När det gäller utbildningsmiljö vill bedömargruppen särskilt lyfta de samarbeten som genomförs för att integrera forskning i den högskoleförlagda delen av utbildningen med aktörer i kommuner och regionen och kompetensutveckling av handledarna i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen som goda exempel.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer att studenterna, när examen utfärdas, visar sådana ämneskunskaper, inbegripet insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.

Utformningen av utbildningen visar på en god korrespondens mellan ämneskunskap, varierade arbetsformer och examinationer. I de exempel som ges i självvärderingen (svenska och matematik) anges såväl mål som examination och hur examinationen bedöms. Här påvisas enligt bedömargruppen att studenterna ges en god grund att stå på inför sitt kommande yrkesutövande. När det gäller svenska är fokus på läs- och skrivinläring, vilket är relevant för såväl förskoleklass som grundskolans årskurs 1–3. I utbildningen finns också element av nya undervisningsformer exempelvis via dataspel. Lärosätet redovisar en systematik kring lärandemål och hur dessa görs relevanta i utbildningen. I intervjuerna beskriver lärosätet hur länkningen genomsyrar kurserna i utbildningen. Bedömargruppen anser att utbildningen är utformad så att studenternas ämneskunskaper säkerställs, inbegripet insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Vidare finns det en progression.

Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer att studenterna, när examen utfärdas, visar sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt.

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

I självvärderingen anges hur kurser i utbildningsvetenskaplig kärna ger en grund i allmän didaktik med innehåll som skolan som system, didaktiska forskningsperspektiv, hjälpmedel och uttrycksformer. Med fokus på den lärande eleven behandlas olika kunskapsformer, teorier om barns och ungas utveckling och behov, liksom olika presentationsmetoder. Kunskaperna breddas via träning i olika undervisningsfärdigheter, inklusive estetiska uttrycksformer och användning av digitala hjälpmedel i undervisningen. Ämnesdidaktik, svenska och engelska, behandlas från termin två och framåt och det finns progression i undervisningen. Olika ämnesdidaktiska metodiker prövas liksom olika undervisningsmodeller och undervisningsmaterial. Här behandlas även olika attityder till specifika ämnen, med exempel från kursen Kreativ matematik, och hur dessa kan påverka lärande. Likaså behandlas ämnesdidaktiska teorier inklusive aspekter som ledarskap, mångfaldsperspektiv, konflikthantering, samverkan med myndigheter, specialpedagogiska perspektiv och entreprenörskap i relation till pedagogiskt ledarskap. Olika sätt att göra bedömningar och hur dessa återkopplas till elever behandlas. Här problematiseras också aspekterna klass, etnicitet och genus – även i ett historiskt jämförande perspektiv. Undervisnings- och examinationsformer är varierade och säkerställer på så vis olika kompetenser, såväl enskilt som i grupp.

Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer inte att studenterna, när examen utfärdas, visar kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

I självvärderingen anges att hela utbildningen genomsyras av ett undersökande arbetssätt. Häri ingår att argumentera med grund i evidensbaserad kunskap, att läsa och använda vetenskaplig litteratur, samt att analysera, observera, och tillägna sig relevanta begrepp med vetenskaplig förankring. Vetenskapliga förhållningssätt introduceras i utbildningen och fördjupas dels i och via ämneskurser och ämnesdidaktiska kurser där forskningsmetoder tränas, dels i relation till fördjupade ämneskunskaper. I kursen Vetenskaplig metod och utvecklingsarbete fokuseras på vetenskapliga färdigheter i relation till utbildningens yrkesfokus. Lärandemålen handlar om att analysera och värdera forskning om skolors och lärares utvecklingsarbete, kunna redogöra för olika forsknings- och kunskapsteoretiska perspektiv, forskningsdesignens betydelse i relation till forskningsfrågor och val av metod. En särskild metodkurs genomförs inför självständigt arbete och kvantitativa metoder behandlas i kursen Kreativ matematik. Lärosätet identifierar undervisning om kvantitativa forskningsmetoder som ett utvecklingsområde, en bedömning som bedömargruppen delar. Examinationer består framför allt av individuella skriftliga inlämningsuppgifter som seminariebehandlas, vilket ger träning i att diskutera vetenskapliga utgångspunkter i relation till professionsutövningen. Vad gäller de självständiga arbetena är flera av dessa enligt bedömargruppen av hög kvalitet, men ett flertal självständiga arbeten bedöms som bristande eftersom det vetenskapsteoretiska innehållet och den vetenskapliga grunden är svag. Brister i beskrivningar av analysmetoder och hur teoretiska perspektiv omsätts i analyser, framgår med tydlighet. Bedömargruppen menar att utbildningen behöver utveckla utformning, genomförande och examination i relation till det självständiga arbetet för att kunna säkerställa studenternas måluppfyllelse för detta mål.

Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna och detta återspeglas i bedömningen av studenterna.

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

I självvärderingen ges flera exempel på hur utbildningen i sin utformning och i genomförandet främjar studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i sina läroprocesser. Idén om konstruktiv länkning är genomgående i hela utbildningen, enligt självvärderingen. I intervjuer framkommer att detta är något som kan kommuniceras tydligare till samtliga lärare. I självvärderingen ges exempel på aktiviteter som gör att studenterna motiveras till att bli mer aktiva i sitt lärande, vilket inbegriper reflektion kring de egna läroprocesserna. Häri innefattas även undervisningsformen det omvända klassrummet, där studenterna ser inspelade föreläsningar. Tiden med lärare på campus används för övningar, reflektion och diskussion. Undervisnings- och examinationsformer är, som också framgått ovan, varierade och i underlagen ges exempel på att studenterna själva tar ledande roller i undervisningen som en träning inför den framtida yrkesrollen. Undervisnings- och examinationsformerna har också fokus på att vara studentaktiverande bland annat genom att integrera ämnesinnehåll, ämnesdidaktik och metodik. Ett utvecklingsarbete har genomförts för att förtydliga examinerande moment och för närvarande pågår ett arbete med att förtydliga prestationskraven i kurserna, för att på så sätt säkerställa att lärandemål uppfylls. I detta ingår att höja kravnivåerna, vilket efterfrågats av studenterna. Bedömargruppen bedömer att utbildningen visar hög kvalitet i relation till detta mål, men anser att en större tydlighet kring hur studenternas aktiva roll återspeglas i bedömningar är önskvärd.

Utbildningens utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp och resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

I självvärderingen framgår att det vid lärosätet finns en tydlig systematik där synpunkter från lärare och studenter följs upp till programrådsnivå och vidare till institutionsledningar och lärarutbildningsnämnden samt att detta sedan återkopplas till studenter och lärare. Även i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen pågår ett sådant arbete, vilket bedömargruppen ser som en styrka. Exempel på aktiviteter i denna kedja är olika former av kurs- och programutvärderingar som analyseras på olika nivåer i organisationen, kursledarmöten, programråd och tvådagarskonferenser där såväl kursledare som kurslag deltar. Vid intervjuer framkommer att de digitala enkäterna, och skriftliga utvärderingarna, som regel kompletteras med muntliga utvärderingar. Detta görs för att få en bra uppföljning även om svarsfrekvensen varit låg. Bedömargruppen ser positivt på denna form av kompletterande utvärderingar som också innebär en direkt återkoppling till studenterna. Enligt bedömargruppens bedömning framgår av självvärderingen att synpunkter från lärare och studenter har omsatts i kvalitetsutvecklande åtgärder vid lärosätet, och att återkoppling sker till relevanta intressenter. Bedömargruppen bedömer vidare att utformning och genomförande av utbildningen i dessa delar är väl avvägd, men det saknas systematik i vilka bedömningskriterier som används vid examination. Bedömargruppens sammantagna bedömning är ändå att målet är uppfyllt. Här finns dock ett förbättringsområde som lärosätet bör arbeta med.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt.

Färdighet och förmåga beskrivs i självvärderingen främst som relevant i relation till den verksamhetsförlagda delen av utbildningen, även om lärosätet också presenterar hur ämneskurser

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

och kurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan är relevanta för att uppnå målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga. I självvärderingen redovisas, i relation till kurserna, flera lärandeaktiviteter som kräver att studenterna omsätter akademisk kunskap till vetenskapligt informerad praktik, inklusive att kunna kommunicera professionellt och via multimodala uttryck. Aktiviteter och examinationer bedöms av bedömargruppen som varierade och relevanta. Bedömargruppen anser också att de främjar egen reflektion och ett kritiskt förhållningssätt i relation till såväl bedömning som ämneskunskaper, ämnesdidaktiska kunskaper och kunskaper i metodik. Aktiviteter och examinationer visar på progression genom såväl de högskoleförlagda som de verksamhetsförlagda delarna av utbildningen, enligt bedömargruppen. Liksom i tidigare delar saknas dock information om bedömningskriterier, vilket bedöms som en svaghet. Enligt bedömargruppen uppnår studenterna målet när examen utfärdas.

Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

I självvärderingen beskrivs hur moment av att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning löper som en röd tråd genom utbildningen såväl i de högskoleförlagda som verksamhetsförlagda delarna av undervisningen. I den andra och tredje kursen av verksamhetsförlagd utbildning, fördjupas färdighet och förmåga att planera, utvärdera och utveckla undervisningen parallellt med ökade krav på studentens självständighet. Häri ingår att självständigt iscensätta och värdera undervisning som integrerar informations- och kommunikationsteknik (IKT) och sociala medier, vilket av bedömargruppen bedöms som en särskild styrka. Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen används också för att samla in material som används i utbildningen i relation till ämneskunskaper, ämnesdidaktik (svenska) och bedömning av läs- och skrivsvårigheter. På motsvarande sätt kombineras fältstudier i kursen Kreativ matematik, där ämneskunskaper och ämnesdidaktik ingår, med aktiviteter som tränar planering, utförande och utvärdering. Detta sker i form av mikroundervisning som resulterar i att studenten genomför en mikrolektion, som videodokumenteras och värderas, men också genom andra metoder som är relevanta för matematikinläring och undervisning. Parallellt med detta beskrivs, i självvärderingen, en progression i kunskapsutvecklingen kring hur elevens lärande och utveckling kan stimuleras, från den första terminen där fokus ligger på barns utveckling och lärande till vidareutveckling av kunskaperna kring barns lärande i efterföljande kurser. Ytterligare ett initiativ, som framgår av självvärderingen, är att det finns mentorlag, med kursledare och lärare från den högskoleförlagda utbildningen, som kontinuerligt har kontakt med studenterna under den verksamhetsförlagda delen av utbildningen och med studenternas handledare i denna del av utbildningen. Detta främjar, enligt bedömargruppen, samverkan mellan utbildningsmiljöerna liksom aspekter som likvärdighet och kvalitet i undervisningen, och därmed hur studenterna utvecklar inte bara sin egen undervisning utan även den pedagogiska verksamheten i övrigt.

Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna och detta återspeglas i bedömningen av studenterna.

Som framgått i beskrivningarna ovan är utbildningen utformad och genomförs så att studenternas lärande främjas och de bjuds in att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna, vilket inte minst framgått under målet om att kunna planera, utvärdera och genomföra undervisning. Färdigheter och förmåga i

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

relation till kommunikativa kompetenser tränas i ämnesdidaktisk undervisning och i metodikundervisning, inklusive att använda informations- och kommunikationsteknik (IKT) i undervisningen och samtidigt förhålla sig kritisk till medier och undervisningsteknologi, vilket bedömargruppen anser vare ett gott exempel.

Stor vikt läggs, enligt lärosätet, vid självständighet och mindre vid samarbete, även om det också tränas. Stöd i form av olika former av återkoppling till studenterna sker kontinuerligt och det finns mentorlag för studenterna under den verksamhetsförlagda delen av utbildningen, liksom handledare med handledarutbildning, vilket är insatser som främjar studenternas lärande och skapar trygghet för studenterna att ta en aktiv roll i sitt eget lärande. Av självvärderingen framgår också att utbildningen rymmer examinationsformer som möjliggör individanpassning, kräver studentaktivitet, övar specifika lärarkompetenser, samt innefattar reflektion över genomförande tillsammans med medstudenter, lärare och ibland handledare i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Bedömargruppen bedömer att utbildningen innefattar studentaktiverande aktiviteter som ger studenterna god möjlighet till övning och reflektion. Bedömargruppen menar också att självvärderingen visar hur det finns en progression i form av ökande krav på studenternas självständighet vid planering och genomförande av undervisning såväl i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen som i de högskoleförlagda delarna. Även om det saknas information om hur studenternas aktivitet återspeglas i bedömningen av studenterna, blir den sammantagna bedömningen att denna bedömningsgrund är uppfylld.

Utbildningens utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp och resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen framgår att uppföljning sker i kurs-, läsårs- och programutvärderingar och att programrådet kontinuerligt följer upp sambandet mellan olika kurser. Åtgärder föranledda av uppmärksammade brister bereds enligt lärosätet vidare av läroslagen inom kurserna med stöd av prefekter, programledare, programråd och lärarutbildningens kansli och förs sedan vidare för beslut i lärarutbildningsnämnden, kursplanegruppen eller utbildningskommittén. I självvärderingen ges konkreta exempel på verksamhetsuppföljning som har lett till förbättringsåtgärder, vilka återkopplats till berörda intressenter, inklusive partnerskolor. Exempelvis har en satsning på trepartssamtal mellan studenter, lärare vid lärosätet och handledare i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen genomförts efter förfrågan från studenterna. Syftet med trepartssamtalen är enligt självvärderingen att stärka handledningen och samarbetet mellan lärosätet och skolorna i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Denna satsning ska nu utvärderas och kommer eventuellt att permanentas. Bedömargruppens bedömning är att det sker en systematisk uppföljning av utbildningens utformning, genomförande och examination och att resultaten vid behov omsätts i relevanta åtgärder och återkopplas till relevanta intressenter.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.

Självvärderingen ger olika exempel på hur och var i utbildningen ovanstående aspekter beaktas; dels

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

i den första kursen Skola som system, dels i ämneskursen Svenska I (men även i fler ämneskurser), dels i flera kurser i den utbildningsvetenskapliga kärnan samt i kurser i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen (inklusive bedömningskurs på avancerad nivå), och slutligen i kursen med examensarbetet. Kursinnehåll och lärandemål förmedlar, enligt bedömaregruppen, på ett övertygande sätt att studenterna tränas i sina förmågor att göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling. Flera relevanta perspektiv beaktas, bland annat juridiska begränsningar och etiska principer, migration, samverkan med olika samhällsinstanser, konflikthantering såväl i en professions- som en samhällskontext. Av exemplen framgår också att det finns progression och att aktiviteter och examinationsformer, inklusive gestaltning, är varierade. Bedömaregruppens bedömning är att målet därigenom säkerställs.

Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna och detta återspeglas i bedömningen av studenterna.

I självvärderingen anges att utbildningen är utformad för att studenterna ska kunna utveckla ett kritiskt förhållningssätt och värderingsförmåga. En stor andel av examinationerna består av seminarier och skriftliga inlämningsuppgifter där studenterna ska visa att de besitter denna förmåga. Formativ bedömning förekommer i hela utbildningen. Flera studenter gör gemensam materialinsamling inför det självständiga arbetet och bidrar sedan utifrån sina olika perspektiv med delmaterial. Det gemensamma materialet används för självständig analys. Detta upplägg ger studenterna möjlighet att vara delaktiga i varandras processer, och att stödja och hämta inspiration av varandra. De bjuds även in att delta i en forskande miljö, vilket bedöms som en styrka i relation till uppgiften att skriva examensarbete. Bedömaregruppens bedömning är att utbildningen genomgående är utformad så att studenters aktivitet främjas och att de bjuds in att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna. I självvärderingen finns flera exempel på aktiviteter och examinationsformer som möjliggör individanpassning och kräver studentaktivitet. Bedömaregruppen bedömer denna del som en styrka i utbildningen, trots att det i självvärderingen inte anges hur studenternas aktivitet återspeglas i bedömningen av studenterna.

Utbildningens utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp och resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet har, vilket framgått ovan, tydliga rutiner som systematiskt följer upp utbildningens olika delar – även inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt. I självvärderingen förtydligas att det finns ämnesspecifika rutiner för bedömning och genomförande av examensarbeten, och att det i varje ämnesdel ingår handledar- och ventileringsseminarier, liksom återkoppling från opponenter (studenter) och examinatorer. Vidare anges i självvärderingen att examensarbetskurserna med dess kravnivåer är under översyn. Detta har föranletts av utvärderingar från såväl studenter som programråd. Målet är att nå större enhetlighet vad gäller upplägg och krav relaterat till bedömning. Programledare, kursledare och examinatorer arbetar med kansliet för att få fram gemensamma, likvärdiga kravnivåer. Här ges, enligt bedömaregruppen, således exempel på systematisk verksamhetsuppföljning som lett till åtgärder. Samtidigt är det gruppens bedömning, efter att ha bedömt de självständiga arbetena och som framgår ovan, att detta är ett utvecklingsområde som bör prioriteras.

Sammanvägd bedömning aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms som helhet och inom alla aspekter vara tillfredsställande.

Självvärderingen och intervjuer ger, enligt bedömargruppen, en bild av en väl fungerande utbildning där det säkerställs att studenterna vid examen har sådana ämnes- och ämnesdidaktiska kunskaper och kunskaper i metodik som krävs för yrkesutövningen. Studenterna kan planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning i relation till elevers behov och utveckling. De kan diskutera vetenskapliga utgångspunkter, även om detta bedöms som ett förbättringsområde i relation till de självständiga arbetena. Vidare kan studenterna värdera och använda sin analysförmåga i undervisning och pedagogiskt utvecklingsarbete. Utbildningen bedöms på ett väl avvägt sätt samverka med omgivande samhälle och ge studenterna etiska och andra förhållningssätt som krävs i yrkesutövningen. Bedömningen är vidare att utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna. Inom utbildningen arbetar lärosätet aktivt med systematisk kvalitetsutveckling, inbegripet uppföljning och återkoppling, och studenterna har inflytande i utvecklingen av utbildningen liksom i sina egna lärprocesser. Bedömargruppen menar att systematiken kring bedömningskriterier kan bli bättre, för att fungera i alla delar av utbildningen, och ser detta som ett utvecklingsområde. Bedömargruppen anser att utbildningens utformning anpassas efter studenternas olika förutsättningar och även ger goda förutsättningar för nya lärandeformer.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta två goda exempel: dels arbetet kring kommunikation, som examineras som en strimma i kurserna i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen; dels användningen av mentorlag i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen.

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen är användbar och förbereder studenter för ett föränderligt arbetsliv.

Bedömargruppen bedömer att innehållet och utformningen i utbildningen säkerställer dess användbarhet och förbereder studenterna för ett föränderligt arbetsliv. Att kontinuerligt integrera ämneskunskaper med ämnesdidaktik är en viktig faktor som lärosätet är medvetet om. Metodfärdigheter tränas, liksom förmåga att problematisera och analysera. Dessutom tränas studenterna i att kunna omsätta teori i verksamhet vilket enligt bedömargruppen är en viktig del i förberedelsen för ett föränderligt arbetsliv. Andra centrala aspekter med relevans för arbetslivet är ledarskap, läs- och skrivinläring samt den grundläggande matematikundervisningen. Därtill kommer aspekter som informations- och kommunikationsteknik (IKT), sociala medier, migration, hållbar utveckling och samverkan med olika samhällsaktörer. Dessa aspekter är väl integrerade i utbildningen, vilket enligt bedömargruppen förbereder för ett föränderligt arbetsliv. Att engagera skolverksamma lärare under utbildningen för att bland annat undervisa om klassrummets ledarskap, såsom beskrivs i självvärderingen, och redan tidigt i utbildningen ge studenterna tillfälle att möta lärare som har identifierats som framstående i skolverksamheten, är enligt bedömargruppen positiva initiativ som ger god förberedelse för ett föränderligt arbetsliv. Ett annat gott exempel är organiserandet av mentorlag där lärare från den högskoleförlagda delen av utbildningen samverkar med handledare i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen och med studenter. I självvärderingen lyfter lärosätet fram att det systematiskt sker en uppföljning av den högskoleövergripande alumnenkäten. Vid intervjuerna framkommer att alumner ses som en viktig resurs och att detta samarbete både kan och ska utvecklas mer, vilket bedömargruppen bedömer

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

som positivt.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att utbildningen är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av en uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

I självvärderingen uppges att arbetslivsperspektivet följs upp via kurs-, läsårs- och programutvärderingar vilket enligt bedömargruppen tyder på systematik. I nämnda utvärderingar finns riktade frågor som syftar på ett kommande arbetsliv. Utfallen av utvärderingarna diskuteras sedan i programråd och lärarutbildningsnämnden och återkopplas tillbaka till lärare och studenter på utbildningen. Även alumnenkäterna hanteras på ett likartat sätt och relateras till studentuppföljningar. Att den verksamhetsförlagda delen av utbildningen nu utvärderas och följs upp på ett likartat sätt, bedöms av bedömargruppen som ett viktigt och positivt initiativ.

Arbetslivets perspektiv i utbildningen bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Studenters perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att studenterna ska ta en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen.

Studenter är representerade på olika nivåer i utbildningen, enligt självvärderingen. I samtliga kurser finns kursråd där studentrepresentanter och ibland hela kursen får möjlighet att ge synpunkter på kurserna. Programrådet har en central roll vad gäller att följa upp och utveckla kvaliteten i utbildningen och här är studenter representerade. Studenter deltar även i de tvådagarskonferenser där kursinnehåll och progression i utbildningen följs upp och utvärderas. Bedömargruppen bedömer att de olika undervisningsaktiviteter som pågår i utbildningen även indirekt verkar för att studenterna ska ta aktiv del i arbetet med att utveckla utvecklingen, vilket är en styrka.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att studentinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av en uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen och intervjuer framgår att systematisk uppföljning sker och återkopplas till studenterna. Utöver digitala enkäter genomförs muntliga kursvärderingar, vilket bedömargruppen ser som viktigt eftersom svarsfrekvensen ofta är låg på de digitala uppföljningarna. Kursutvärderingar följs upp på institutionsnivå och utgör tillsammans med läsårs- och programutvärderingar underlag till programrådet, där studentrepresentanter medverkar. Studenterna ges därmed möjlighet att i en systematisk struktur medverka i diskussioner om förändringar av utbildningen.

Studenters perspektiv i utbildningen bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta fram programrådet där studenter deltar och de trepartssamtal som genomförs i relation till den verksamhetsförlagda utbildningen, och där såväl studenter som lärare från de högskoleförlagda och de verksamhetsförlagda delarna av utbildningen deltar, som goda exempel.

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

genomförande.

I självvärderingen beskrivs att ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande och exempel ges på hur detta kan se ut i lärandemål och examensmål. I självvärderingen beskrivs hur jämställdhetsperspektivet finns med i kurser i den utbildningsvetenskapliga kärnan, i kurser i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen och i ämneskurser. Samtliga kurser i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen innehåller lärandemål som relaterar till jämställdhetsperspektivet, enligt självvärderingen. Vidare beaktas jämställdhetsperspektivet såväl som en fråga om genusperspektiv som ett verktyg för att förstå en elevgrupp, som genus i ett bredare samhällsperspektiv i form av genusystem.

Genusperspektiv används också som ett analysverktyg för att förstå lärande i relation till barnlitteratur och i relation till forskning om barns läsande och skrivande. I slutet av utbildningen fördjupas jämställdhetsperspektivet via undervisningsaktiviteter som tar upp normkritik och likabehandling i relation till ledarskap i en pedagogisk miljö. Jämställdhetsperspektivet examineras genom varierade aktiviteter och såväl i teori som i praktik.

Lärosätet är medvetet om problemet med lågt antal män bland studenterna och att fler lärare är kvinnor än män i utbildningen. I självvärderingen och vid intervjuer uttrycks en tydlig medvetenhet kring problematiken, vilket bedömargruppen anser vara en god början. Här saknas åtgärdsplaner för att uppnå jämn könsfördelning, vilket bedöms som en svaghet och ett förbättringsområde.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet uppger i självvärderingen att jämställdhetsperspektivet följs upp, men tillstår samtidigt att systematiken behöver utvecklas, vilket enligt bedömargruppen visar på problemmedvetenhet. Programrådet har ansvar att följa upp jämställdhetsperspektivet. Enligt lärosätet ska systematiken utvecklas. Detta kommer att ske i den försöksverksamhet som nu pågår med förstärkt programråd. Tanken är att det förstärkta programrådet ska skriva både en verksamhetsplan och en verksamhetsberättelse där även jämställdhetsperspektivet beaktas. Som en del av universitetets pågående arbete med jämställdhetsintegrering görs en inventering av jämställdhetsperspektivet i kurser och övrig verksamhet under 2017. Liknande inventeringar har gjorts tidigare. Arbetet med jämställdhetsintegrering kommer att leda till åtgärder. Fortsättningsvis kommer jämställdhetsintegrering att ingå i löpande verksamhetsplanering. Bedömargruppen ser ett fortsatt förbättringsarbete kring jämställdhetsperspektivet som viktigt för att säkerställa att perspektivet är integrerat i utbildningens samtliga delar.

Jämställdhetsperspektivet i utbildningen bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta de olika sätt genusperspektiv används på i utbildningen, liksom att det är integrerat i hela utbildningen såväl i de högskoleförlagda som den verksamhetsförlagda delarna, som goda exempel.

Sammanvägd bedömning aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms

Datum
2017-10-31

Reg.nr
411-00414-16

sammantaget vara tillfredsställande.

Som framgår av motiveringarna ovan, bedöms processerna för uppföljning, åtgärder och återkoppling fungera väl, inom aspektområde miljö, resurs och område och samtliga kunskapsformer i aspektområde utformning, genomförande och resultat. Vid utbildningen finns, enligt bedömargruppen, ett väl fungerande samarbete mellan lärare på kurser, handledare i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen, studenter samt högre instanser på lärosätet för att följa upp, åtgärda och återkoppla frågor kring undervisningsmetoder, kurser och utbildningen i sin helhet. Bedömargruppen har dock identifierat två förbättringsområden, dels tydligare bedömningskriterier, dels bedömning av de självständiga arbetena utifrån likvärdiga kravnivåer.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling inom arbetslivsperspektivet, studentperspektivet och jämställdhetsperspektivet bedöms som tillfredsställande. Inom det sistnämnda, jämställdhetsperspektivet, har ett förbättringsarbete kring ett systematiskt kvalitetsarbete påbörjats och bedömargruppen menar att det är av stor vikt att detta arbete fortsätter för att säkerställa att perspektivet genomsyrar hela utbildningen framgent. Likaså behöver lärosätet ta fram en åtgärdsplan för hur lärargruppen kan få en jämnare könsfördelning.

Goda exempel är programrådet där studenter deltar samt de trepartssamtal som genomförs vid verksamhetsförlagd utbildning, och där såväl studenter som lärare från de olika delarna av utbildningen deltar. Dessa exempel bidrar till ett system för uppföljning, åtgärder och återkoppling.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.

Bedömargruppens sammantagna bedömning av underlagen är att grundläro- och grundskoleutbildningen med inriktning mot förskoleklass och årskurs 1–3, är en väl fungerande utbildning utifrån de aspektområden och kunskapsformer som bedömts här.

Inom aspektområdet miljö, resurs och område vill bedömargruppen lyfta fram att kompetensförsörjningen är god och visar på systematik och handlingsberedskap om problem uppstår. I tillägg till att beskriva kompetensförsörjning i relation till de högskoleförlagda delarna av utbildningen, beskrivs i självvärderingen även hur denna aspekt hanteras i relation till lärare i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen, vilket bedömargruppen vill framhålla som ett gott exempel. Utbildningsmiljön visar god kvalitet och den utvecklas i samverkan med vetenskaplig och professionsbaserad kunskapsutveckling.

Genomgående ges en bild av en utbildning som i utformning, genomförande och resultat är väl avvägd och ambitiös. Utbildningen främjar studenters aktiva roll i sitt lärande på ett systematiskt sätt. Bedömargruppen har dock identifierat svagheter i systematiken kring utbildningens bedömningskriterier. Därtill identifierar bedömargruppen utformning, genomförande och examination av det självständiga arbetet som ett förbättringsområde, eftersom det vetenskapsteoretiska innehållet och den vetenskapliga grunden är svag i ett flertal av de självständiga arbeten som bedömargruppen granskat, och eftersom det finns brister avseende gemensamma, likvärdiga kravnivåer. Dessa svagheter till trots, blir den sammanvägda bedömningen att utbildningen visar hög kvalitet.

De tre perspektiven, arbetslivs-, student-, och jämställdhetsperspektivet, bedöms som tillfredsställande. Perspektiven bedöms som integrerade i hela utbildningen och det finns systematik kring uppföljning, åtgärder och återkoppling. När det gäller jämställdhetsperspektivet har

bedömargruppen identifierat att det behövs åtgärder för att få en jämnare könsfördelning i lärargruppen, vilket således är ett förbättringsområde.

Linköpings universitet

Lärosäte	Huvudområde/examen	ID-nr
Linköpings universitet	Grundlärarexamen, inriktning förskoleklass och årskurs 1-3	A-2016-09-3999

Aspektområde: Miljö, resurs och område

Aspekt: Yrkesexamen

Bedömning med motivering: Definitionen och avgränsningen av yrkesutbildningen är adekvat och överensstämmer med yrkesexamen i examensordningen.

I självvärderingen beskrivs utbildningen på ett sätt som visar god överensstämmelse med vad som krävs i examensordningen för grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3. Lärosätet har genomfört en så kallad ämnesomfångstutredning för att granska hur väl utbildningen uppfyller examensordningens krav vad gäller läs-, skriv- och matematikinläring, kommunikation och språkutveckling. Bedömargruppen bedömer att såväl ämnen, didaktik och pedagogik som verksamhetsförlagd utbildning är väl integrerade i utbildningen. Detta påvisas bland annat genom ett ämnesdidaktiskt forum med särskilt uppdrag att stödja utbyte och samarbete mellan olika ämnesdidaktiska forskningsmiljöer inom området utbildningsvetenskap. Den verksamhetsförlagda utbildningen är integrerad med ämnesstudierna och under det första året kopplad till den utbildningsvetenskapliga kärnan. Under de två sista åren förekommer två självständiga arbeten; forskningskonsumtion respektive forskningsproduktion. Självvärderingen hänvisar vidare till en tabell som visar progressionen i kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan. Lärosätet kan tydligt redogöra för var i utbildningen, och i vilka kurser, de kunskapsområden som utgör den utbildningsvetenskapliga kärnan ingår. Varje nytt läsår i utbildningen svarar mot en ny och högre progressionsnivå, så väl didaktiskt som vetenskapligt.

Av underlagen framgår att det läggs relativt stor vikt vid den utbildningsvetenskapliga kärnan under det första året. I intervjuerna framkom att detta är kopplat till en strävan att stärka läraridentiteten tidigt under studierna.

Sammantaget bedöms utbildningens sammansättning, koherens och integration att ge studenterna goda möjligheter att uppfylla examensordningens kompetenskrav.

Aspektområde: Miljö, resurs och område

Aspekt: Personal

Bedömning med motivering: Antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.

Lärarkårens samlade kompetens bedöms utgöra en blandning av centrala kompetenser som är nödvändiga för att ta tillvara de olika kunskapsformerna; kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt i lärarutbildningar. Bedömargruppen har dock frågor som rör hur denna kapacitet tillvaratas och är strukturerad så att den kan tjäna utbildningen på ett tillfredsställande sätt. Personal med direkt anknytning till den verksamhetsförlagda utbildningen, enligt lärartabellen endast sex lärare, kan framstå som låg. Antalet doktorander är däremot högt, vilket är ett gott tecken med hänsyn till den framtida utvecklingen. Av elva professorer är de flesta knutna till pedagogik och fyra är knutna till ämnesdidaktik. Det kan tyda på att lärosätet bör arbeta för att få en bättre balans mellan pedagogisk och ämnesdidaktisk spetskompetens, men i intervjuerna

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

framkom att lärosätet har ett forum för ämnesdidaktik. Helhetsintrycket är att det finns en konkret och genomtänkt strategi för en bred kompetens vid institutionen. Lärosätet har bland annat uppmärksammat vilka rekryteringsområden som behöver stärkas.

Det är många lärare involverade i utbildningen, varav en fjärdedel har tidsbegränsade förordnanden och många undervisar endast en liten del av sin tjänst i utbildningen. Fjorton procent av utbildningen bedrivs av doktorander. Sammantaget kan detta, enligt bedömargruppen, utgöra en risk i fråga om stabilitet och varaktighet när det gäller lärarkompetens och lärarkapacitet.

Lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp för att säkerställa att utbildningen håller hög kvalitet. Resultat av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

I självvärderingen beskrivs flera konkreta åtgärder för kompetensutveckling. Det finns en rad mötesplatser för olika typer av uppföljning, bland annat forskning och publicering, och lärosätet utvecklar modeller för att kombinera forskning och undervisning i yrkesutövningen. Det är många lärare som är inblandade i utbildningen och som därmed har små andelar av undervisningen, vilket bedöms kunna innebära svårigheter för lärare när det gäller utveckling av kompetens på kollegial nivå och skapande av "horisontell expertis". Vidare verkar det ankomma på den enskilda medarbetaren att ansöka om medel för kompetensutveckling. Bedömargruppen menar att lärosätet kan överväga att organisera forskningsgrupper eller andra ämnesbaserade grupperingar för sådana syften.

Den systematiska uppföljningen görs av de kursgivande institutionerna, bland annat genom medarbetarsamtal, verksamhetsanalyser, kompetensanalyser med mera. Som resultat av sådana uppföljningar har dessa institutioner genomfört flera åtgärder, exempelvis har man ändrat hur man utformar projektansökningar och kurser. Att institutionerna tillhandahåller den kompetens som beställts följs systematiskt upp av styrelsen för utbildningsvetenskap genom beställarutvärderingar, men hur detta återkopplas är enligt bedömargruppen inte alltid helt klart.

Vidare framkom vid intervjuerna att lärosätet driver ett systematiskt arbete med rekrytering och anställningsprofiler. Här genomförs en kontinuerlig uppföljning.

Aspektområde: Miljö, resurs och område**Aspekt: Utbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: Det finns en för utbildningen relevant vetenskaplig och professionsinriktad miljö och relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Utbildningen bedrivs på två orter med 90 platser i Linköping och 60 platser i Norrköping. Lärarkåren för de två orterna är gemensam, vilket kan vara positivt genom att det ger tillgång till lärare med rätt kompetens, samtidigt som det kan utgöra en belastning på lärare och budget att resa mellan dessa campus. Det finns ett beställarsystem som riskerar att motverka stabiliteten, då uppdrag kan flytta från olika institutioner efter perioder av tre år. Bedömargruppen menar dock att beställarsystemet är klart och detaljerat. Vid intervjuerna framkom tydligt att lärosätet jobbar utifrån en princip om arbetsteam, som bland annat har ett nära samarbete just före kursstart, vilket därmed säkerställer att riskerna med två separata miljöer minskar.

Sambandet mellan forskning och utbildning är också beroende av att det är två campus som levererar till, eller medverkar i, kursportföljen. Bedömargruppen ifrågasätter dock i vilken grad detta stärker

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

utbildningsinstitutionens forskningsprofil eller om det kan ses som en begränsande faktor. I intervjuerna framkom att lärosätet är medvetet om dilemmat och hanterar det genom att ställa krav på att utbildningen ska utföras av personal med forskarkompetens. Det noteras att de flesta av lärarna har en hög forsknings- och kompetensutvecklingsaktivitet.

Utbildningens forskningsanknytning och samverkan med det omgivande samhället följs systematiskt upp för att säkerställa att utbildningen håller hög kvalitet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Utifrån självvärderingen är det i viss mån svårt att utröna relevansen i det pågående forskningsarbetet, till exempel om de forskningsfält där lärare forskar och publicerar sig främjar undervisningen och personalens samlade kompetens. Bedömarna noterar dock att det finns ett ämnesdidaktiskt forum med särskilt uppdrag att stödja utbyte och samarbete mellan olika ämnesdidaktiska forskningsmiljöer inom området utbildningsvetenskap. Det finns kompetensutvecklingsmedel som fördelats till institutionens lärare för att avsätta tid för projektansökningar, forskning och kursutveckling. I självvärderingen ges flera exempel på relationen mellan forskning och grundutbildning och att lärosätet följer upp personalens forskningsresultat, vilket gör att bedömargruppen anser att forskningsanknytningen följs upp systematiskt.

Samverkan med samhället tillvaratas i första hand genom samarbete med partnerskolor och i den verksamhetsförlagda utbildningen. I detta avseende deltar kursmentorer. Kursmentorer är verksamma lärare med särskild kompetens inom ett visst ämne/område. De ingår i ämnesråd och så kallat UK-råd (som är ett råd för den utbildningsvetenskapliga kärnan) och medverkar i planering, genomförande och uppföljning av kurserna. Av självvärderingen framgår att kursmentorer tillvaratar förhållandet mellan teori och praktik i utbildningen och skapar en kontinuerlig koppling till skolverksamheten i det omgivande samhället. Vid intervjuerna framkom att kursmentorerna träffar studenterna regelbundet. Det finns en utbildningsvetenskaplig organisation för den verksamhetsförlagda delen av utbildningen som bland annat följer upp relationerna mellan student och handledare. Det finns också en egen plattform, Skolsamverkan, som tillvaratar samverkan. Dessutom pågår det en försöksverksamhet med övningsskolor, som bedöms kunna utveckla relationerna och samarbetet mellan de teoretiska och praktiska inslagen i utbildningen på nya sätt.

I självvärderingen nämns en rad mötesplatser, i form av olika forum, råd och dialogmöten samt undersökningar, som ger en god bild av hur lärosätet arbetar med de olika utbildningsmomenten. Särskilt intressant är arbetet med studenternas kursvärderingar, KURT. Från dessa kursvärderingar har till exempel lärosätet fått ett uppföljningsresultat att utgå ifrån för att stärka yrkesrelevansen i både ämnesstudier och vetenskapsteori. Resultaten från uppföljningen används till revideringar av kommande kurser. Styrelsen för utbildningsvetenskap följer upp beställningar av utbildning och programansvariga utbildningsledare sammankallar regelbundet ämnesansvariga, ansvariga för den utbildningsvetenskapliga kärnan och studeranderepresentanter till programmöten. I möten arbetar kursansvariga, kursmentorer och studeranderepresentanter för att kvalitetssäkra och vidareutveckla utbildningen.

Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurs och område

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Bedömargruppens övergripande intryck är att lärosätet arbetar medvetet och systematiskt med att

utveckla en utbildning där de olika kunskapsmomenten integreras. Det finns en rad konkreta förhållanden som understödjer detta intryck, till exempel att didaktik, pedagogik och verksamhetsförlagd utbildning är väl integrerade i utbildningen, förekomsten av ett ämnesdidaktiskt forum med särskilt uppdrag att stödja utbyte och samarbete mellan olika ämnesdidaktiska forskningsmiljöer samt vad som framkommer i studenternas två självständiga arbeten. Utbildningens sammansättning, koherens och integration ser bedömargruppen som en styrka och bedömargruppen vill i detta sammanhang lyfta lärosätets arbete med integration och koherens mellan kunskapsformer som ett gott exempel. Det bedöms ge studenterna goda möjligheter att uppfylla examensordningens kompetenskrav. Den verksamhetsförlagda utbildningen är integrerad med ämnesstudierna och under det första året är den också kopplad till den utbildningsvetenskapliga kärnan. Lärosätet kan tydligt redogöra för var i utbildningen, och i vilka kurser, de kunskapsområden som utgör den utbildningsvetenskapliga kärnan ingår. Varje nytt läsår i utbildningen svarar mot en ny och högre progressionsnivå, didaktiskt och vetenskapligt.

Samtidigt menar lärosätet att det finns utvecklingsområden när det gäller personal, till exempel delade anställningar mellan institutioner men även kompetensutveckling och bedömargruppen instämmer i detta. Det är många lärare involverade i utbildningen, varav en fjärdedel har tidsbegränsade förordnanden, och många undervisar endast en liten del av sin tjänst i utbildningen. Bedömargruppen ser det som en utvecklingsmöjlighet att få medarbetare med en högre andel undervisningstid. Dessutom bedrivs fjorton procent av utbildningen av doktorander. Sammantaget bedöms detta innebära en risk för bristande stabilitet och varaktighet i fråga om lärarkompetens och lärarkapacitet. Denna bild kan också tyda på svårigheter för lärare att utveckla kompetens i ett kollegialt sammanhang. Det som karakteriserar utbildningsmiljön är att utbildningen bedrivs på två orter, men med en gemensam lärarkår, vilket underlättar tillgången till lärare med rätt kompetens, samtidigt som resandet kan utgöra en belastning på såväl lärare som budget. Bedömargruppen vill också påpeka att beställarsystemet riskerar att motverka stabiliteten då uppdrag kan flytta från olika institutioner efter perioder av tre år.

Den systematiska uppföljningen bedöms som tillfredsställande både när det gäller aspekten personal och aspekten utbildningsmiljö, och som bland annat hanteras genom medarbetarsamtal, verksamhetsanalyser, kompetensanalyser, beställarutvärderingar samt kursvärderingar. För kursvärderingarna är det tydligt hur resultaten från uppföljningen används till revideringar av kommande kurser.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta fram det goda exemplet med systematisk rekrytering av medarbetare utifrån behov identifierade i anställningsprofiler.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna, när examen utfärdas, visar sådana ämneskunskaper, inbegripet insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.

I självvärderingen redogörs i tabellform för de specifika kurser där ovanstående examensmål behandlas och exempel ges på lärandemål som svarar mot examensmålet i dessa kurser. Detta ger en god överblick över huruvida lärosätet säkerställer måluppfyllelse och bedömargruppen menar att det finns en stark indikation om att överensstämmelsen mellan examensmål och kursinnehåll är hög, för att studenterna ska uppnå examensordningens mål.

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

Progressionen illustreras också i tabell 1 i självvärderingen, där de olika lärandemålen har indelats i olika nivåer i utbildningen, med en analys och beskrivning av en lång rad exempel från olika kurser, till exempel att beskriva bedömning av elevers lärande, argumentera för forskningens relevans för undervisning, och välja och argumentera för lämpliga metoder för insamling och analys av data. Bedömaregruppen menar att progressionen framgår tydligt av lärandemålen.

Dessutom finns en länk till en Utvecklingsguide och utvecklingsplan för studenterna vilket, enligt bedömaregruppen på ett tydligt sätt, utgör lärandestödande åtgärder. Dokumentet ska användas som ett diskussionsunderlag i syfte att tydliggöra utvecklandet av lärarstudentens yrkesprofessionella förmågor samt att främja och underlätta en professionell kommunikation mellan student och handledare om innehåll under den verksamhetsförlagda utbildningen.

Vad gäller ämneskunskaper och den insikt i forsknings- och utvecklingsarbete som krävs för yrkesutbildningen exemplifieras detta och analyseras i självvärderingen utifrån ämnet svenska. Här möts både akademisk teori och metod med empirisk kunskap i form av studiebesök och verksamhetsförlagd utbildning. Studenterna engageras genom att utbildningen har påbörjat ett arbete med kartläggning av elevers läs- och skrivkunskaper och samlar genom kursen empiriska data till senare uppgifter. Självvärderingen innehåller också exempel på kurser där studenten tillägnar sig ett forskande förhållningssätt genom att söka efter, läsa och diskutera vetenskaplig litteratur.

Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna, när examen utfärdas, visar sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt.

Med avseende på didaktik och ämnesdidaktik samt metoder med relevans för yrkesutövningen, framgår det i självvärderingen att studenterna kontinuerligt får övning i att skriva det självständiga arbetet. Bedömaregruppen menar att de redovisade lärandeaktiviteterna framstår som varierade och studentaktiva, till exempel att planera undervisning och läromedelsanalys. Det antyds i självvärderingen att digitala teknologier beaktas, men detta har inte fördjupats. Det är lite förvånande att dessa teknologier inte har fått större plats, med tanke på att de i dag spelar en väsentlig roll i barn och ungas liv, och har stora epistemologiska och därmed didaktiska konsekvenser för all utbildning. Emellertid visade intervjuerna att lärosätet gör ett viktigt arbete, bland annat med att använda så kallade IKT-ambassadörer (ambassadörer för informations- och kommunikationsteknik) för att stötta lärarna i användning av digitala teknologier. I intervjun framkom också att lärosätet har planer på att beskriva de etiska dimensioner som är kopplade till digital kommunikation.

Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna, när examen utfärdas, visar kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

I självvärderingen dokumenteras aktiviteter och examinationer som spänner från vetenskaplig textproduktion och hänvisningsteknik till teorimedvetenhet, olika forskningsmetoder, både kvalitativa och kvantitativa, och kunskap om formulering av problemställningar. Detta indikerar att examensmålet nås. I självvärderingen hänvisas också till att studenterna ska uppvisa kunskap om förhållandet

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

mellan vetenskap och empirisk kunskap och vilken betydelse detta förhållande har för yrkesutövningen. Detta exemplifieras genom kurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan och forskningsproduktion i matematik, med en tabell som illustrerar sambandet mellan lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationsformer. Bedömargruppen menar att det är svårt att få en överblick över den operationaliserade relationen mellan vetenskaplig grund och empirisk kunskap och vilken betydelse denna relation har för yrkesutövningen.

Progressionen bedöms ha tillvaratagits väl från de första fyra kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan, som går från centrala kunskapsområden, teorier om lärande och bedömning av lärande till fördjupning i de två sista kurserna.

Bedömningen av studenternas självständiga arbeten visar att arbetena är vetenskapligt starka med stringenta resonemang mellan forskningsfrågor, teoretisk och analytisk begreppsapparat, analyser och resultat med diskussion. I ett par fall är måluppfyllelsen svag då framställningen är alltför deskriptiv och saknar analytiskt innehåll, vilket gör att det är svårt att identifiera studentens kunskapsbidrag. Något som går igen, även i viss grad i de arbeten som bedömts uppfylla detta examensmål, är bristen att se och artikulera sammanhang mellan vetenskaplig och empirisk kunskap och hur detta sammanhang kommer till uttryck i yrkesutövningen. Sammantaget tyder dock studenternas självständiga arbeten på att studenterna har fått förståelse för utbildningens olika kunskapsformer och hur dessa är ömsesidigt konstituerande för yrkeskvalifikationen och yrkesutvecklingen.

Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna som återspeglas i bedömningen av studenterna.

Bedömargruppen noterar att i självvärderingen illustreras den aktiva studentrollen när det gäller uppgifter i matematikämnet genom kopplingarna mellan mål, aktiviteter och examination och den bakomliggande tankegången, kursutformningen och systematiken i utbildningen på ett övertygande sätt. Genom att ta roller som respondent och opponer på andra studenters presentationer aktiveras studenterna också att relatera till den vetenskapliga grunden. Genom olika typer av lärandeformer och examinationsformer, aktiveras studenterna därmed i olika roller; som presentatör, kritisk vän, respondent och opponer för sina studentkollegor och som producenter av vetenskaplig litteratur. Detta bidrar till att ge studenterna ett betydande ansvar för sitt eget lärande. Det betonades särskilt i intervjuerna hur viktigt och relevant det är att både ge och få kritik. Studenternas kunskap om och förståelse för de olika kursernas innehåll provas vidare genom olika examinationsformer, vilket bidrar till att studenterna tar en aktiv roll i sina studier.

Lärosätet genomför kontinuerliga genomströmningsanalyser, som bildar grunden för åtgärder. Genomströmningen visar sig ha ökat till cirka 90 procent under de senaste åren. Det finns en mängd exempel på att åtgärder bygger på studentinitiativ vilka kopplas tillbaka till studenter i utbildningen. Studenternas gensvar är positivt. Studentrepresentationen är god i alla fora. Emellertid är det inte lika klart i vilken grad studenter involveras direkt i utvecklingsarbete, exempelvis genom att pröva ut nya arbetsmetoder eller former för uppgifter och examina.

Utbildningens utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

Studievägledarna genomför kontinuerliga genomströmningsanalyser som behandlas i Grundutbildningsnämnden och utgör underlag för åtgärder. Förstärkning ges till kurser där analyser visat att en del studenter har haft svårt att uppnå godkänt resultat. I självvärderingen uppger lärosätet att många studenter behöver ta om examinationer för att uppnå målen. För att studenterna ska kunna uppnå målen inom den normerade studietiden har lärosätet därför prövat en studieutformning där seminarierna delas upp mellan lärare inom olika expertområden istället för att en lärare följer en studentgrupp genom hela ämneskursen. Eftersom en del studenter också har svårt för engelskspråkig kurslitteratur har lärarna själva utarbetat kurslitteratur på svenska. Även betygskriterier, handledningsformer och examinationsformer är föremål för utveckling, särskilt individuella examinationer. Lärosätet utvecklar samarbete med andra lärosäten för bedömning av självständiga arbeten och för att därmed säkra större likhet i bedömningen. Ansvariga för terminsvisa seminarier träffas för att kvalitetssäkra studiehandledningar och examinationer. Detta är fortfarande i sin linda och både bedömargruppen och lärosätet lyfter detta som ett område där fortsatt utveckling behövs.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt.

I självvärderingen redogörs i en tabell för hur examensmålen har uppdelats i kursspecifika lärandemål i förhållande till färdighet och förmåga, vilket ger överblick över vad som ska läras för att nå examensmålen. Tabellen visar hur dessa mål kan uppnås genom att demonstrera sammanhanget mellan ämnesspecifika delar, kurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan och den verksamhetsförlagda delen. Bedömargruppen menar att det är god överensstämmelse mellan lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationsformer och därmed finns grund att anta att utformning, genomförande och examinationsformer säkerställer att studenterna uppnår målen för examen. Det bedöms dock som oklart om lärarens deltagande i det examinerande tillfället i form av muntlig tentamen i smågrupper, 2–3 personer och huruvida läraren sitter med under hela samtalet i alla grupper eller går runt till de olika grupperna, vilket bedöms ha stor betydelse för hur mycket studenterna får ut av uppgiften.

Det framgår inte alltid av bedömningsunderlagen i vilka undervisningsaktiviteter eller på vilket sätt studenterna stöds i sin kunskapsutveckling av de undervisande lärarna. Bedömargruppen menar att det finns en risk för överlappning av ämnen och problemställningar i de olika ämnesdidaktiska kurserna.

Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Progressionen för detta examensmål kommer till uttryck i att studenten under den första terminen agerar tillsammans med handledaren, under den andra terminen agerar studenten i samråd med handledaren, för att sedan ta egna initiativ och eget helhetsansvar för att planera och genomföra

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

undervisning. Detta prövas praktiskt och examineras genom uppgifter inom den verksamhetsförlagda utbildningen, vilket synliggör de områden studenten möjligtvis behöver jobba mer med. Det framgår av självvärderingen att studenternas didaktiska kompetens också knyts till ämnesstudierna.

Den övning där studenterna presenterar vad de inte riktigt har klarat av eller gärna skulle vilja veta mer om, är svår, men nödvändig för att öka deras insikter i den vardagliga yrkesutövningen. Erfarenheterna från den verksamhetsförlagda utbildningen som studenterna delar med varandra i mitten och slutet av studierna bedömer bedömargruppen som mycket relevanta.

Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna som återspeglas i bedömningen av studenterna.

Bedömargruppen anser att lärosätet har ett rikt och varierat utbud av studentaktiverande lärandeformer. Flera av dessa har beskrivits och exemplifierats i föregående punkter. Det finns till exempel "pluggstugor" med syfte att ge studenterna ytterligare stöd. Detta är bara ett av många exempel på hur lärosätet tar hänsyn till studenternas förutsättningar och behov och hur de ges möjlighet att slutföra utbildningen i tid. En rad praktiska operationaliseringar av färdigheter och förmågor, som exempelvis att planlägga, kartlägga, dokumentera, bedöma, följa upp, definiera, använda, anpassa och så vidare, har kopplats till aktiviteter som lektioner, skolutvecklingsprojekt, ledarskap och elevens lärande. Utbildningen lägger stort ansvar på den enskilda studenten och dennes samarbete med handledaren i den verksamhetsförlagda utbildningen. Studenternas ansvar för sitt eget lärande är nära förknippat med den progression som utbildningen eftersträvar och många av åtgärderna verkar bygga på initiativ från studenterna. Bedömargruppen menar att det är en bra strategi som fungerar väl med att reducera stödet allteftersom studenterna känner sig tryggare. Ansvaret är inte lika tydligt när studenten samarbetar med andra studenter, men i dessa fall finns emellertid skriftlig kamratrespons och en rad seminarier, där den kollektiva dimensionen kan tillvaratas. Denna sista dimension skulle dock kunna vara något tydligare operationaliserad.

Utbildningens utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och viss återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet anger i självvärderingen att perioderna med den verksamhetsförlagda utbildningen följs upp systematiskt via seminarier och enkäter, men att studenterna har påtalat att de upplever att vissa begrepp i kursmålen behöver förtydligas. Detta görs nu vid introduktionen av kursen. Genom kursvärderingsenkäter och seminarier inom den verksamhetsförlagda utbildningen som kursmentorerna håller i följs även den verksamhetsförlagda delen upp systematiskt. Bedömargruppen noterar att om studenterna skulle känna att de behöver stöd under den verksamhetsförlagda utbildningen finns det olika forum att vända sig till, till exempel det så kallade VFU-teamet eller till VFU-portalerna. Däremot framgår det inte tydligt om det ges återkoppling till relevanta intressenter. Bedömargruppen menar också att det finns svagheter när det gäller utbildningens digitala och nätbaserade metoder och huruvida dessa påverkar ämnesdidaktiska och vetenskapsteoretiska dimensioner. Detta är ett utvecklingsområde.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.

Bedömargruppen bedömer att även kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt finns med genom hela utbildningen i många olika kurser. Innehållet och målformuleringar visar på att det finns en progression mellan de olika kursmomenten, vilket illustreras av en tabell i självvärderingen som innehåller flera exempel. Här är barnets perspektiv och rättigheter framträdande, men även demokrati, forskningsetiska principer och teorier samt forskning som kastar ljus över förhållandet mellan lärare och elever. Internationella och institutionella dimensioner finns på plats. Området hållbar utveckling behöver emellertid synliggöras tydligare, vilket även påpekas av lärosätet som ett utvecklingsområde. I intervjuerna framkom dock att hållbar utveckling används som en röd tråd i relation till ämnet mänskliga rättigheter.

Bedömargruppens samlade intryck är att studenterna genom tydligt formulerade lärandemål, som prövas vid examinationer, förbereds för utbildningsdimensionerna i yrkesutövningen. Detta bedöms ge studenterna möjlighet att utveckla värderingsförmåga och förhållningssätt i och för olika kontexter. Självvärderingen visar på en tydlig koppling mellan uppgifter där studenter först får delta i en föreläsning och sedan göra en empirisk forskning som de ska analysera och tillämpa, och därmed koppla ihop teori med praktik. Självvärderingen innehåller också exempel på examinationer där värderingsförmåga och förhållningssätt med förankring i mänskliga rättigheter testas.

Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna som återspeglas i bedömningen av studenterna.

Den lärandefrämjande aspekten ingår också i progressionen som redogjorts för de övriga kunskapsformerna. I kurserna inom den verksamhetsförlagda utbildningen involveras studenten genom en utveckling som börjar med medvetenhet om skolans grundläggande värderingar för att kunna planera utifrån dessa. I påföljande kurs ska studenten utöva sin praktik i linje med sådana hänsyn och sedan analysera sitt ledarskap mot bakgrund av denna utveckling. Detta ses som en plattform för studentens vidare utveckling. Med ett utvecklat reflektionsmål kommer studenten också att känna sig själv så väl att studenten agerar utifrån sina egna styrkor och svagheter. Denna lärandeprocess förutsätter en betydande förmåga att ta eget ansvar. Det är studentens egen aktivitet utifrån kontextuella och enskilda faktorer som anger riktningen för utvecklingen. Bedömargruppen menar att studenterna på detta sätt får aktivt stöd i lärandeprocessen och uppgifter som berör aspekten är många och varierade på ett sätt som inbjuder till aktivt deltagande och utveckling av förmåga att ta eget ansvar för sitt lärande.

Utbildningens utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet påpekar visserligen att fortsatt utveckling av kursvärderingssystemet behövs, men bedömargruppen menar att uppföljningen av utbildningen tillvaratas väl, bland annat genom det lärosätetsgemensamma, digitala kursvärderingssystemet KURT, som skickas till studenten efter varje genomförd kurs. Utifrån behov som framkommer i kursvärderingen kan åtgärder initieras som sedan återkopplas till studenter och andra relevanta intressenter.

Sammanvägd bedömning aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Det är en styrka att lärosätet illustrerar den inre enhetligheten mellan lärandemål, lärandeaktiviteter och examinationsformer för de tre kunskapsformerna. Lärosätet bedöms ha en god struktur för hur kurser är placerade i utbildningen, för hur olika kursmål sammantaget bidrar till progression och för att det skapas förutsättningar för att studenterna ska nå examensmålen. I de flesta fall finns också en examination som svarar mot målen och som säkerställer en fungerande kontroll av huruvida studenterna når examensmålen. Utbildningen demonstrerar också att det finns en rad lämpliga stödfunktioner i utbildningen. Sammanfattningsvis bedöms lärosätet både driva och utveckla detta aspektområde med de tre kunskapsformerna på ett tillfredsställande sätt.

Bedömargruppen menar att genom lärosätets tydliga framställning av hur lärandemål, aktiviteter och examinationsformer är kopplade, visualiseras hur lärandefrämjande aktiviteter och studentaktiverande tillvägagångssätt i ämnen, didaktik och vetenskapsteoretiska moment säkerställs. Vad gäller kunskapsformen färdighet och förmåga, men också kunskapsformen kunskap och förståelse, ser bedömargruppen styrkor vad gäller varierade, studentaktiverande lärandeformer. Bedömargruppen vill särskilt lyfta fram det goda exemplet där studenternas förmåga att göra bedömningar på vetenskaplig grund tränas genom att de får inta rollen som opponent på andra studenters presentationer.

När det gäller systematisk uppföljning och åtgärder, bedöms det finnas en god systematik, variation och progression i arbetet med uppföljning och åtgärder, vilket säkerställer att studenterna genomför utbildningen inom stipulerad tid.

Vad gäller aspekten färdighet och förmåga ser bedömargruppen utvecklingsmöjligheter vad gäller att utveckla utformningen av undervisning för en digital miljö och lärandeförlopp där digitala resurser ingår i lärandeaktiviteter.

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen förbereder studenter för ett föränderligt arbetsliv.

Bedömargruppen menar att studenterna förbereds på olika situationer i arbetslivet samt till att leda kunskapsutveckling under olika förutsättningar och i olika sammanhang. Ett moment som bidrar till detta är exempelvis kopplingen till skolans verksamhet. Det finns också en rad styrdokument som uttrycker samhällets förväntningar på skolan. Dessutom skapar den verksamhetsförlagda utbildningen en brygga mellan akademisk och empirisk kunskap och en inriktning till progression där utbildningen lägger vikt på att skapa kompetenta ledare för kunskapsutveckling.

Förändringsperspektivet i arbetslivet bedöms inte ha diskuterats i tillräcklig mån i självvärderingen. Bedömargruppen vill peka på behovet för studenterna att ha möjlighet att utforma lärandeförlopp och lärandemiljöer där digitala teknologier ges mycket större utrymme, exempelvis SmartBoard och hur de kan undervisa om källkritik. Det finns nästan inte längre några yrken som inte är teknologiintensiva. Dessutom har dessa digitala teknologier vissa bestämda epistemologiska egenskaper som gör att de kan användas som förändringsimpulser för både lärande och undervisning. Om den digitala teknologidimensionen inte tas med i arbetslivsperspektivet, finns risken att både utbildningen blir mindre relevant och att lärosätet utbildar framtida lärare som inte är

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

förbereda på att utnyttja potentialen hos dessa resurser. Ur ett arbetslivsperspektiv är digitala teknologier centrala och lärosätet har här en tydlig utvecklingsuppgift. I intervjuerna framkom att utvecklingen av undervisning är ett prioriterat område för lärosätet och att detta också har en teknologisk dimension. Bedömargruppen kunde ha förväntat sig något mer i självvärderingen om hur studenterna förbereds för att utöva sitt yrke i ett mångkulturellt samhälle. I intervjuerna framkom att lärosätet integrerar mångfald (etnicitet, kön med mera) i en av kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan och att detta följs upp i diskussioner.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att utbildningen är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av en uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Arbetslivsrelevant information inhämtas särskilt av kursmentorer med ämnesspecifik expertis. Självvärderingen visar också på att utbildningen kopplar den verksamhetsförlagda utbildningen till ämnesstudier. Exempel ges på hur lärosätet samlar in bedömningsuppgifter som sedan analyseras inom kurser i den utbildningsvetenskapliga kärnan. Återkommande är att under alla år i utbildningen bidrar den verksamhetsförlagda delen till att studenterna håller sig informerade om förändringar i yrkeslivet. Genom att kursmentorer deltar i utformningen av kurser skapas goda förutsättningar för att kurserna också anpassas till förändringar i yrkespraktiken. Exempel på detta har lämnats från matematikämnet. I styrelsen för utbildningsvetenskap och i grundutbildningsnämnden sitter externa representanter med särskilda arbetslivkunskaper. Det finns också en mängd mötesplatser, exempelvis en årlig arbetsmarknadsdag där studenterna kan träffa framtida arbetsgivare, och återkopplingsmekanismer där studenterna kan ge synpunkter på hur utbildningen förbereder dem för yrkeslivet. Studievägledarna ordnar föredrag kring olika teman av betydelse för det kommande yrket. Lärosätet har också en egen enkät riktad till alumner. Sammanfattningsvis visar detta att lärosätet har ett bra grepp om detta arbete.

Arbetslivets perspektiv i utbildningen bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Utbildningen förbereder för ett föränderligt arbetsliv genom utformningen och genomförandet av utbildningens kurser och den verksamhetsförlagda utbildningen. Den systematiska uppföljningen för att säkerställa arbetslivets perspektiv bedöms vara tillvaraget. Ett exempel är att studeranderepresentanter ingår i utbildningens olika råd och möten. De åtgärder som vidtas kopplas sedan tillbaka till studenterna genom de studentrepresentanter som valts. Lärosätet använder sig även av Lärarutbildningskonventets alumnenkät som stöd för kvalitetsutveckling.

Bedömargruppen vill lyfta fram studenternas möte med framtida arbetsgivare på Arbetsmarknadsdagen som ett gott exempel.

Studenters perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att studenterna ska ta en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen.

Lärosätet bedöms ha en välutvecklad organisation för studentinflytande, vilket är en klar styrka. Studenternas deltagande i utformningen av utbildningen förekommer på tre nivåer. Den första är en representationsnivå, där studenter tillförsäkras representation i organ som inverkar på utformningen av olika delar av studierna. Här har lärosätet en mängd forum och mötesplatser där studenterna har rätt att delta vid möten och kan framföra sina synpunkter på utbildningen. Ett sådant exempel är ett möte med dekanus. Området utbildningsvetenskap lämnar ekonomiskt bidrag till kärverksamhet där

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

studenter ersätts för sitt arbete med utbildningsbevakning och utbildningsutveckling. Här finns konkreta exempel som bedömargruppen vill lyfta som intressanta att sprida.

Den andra nivån av studentdeltagande utgörs av återkoppling där studenterna kan ge synpunkter på hur de har upplevt och upplever utbildningen. Den utgör alltså en summativ bedömning i efterhand. Denna rapportering kompletteras dock av muntliga kursbedömningar med mer formativ funktion. Exemplet från en kurs inom den utbildningsvetenskapliga kärnan visar hur detta kan operationaliseras, men i och med att svarsfrekvensen på enkäter sjunker ifrågasätter bedömargruppen vilket värde sådana summativa bedömningar har för studenterna.

Den tredje nivån av studentdeltagande är att engagera studenterna i själva kursutformningen, till exempel i form av att pröva olika arbetsmetoder, uppgifts- och examinationsformer och dylikt. Denna nivå förefaller inte tydlig på lärosätet, men som helhet finns goda exempel på att lärosätet är mycket lyhört för studenternas synpunkter.

Studenterna bedöms ha goda möjligheter att förena akademiska och yrkesmässiga kunskaper genom bland annat uppgifter som är kopplade till både forskningskonsumtion och forskningsproduktion i nära förbindelse med sina erfarenheter från den verksamhetsförlagda utbildningen, och möjlighet att tillägna sig ett forskande förhållningssätt genom att söka efter, läsa och diskutera vetenskaplig litteratur. Studenterna uppges få kontinuerligt möta lärare och seminarieledare som forskar inom aktuella områden. Bedömargruppen menar att lärosätet också närmare bör utreda i vilken grad studenterna uppfattar att den verksamhetsförlagda utbildningen är integrerad i studierna eller mer fristående.

I intervjuerna kom det fram ett intressant exempel på hur studenterna engageras i forskning om aritmetik, där studenter får möjlighet att delta med att strukturera och analysera datamaterial. Erfarenheterna av detta blir viktiga med tanke på att studenterna i högre grad engageras i en utbildning som är forskningsanknuten.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att studentinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av en uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Uppföljningen bedöms främst avse summativa bedömningar. Av självvärderingen framgår att en nätbaserad kursvärderingsenkät, KURT, skickas ut till berörda studenter efter varje kurs. Svaren följs upp av kursansvarig och på terminsbasis även av grundutbildningsnämnden som vidtar eventuella åtgärder, vilka återkopplas till studenterna genom publicering på studentportalen och vid kursintroduktion. Vart tredje år genomför institutionen även en omfattande undersökning som rör allt från enskild utbildning till centrala stödstrukturer och studiemiljö. Utöver kursvärderingsenkäterna förekommer även muntliga utvärderingar. Återkopplingen görs till studenterna via studentportalen och vid kursintroduktioner. Resultaten ligger sedan som grund för kvalitetssäkring och vidareutveckling av utbildningen. En bättre webblösning för kursvärdering håller också på att genomföras genom ett eget utvecklingsprojekt och på grund av sjunkande återkopplingsfrekvens vidtas åtgärder i form av påminnelser och förlängd svarstid för studenterna. Bedömargruppen noterar dessa åtgärder men vill rekommendera lärosätet att också ta sikte på en ännu högre nivå av studentdeltagande genom att aktivt engagera studenterna i själva kursutformningen inklusive utvecklingen av arbetsmetoder.

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

Studenternas perspektiv tas tillvara när det gäller utbildningens miljö, resurser och område i och med att lärosätet identifierar styrkor och utvecklingsområden i utbildningen genom uppföljningar av studenters erfarenheter av genomförda kurser. Planeringstal, studieavbrott, förändringar och särskilda utmaningar i programmet följs upp och diskuteras. Kursvärderingarna visar att studenterna rankar yrkesrelevansen högt, men också att det är behov för att föra en dialog med studenterna om relevansen av de ämnes- och forskningsinriktade delarna i utbildningen.

När det gäller aspektområdet utbildningens utformning, genomförande och resultat menar bedömargruppen att lärosätet i självvärderingen visar exempel på hur man tar hänsyn till studenternas förutsättningar och behov genom att exempelvis ändra kursernas utformning. Det finns en rad insatser för att möta studenters specifika behov, som exempelvis fortsatt utvecklingsarbete gällande examinerande kartläggningsuppgifter, akademisk introduktion med stöd i att utveckla sitt skrivande, och möjlighet till individuell hjälp motsvarande tio timmar per termin genom språkverkstaden.

Lärosätet tillämpar vidare en imponerande systematik vid uppföljning och återkoppling till studenterna. Här finns en lång rad åtgärder som sammantaget gör att studenterna kan påverka sin utbildning. Detta gäller också programrådet där man tillsammans med studentrepresentanter diskuterar kursernas innehåll och form två gånger per termin.

Bedömargruppen vill lyfta fram den webbaserade enkäten KURT, som skickas till berörda studenter efter varje kurs, som ett gott exempel.

Studenters perspektiv i utbildningen bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Jämställdhetsperspektivet tillvaratas både i form av en allmän handlingsplan och en handlingsplan för lika villkor, både kortsiktig och långsiktig, och lärosätet avsätter särskilda resurser för detta arbete. I varje kursplan tydliggörs att "kursen bedrivs på ett sådant sätt att både mäns och kvinnors erfarenhet och kunskaper synliggörs och utvecklas". I kurslitteraturen ska ingå texter av både kvinnliga och manliga forskare och skribenter. Det ställs också krav på att jämställdhetsperspektivet ska tillvaratas genom beställarsystemet där det föreskrivs att perspektiven internationalisering, genus, klass och etnicitet ska beaktas vid utformning av kurserna, och att detta kan synliggöras i lärandemål, kursinnehåll, arbetsformer eller kurslitteratur. All representation och allt publicerat material granskas utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Till exempel är utbildningen noga med att bägge könen finns representerade när studenter deltar vid mässor.

Studentpopulationen utgörs av 86 procent kvinnor och 14 procent män. Även om antalet kvinnor är högt både i studierna och i yrket är detta så högt att bedömargruppen rekommenderar lärosätet att överväga rekryteringsstrategier för att försöka ändra obalansen. I intervjuerna framkom bra exempel på åtgärder i syfte att både rekrytera och behålla män i utbildningen, i form av att man kan följa en manlig students vardag på Facebook.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Bedömargruppen noterar en ambitiös och intressant åtgärd i form av att använda genuslektorer på varje fakultet eller område. Dessa lektorer arbetar både med att integrera ett könsperspektiv i undervisningen, exempelvis inom den utbildningsvetenskapliga kärnan, och att utveckla modeller för arbete med jämställdhets- och könsaspekter med hjälp av en referensgrupp bestående av studentrepresentant, institutionsföreträdare och utbildningsledare. Genuslektorer deltar också i nationella nätverk och har medverkat i nordiskt erfarenhetsutbyte. Genuslektorn arbetar systematiskt med uppföljningar och har nyligen genomfört en analys av progression i genus och mångfaldsfrågor i forskolläraryrket. Förutom själva genusdimensionen driver lärosätet också ett aktivt arbete för att studenter med funktionshinder ska få extra pedagogiskt stöd vid behov.

Sammanfattningsvis bedöms lärosätet arbeta mycket väl med frågeställningar som rör jämställdhetsperspektivet både inom aspektområdet personal och utbildningsmiljö samt aspektområdet utbildningen utformning och genomförande, med tydliga mekanismer för uppföljning och återkoppling som leder till kvalitetsförbättringar. Bedömargruppen vill lyfta fram ordningen med genuslektorer som ett bra exempel. Systemet bör kunna inspirera andra lärosäten.

Jämställdhetsperspektivet i utbildningen bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Sammanvägd bedömning aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Utbildningen bedöms genomföra ett systematiskt arbete på olika områden, både inom de olika aspektområdena och inom perspektiven.

Bedömargruppen noterar behovet av ytterligare konkretisering eller fördjupning vad gäller uppföljning och visa hur den utförs mer detaljerat, särskilt när det gäller att involvera studenterna i själva kursutvecklingen. Utbildningen har ett systematiskt uppföljningsarbete och vidtar åtgärder för att möta de brister som uppstår. Man återkopplar också till studenter, men återkopplingen är i stort sätt bara digital och här menar bedömargruppen att utbildningen skulle kunna förstärka sina rutiner.

Vad gäller arbetslivets perspektiv ser bedömargruppen möjligheter att förstärka förändringsdimensionerna i utbildningen, särskilt de som berör ett teknologiintensivt arbetsliv.

Vad gäller jämställdhetsperspektivet vill bedömargruppen lyfta det systematiska uppföljningsarbetet genom genuslektorer och modeller för arbete med jämställdhets- och könsaspekter som goda exempel.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.

Aspektområde miljö, resurser och område: Utbildningen bedöms som ambitiös och ambitionsnivån får stöd av en mängd mekanismer för återkoppling till studenterna och åtgärder för att förbättra kvaliteten på studierna. Men lärosätet måste dock vara uppmärksam på risken med beställarsystemet samt risken för splittring och fragmentering på grund av uppdelningen mellan två campus och att det finns många anställda med små undervisningsandelar.

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

Aspektområde utformning, genomförande och resultat: Utbildningen framstår som enhetlig. Det finns en god progression och de olika kunskapsformerna är väl integrerade med varandra. Utbildningen säkerställer att studenterna når examensmålen, vilket också bekräftas vid granskningen av de självständiga arbetena. Bedömargruppen skulle dock önska att lärosätet ytterligare konkretiserar hur studenterna görs redo att uppnå målen i examensordningen, till exempel genom att använda formativ bedömning i högre grad. Vidare finns det ett behov av att utbildningen utvecklar arbetet med studenternas digitala kompetens relaterat presentationsteknik och undervisningsmetoder.

Arbetslivets perspektiv: Bedömargruppen menar att studenterna förbereds på olika situationer i arbetslivet samt till att leda kunskapsutveckling under olika förutsättningar och i olika sammanhang. Förändringsperspektivet i arbetslivet bedöms inte tas upp i tillräcklig mån, till exempel hur digitala teknologier påverkar läraryrket samt sociala och utbildningsrelaterade kontexter.

Studenters perspektiv: Lärosätet bedöms göra ett gott arbete gällande studentperspektivet. Bedömargruppen identifierar studenternas deltagande i utformningen av utbildningen på tre nivåer. Den första är en representationsnivå, den andra nivån av studentdeltagande utgörs av återkoppling där studenterna kan ge synpunkter på hur de har upplevt och upplever utbildningen, och den tredje är att engagera studenterna i själva kursutformningen, till exempel i form av att pröva olika arbetsmetoder, uppgifts- och examinationsformer och dylikt. Det finns goda exempel på att utbildningen är mycket lyhörd för studenternas synpunkter, men det finns vissa ottyligheter vad gäller studenternas medverkan i kursutformningen.

Jämställdhetsperspektiv: Lärosätet gör ett bra arbete i samband med jämställdhetsperspektivet. Det arbetar mycket väl med frågeställningar som rör jämställdhetsperspektivet både inom aspektområdet personal och utbildningsmiljö samt aspektområdet utbildningens utformning och genomförande, med tydliga mekanismer för uppföljning och återkoppling som leder till kvalitetsförbättringar. Bedömargruppen vill lyfta fram ordningen med genuslektorer som ett bra exempel. Ett annat gott exempel är att Facebook används för att både rekrytera och behålla män i utbildningen.

Aspektområde uppföljning, åtgärder och återkoppling: Lärosätet genomför ett systematiskt arbete på olika områden, både inom de olika aspektområdena och inom perspektiven. Bedömargruppen önskar viss ytterligare konkretisering eller fördjupning när det gäller att visa att ett sådant arbete pågår, och i närmare detalj visa hur det systematiska arbetet utförs och vad det leder till.

Malmö högskola

Lärosäte Malmö högskola	Huvudområde/examen Grundlärarexamen, inriktning årskurs 4-6	ID-nr A-2016-09-3997
<p>Aspektområde: Miljö, resurs och område Aspekt: Yrkesexamen Bedömning med motivering: Definitionen och avgränsningen av yrkesutbildningen är adekvat och överensstämmer med yrkesexamen i examensordningen.</p> <p>Utbildningen överensstämmer väl med kraven i examensordningen. Utbildningens lärandemål visar på att de didaktiska och ämnesdidaktiska målen stämmer överens, vilket också är ett uttryck för den integration som präglar utbildningen. Med avseende på utbildningens sammanhang urskiljer bedömargruppen flera principer. Den första är att lärosätet eftersträvar integration mellan den utbildningsvetenskapliga kärnan och de ämnesdidaktiska studierna. Integration eftersträvas även mellan lärosätets styrdokument, didaktiska problemställningar samt bedömning och betygssättning. Den utbildningsvetenskapliga kärnan integreras också i tre av fördjupningsämnets kurser. Studenterna väljer ett av undervisningsämnena som ett fördjupningsämne och valet görs utifrån ämnesstudier i relation till läraryrket. Den andra principen är kopplad till progressionen vilken illustreras i kursplanerna. Kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan är utformade med en tydlig progression från sociala relationer till forskning och utveckling och med ett kunskapsproducerande perspektiv i den fjärde kursen. En tredje princip som bedömargruppen urskiljer är de lokala målen, som går längre än examensordningens, med koppling till interkulturalitet och medborgarskap samt förhållandet mellan ett första- och andraspråksperspektiv. I intervjuerna framkom att detta har ett nära samband med Malmös internationella demografi och att "i Malmö finns världen".</p> <p>Självvärderingen pekar på kopplingen mellan de akademiska professionsämnena och partnerskap i form av ett avtalsreglerat samarbete med partnerskolor i regionen. Detta ger, anser bedömargruppen, kunskaper inom yrkesområdet både genom den verksamhetsförlagda utbildningen och genom att lärare från partnerskolorna medverkar i högskoleförlagda kurser.</p> <p>Integrationsarbetet stärks vidare genom att lärare från samtliga ämnen samarbetar om att utveckla examensuppgifter och formulera betygskriterier. Av kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan, som totalt omfattar 60 högskolepoäng, är 24 högskolepoäng integrerade i fördjupningsämnet vilket också blir ett sätt att knyta samman utbildningens olika delar, liksom att den verksamhetsförlagda utbildningen finns jämnt fördelad över hela utbildningen. Samtliga förmågor och kompetenser inom verksamhetsförlagd utbildning beskrivs i skriften "På väg mot läraryrket".</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurs och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: Antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</p> <p>Om man räknar om den sammanlagda anställningsgraden till heltidstjänster blir det 12,7 heltidspersonal som bär upp hela utbildningen. Av den samlade gruppen på 84 lärare arbetar 31 mindre än 10 procent i utbildningen och 15 av dessa mindre än 5 procent. Det innebär att nästan 40 procent av de som arbetar i utbildningen har en ganska ringa del i den. Det kan förefalla som något</p>		

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

lågt. Hur många som har lärarefarenhet från undervisning i årskurserna 4–6 framgår inte av självvärderingen, men det relativt höga antalet med egen pedagogisk examen indikerar en god koppling till yrket, vilket också framkom under intervjuerna. När det gäller kollegial kompetensutveckling framgår från självvärderingen att 21 anställda har uppgifter som är knutna till den verksamhetsförlagda utbildningen vilket bedöms visa på att yrkesutövningen är integrerad i den mer akademiska verksamheten. Till exempel undervisar lärare från partnerskolor i både ämnesdidaktiska och metodkurser. Bedömargruppen anser att den sammanlagda kompetensen överensstämmer väl med utbildningens innehåll och mål.

Många av de anställda har en doktors- eller magisterexamen, men antalet professorer är få vilket bedöms som en svaghet. I intervjuerna framkom emellertid att lärosätet nu startar en forskarskola med 11 doktorandtjänster, inbegripet lärande i mångkulturella samhällsaspekter. Adjunkter har 10 procent och lektorer 20 procent av tiden avsatt till kompetensutveckling och forskning, vilket kan vara för litet för att utveckla en robust forskningskompetens och för medverkan i forskningsprojekt när lärosätet nu övergår till universitetsstatus. Här ser bedömargruppen en utvecklingsmöjlighet. Personalen förstärks också för närvarande genom att en nytillsatt professor i pedagogik och två andra positioner ska besättas. De flesta lärarna är enligt självvärderingen tillsvidareanställda, vilket tyder på stabilitet. Det faktum att en stor del av lärargruppen endast arbetar till ringa del inom utbildningen, bedöms dock kunna utgöra hinder för stabilitet och ett djupare engagemang i utbildningen. Bedömargruppen rekommenderar att utbildningen tar fram en strategisk plan för rekrytering och anställning utifrån personalens profiler.

Lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp för att säkerställa att utbildningen håller hög kvalitet. Resultat av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärarnas kompetens följs bland annat upp i form av medarbetarsamtal. I intervjuerna framkom det att lärarna publicerar regelbundet, särskilt inom ämnesdidaktik, vilket kan ses som en form av kompetensutveckling. Kompetensutveckling sker även på andra sätt, exempel på detta är kursen i högskolepedagogik; samtliga lärare inom den verksamhetsförlagda utbildningen genomgår en kurs i bedömning; samt kursen inom "academic literacy" i vilken både forskningsbaserad och empirisk kunskap förenas.

I självvärderingen anges att kompetensutvecklingen följs upp systematiskt och kopplas tillbaka till intressenter och att lärosätet genomför flera produktiva enskilda åtgärder. Bedömargruppen ser att det finns flera spännande åtgärder kopplade till uppgiftsformer och obligatoriska arbeten för studenterna, bland annat i form av en "reflektionsportfölj". I intervjuerna kom det också fram hur lärarnas kompetens och lärosätets utbildning ska spegla Malmös roll som en mångkulturell stad. Men bedömargruppen har svårt att se hur dessa sammantaget och konkret leder till kvalitetsutveckling. Under intervjuerna blev det dock klart att arbetet med att kvalificera sig som universitet har påskyndat och intensifierat kvalitetssäkringen.

Aspektområde: Miljö, resurs och område

Aspekt: Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: Det finns en för utbildningen relevant vetenskaplig och professionsinriktad miljö och relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Bedömargruppen anser att det finns en hög medvetenhet om personal- och utbildningsmässiga frågor

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

vid lärosätet; detta framgår av självvärderingen och i hög grad av intervjuerna. Strävan efter synteser mellan praktisk och vetenskaplig kompetens är prioriterat. Inom den integrerade utbildningsvetenskapliga kärnan knyts ämneskunskaper samman med tillhörande forskningsområde för att främja kunskaper som en blivande lärare behöver för att kunna stödja, stimulera och bedöma elevers lärande. I övrigt finns en webbresurs med en forskningsöversikt av vilken forskningsmiljön framgår. Bedömargruppen menar dock att lärosätet kan överväga om studenterna kan involveras mer konkret i forskningsbaserad verksamhet.

Utbildningens forskningsanknytning och samverkan med det omgivande samhället följs systematiskt upp för att säkerställa att utbildningen håller hög kvalitet. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

I självvärderingen anges att kompetensutvecklingen följs upp systematiskt och kopplas tillbaka till intressenter, och att lärosätet genomför flera enskilda åtgärder, men det bedöms vara svårt att se hur dessa sammantaget leder till kvalitetsutveckling. Under intervjuerna framkom att lärosätet har identifierat ett utvecklingsområde som ska resultera i en ny kursstyp där kurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan kopplas till ämnesdidaktiska kurser och till den verksamhetsförlagda utbildningen. En annan viktig åtgärd är att lärosätet tar in fall, även videobaserade, från övningsskolor för att utifrån dessa göra analyser på campus. Under intervjuerna framkom också att sådana exempel kan användas vid examination. Detta bedöms leda till tydligare kopplingar mellan teori och praktik. Att arbeta med videobaserade fall utgör, enligt bedömargruppen, ett framåtblickande och gott exempel. Utbildningen rekommenderas att i högre grad utvärdera individuella och kollektiva incitamentsprogram, till exempel gemensamma forsknings- och utvecklingsarbeten mellan lärosäte och skola, för att främja kopplingen mellan forskning och praktik.

Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurs och område

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Lärosätet uppfyller de formella kraven på utbildningen vad gäller vilka kurser och i vilken omfattning dessa ska ingå. Bedömargruppen anser att den sammanlagda kompetensen överensstämmer väl med utbildningens innehåll och mål. Det finns en bra koppling till läraryrket bland lärarna, samtidigt som det finns en forskningsmiljö. Utbildningen styrka är att systematiskt lägga vikt vid hur olika kunskapsformer och kompetenser samverkar. Den verksamhetsförlagda utbildningen och samverkan med partnerskolor har en aktiv roll både relaterat till den utbildningsvetenskapliga kärnan och till de mer teoretiska inslagen i utbildningen, inbegripet ämneskunskaper. Även intervjuerna återspeglade att det läggs betydande värde och vikt vid den verksamhetsförlagda utbildningen, särskilt i de partnerskolor som också är övningsskolor, som verkar för att generera nya samarbetsformer.

Systematisk uppföljning av aspekten personal och aspekten utbildningsmiljö bedöms som tillfredsställande. Uppföljning sker exempelvis i form av medarbetarsamtal, uppföljning av publiceringar, särskilt inom ämnesdidaktik. Bedömargruppen har noterat att lärosätet genomför flera enskilda åtgärder, men menar att det är svårt att se hur dessa sammantaget leder till kvalitetsutveckling. De områden där det finns utvecklingsmöjligheter för lärosätet rör en mer heltäckande uppföljnings- och återkopplingsstrategi gentemot anställda (till exempel incitamentsprogram) och studenter.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta fram goda exempel med att inkludera mångkulturalitet i

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

lärarutbildningen samt den nya kursstypen som länkar utbildningsvetenskaplig kärna, ämnesdidaktik och verksamhetsförlagd utbildning.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna, när examen utfärdas, visar sådana ämneskunskaper, inbegripet insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.

I självvärderingen används ämnet svenska som exempel på utbildningens utformning, genomförande och examination. Ämnet visar på en integrering av såväl en akademisk som en yrkesmässig inriktning, involverar metakognition och reflektion och är förankrat i en akademisk och forskningsbaserad metod. Aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete synliggörs genom kurslitteraturen och i undervisningen genom de undervisande lärarnas kunskaper om och erfarenheter av pågående och avslutad forskning. Grundtanken är att låta ämnet samverka med vetenskap, didaktik och skolors olika verkligheter. Bedömargruppen menar att det framstår som en god strategi för att bemöta de mer ämnesspecifika kraven i examensordningen.

När det gäller progression genom de fyra åren går studenterna från en mer renodlad ämneskunskap till ett mer ämnesdidaktiskt orienterat kunskap. Detta åskådliggörs i en tabell i självvärderingen där de två första kurserna i svenska tydligt visar en ökad ambitionsnivå och ökade krav med start i det svenska ämnets historia för att sedan fortsätta med kulturella förändringar, identitet och bedömningsfrågor. I båda kurserna förekommer ett andraspråksperspektiv och flerspråkighet tillsammans med en betoning på ett utvecklat textbegrepp. Detta bedöms som mycket relevant för ett samhälle i förändring. Fortfarande med svenska som ämnesexempel ger självvärderingen uttryck för en stark koppling mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination. Bedömningskriterier har angetts och det är god överensstämmelse mellan dessa och lärandemålen. Bedömargruppen noterar frågan om hur representativt ämnet svenska är för den samlade kursportföljen och huruvida studenterna anser att avsikten i progressionsplanerna överensstämmer med deras egna upplevelser av progressionen i studierna.

År 2014 påbörjade lärosätet ett arbete med att granska progressionen, med hjälp av externa experter, vilket kom att fokusera på bedömningsfrågor och särskilt i fördjupningskurserna där den utbildningsvetenskapliga kärnan är integrerad. Detta ledde till betydande omarbetningar av kursplaner på grundval av ett tydligt progressionsperspektiv.

Sammantaget visar exemplen från de olika kurserna hur arbetet med det didaktiska och ämnesdidaktiska innehållet knyts till lärande och undervisning och utförs på ett sådant sätt att studenten får stöd att nå lärandemålen. Utbildningen bedöms som integrerad med progression och med tydliga kopplingar mellan examensordning, forskningsbas, yrkesinriktning och yrkesrelevans.

Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att tillämpa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt.

Bedömargruppen finner det intressant att det på avancerad nivå i den verksamhetsförlagda utbildningen förväntas att studenten utvecklar lärandemiljöer där olika elevröster kommer till tals och

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

att studenten kan koppla båda didaktiska och ämnesdidaktiska tema till olika lärandeteorier. De olika formerna för examination lägger stor vikt vid hur studenterna motiverar sina val och argument, exempelvis genom att skilja mellan egna synpunkter och uppfattningar och de källor som används som stöd för ett resonemang.

Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna, när examen utfärdas, visar kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen. Däremot ifrågasätter bedömargruppen hur utbildningen säkerställer kunskap om kvantitativa forskningsmetoder. Lärosätet konstaterar självt att detta inte varit tillfredsställande. Frågan kvarstår om hur lärosätet konkret arbetar för att åtgärda detta. Ett arbete har inletts med att stärka den metodologiska förståelsen, men har hittills mest fokuserat på kvalitativa metoder.

Genom samarbetet mellan högskola och övningsskola kan studenterna i sina självständiga arbeten inhämta empiriska kunskaper från skolornas ämnesdidaktiska utvecklingsarbeten. Som de självständiga arbetena visar finns det dock ofta svagheter i studenternas förmåga att operationalisera detta. De självständiga arbetena präglas dessutom av ett fåtal intervjuer som forskningsmetod.

Bedömningen av studenternas självständiga arbeten visar att en tredjedel har bristande måluppfyllelse i och med att framställningen är beskrivande och begreppsfattig. Det blir svårt att avgränsa kunskapsbidraget. Något som går igen, även i viss grad i de arbeten som bedömts uppfylla detta examensmål, är bristen på att se och artikulera sammanhang mellan vetenskaplig och empirisk kunskap och hur detta sammanhang kommer till uttryck i yrkesutövningen. Detta tyder på att lärosätet måste ha en tätare uppföljning av utbildningens olika kunskapsformer och hur dessa ömsesidigt bidrar till yrkeskvalifikationen och yrkesutvecklingen. Vidare rekommenderar bedömargruppen att lärosätet på grundval av arbetena närmare undersöker hur studenternas metodologiska kunskaper kan utvecklas.

Anställda och ledning tycks ha en klar uppfattning om var det krävs mer arbete och under intervjuerna framkom att lärosätet arbetar med att hitta nya former för att arbeta med de självständiga arbetena. Detta konkretiserades dock inte närmare i intervjuerna. Bedömargruppen menar att arbetet med att få studenterna att se sammanhang är ett viktigt men svårt arbete som bör prioriteras framöver. Detta kan ske genom att i högre grad involvera studenter i konkret forsknings- och utvecklingsarbete.

Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna som återspeglas i bedömningen av studenterna.

Självvärderingen innehåller en beskrivning av aktiviteter och praktik som bedöms som lärandefrämjande, även om utbildningen inte alltid beskriver hur detta omsätts i studenternas ansvar för sin egen utbildning. Men utbildningen har en hög ambitionsnivå som inte bara kan nås genom passivt mottagande eller deltagande, utan som kräver någon form av aktivt agerande av studenterna i alla delar av studierna. Mer konkret ser bedömargruppen hur studenterna deltar i filmproduktion i grupper, presentationer, aktiva observationsövningar i samband med den verksamhetsförlagda utbildningen, utövning av undervisning under den verksamhetsförlagda delen, enskilt ansvar i basgrupper, omvänt klassrum eller omvänd undervisning, dramatisering av läs- och skrivutveckling, medverkan i trepartssamtal och planering och genomförande av undervisning både självständigt och tillsammans med andra. Det finns en rad exempel på examinationsuppgifter av sådant slag att

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

examinationen blir ett tillfälle för tillämpning av undervisningsmetoder. Studenten förväntas också utveckla konkreta bedömningskriterier på grundval av olika elevgrupper. Ett krav i den verksamhetsförlagda utbildningen är att studenten själv tar initiativ till samtal om pedagogisk verksamhet samt kan hantera oförutsägbara situationer. Sammantaget menar bedömargruppen att detta utgör ett rikt program för studenternas aktiva lärande och ansvar för det egna lärandet. Detta är förutsättningar för att kunna fullgöra studierna inom den angivna studietiden. Förutom detta visade intervjuerna att lärosätet är engagerat i ett spännande arbete med obligatoriska uppgifter och examensformer baserat på fallbeskrivningar.

Utbildningens utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp och resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter. Systematik som resulterar i konkret återkoppling till studenterna är dock mindre synlig. Bedömargruppen anser att det finns en svaghet i detta avseende och att lärosätet kan arbeta mer med systematiken i återkoppling och kvalitetsutveckling.

I självvärderingen skriver lärosätet endast kortfattat om uppföljning, åtgärder och återkoppling. Bedömargruppen tolkar emellertid att studenterna får en uppföljning av bedömningskompetensen inom den utbildningsvetenskapliga kärnan, och särskilt inom den verksamhetsförlagda utbildningen. På kursnivå finns det rutiner för att utvärdera kurser under och efter kurserna samt att återkoppla resultatet till studenterna efteråt. Varje kurs inleds med att kursledaren redogör för hur kursen fungerat tidigare och vilka ändringar som har genomförts. Studenternas synpunkter och förslag tillgodoses i den mån det är möjligt. Trots detta är det oklart vad detta innebär och om det finns mekanismer för en systematisk återkoppling.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt.

Bedömargruppen ser färdighet och förmåga som uttryck för använd kunskap i nära anslutning till didaktik och ämnesdidaktik. Självvärderingen ger intryck av att studenterna exponeras för olika kunskapsformer och ges möjlighet att sammanställa dessa i praktiken samt att se vilken betydelse de har var för sig. Självvärderingen lyfter vidare fram flera exempel på hur man vid lärosätet examinerar studenterna på ett sätt som också relaterar till de kursmål som har angetts för didaktik och ämnesdidaktik. I det konkreta exemplet med svenska finns det en detaljerad genomgång av didaktiska problemställningar, även sådana som avser svenska som andraspråk, flerspråkighet och elevens olika förutsättningar för att lära sig ämnet. Hur lärarna undervisar på kursen är inte tydligt beskrivet, utan beskrivningarna berör mest examinationsuppgifter, men utifrån en gemensam bedömning av självvärdering, självständiga arbeten och intervjuer ser bedömargruppen klara stödstrukturer för att utbildningen säkerställer att studenterna uppnår examensordningens mål.

Bedömargruppen har redan beskrivit progressionen i samband med aspekten om måluppfyllelse i kunskapsformen kunskap och förståelse och bedömt att självvärderingen ger uttryck för en stark koppling mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination.

I examensordningen läggs under kunskapsformen färdighet och förmåga vikt vid att studenten ska

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

visa kompetens i att använda digitala verktyg i lärandeaktiviteter och erkänna den roll som digitala teknologier har i utbildningen. Det specifika examensmålet om digitala verktyg är dock inte ett av de mål som är utvalda för denna utvärdering och lärosätet har inte heller berört detta i självvärderingen. Att kunna utarbeta lärandemiljöer och lärandeflöpp som integrerar digitala teknologier måste ses som en grundläggande färdighet, utifrån ett arbetslivsperspektiv, i kunskaps- och nätverkssamhället. Här saknas en teknologisyn som är kopplade till både epistemologi och den roll som informations- och kommunikationsteknik spelar i de enskilda undervisningsämnen. Detta bedöms vara en brist i de didaktiska och ämnesdidaktiska aspekterna. Dessa frågor berördes i intervjuerna och det visade sig att lärosätet är uppmärksam på detta och ser det som en svag punkt. Det verkar som om ansvaret läggs på den verksamhetsförlagda utbildningen och bedömargruppen menar att lärosätet starkare behöver säkerställa ett principiellt och vetenskapligt baserat sätt för utveckling av lärande och undervisning med digitala verktyg. Forskning visar att det här finns stor potential för studentaktiva lärandeformer. I detta avseende är den utlysta sommarkursen i digitalisering viktig, även om innehållet är något oklart.

Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

När det gäller enskild planering är det enligt självvärderingen en central uppgift för studenterna att omvandla kursplaner och läroplaner till praktiskt arbete, där studenten också ska beakta i vilken grad eleverna lär sig. Detta omfattar också lektionssekvenser och inte bara enskilda lektioner. Bedömningen av elevernas inläring är ett ofta angivet mål och studenten förväntas utarbeta kriterier med tillhörande dokumentation. Examinationen är skriftlig och enskild. Av självvärderingen framgår det inte lika tydligt om hur studenten ska samarbeta med andra, men ger ett exempel på hur två studenter använder två elevtexter från en partnerskola för att göra en utvärdering utifrån de kriterier som studenterna utarbetar för att sedan återkoppla till eleverna om utvärderingen. Ett annat exempel visar hur fyra till sex erfarna lärare från partnerskolor delar med sig av sina erfarenheter från utvärdering och dokumentation. Med tanke på att yrket i ökande grad utövas av ett team efterlyser bedömargruppen en strategisk plan för gemensamma övningar.

Det finns skäl att anta att didaktiska aspekter även förstärks genom att lärare från flera partnerskolor deltar i lärosätets kurser och fungerar som en bro mellan studenternas självständiga arbeten och skolornas utvecklingsarbete.

Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna som återspeglas i bedömningen av studenterna.

Bedömargruppen noterar att i kurserna används också former av det omvända klassrummet i syfte att göra studenten till en aktiv bearbetare av det innehåll som behandlas. Det innebär att studenten intar rollen som lärare, den som förklarar, redovisar och leder olika lärandemoment. Studenterna får en rad examinationsuppgifter där de självständigt och tillsammans med andra får planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning, men av självvärderingen framkommer det dock inte i vilken grad de i dessa uppgifter får stöd för att utveckla de förmågor som examinationsuppgifterna avser att pröva.

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

Självvärderingen visar exempel på hur lärosätet tar hänsyn till studenters olika förutsättningar till exempel med hjälp av bibliotekets experter, som ger stöd i fråga om informationsökning eller i form av skrivverkstad. Lärosätet uppger att det finns stöd för studenter med funktionsnedsättning. Varje kurs inom den verksamhetsförlagda utbildningen utformas individuellt för att anpassas till den enskilda studentens yrkesutveckling. Handledaren tar ansvar för att, i samråd med läraren för den verksamhetsförlagda utbildningen, lägga upp kursen utifrån studentens starka och svaga sidor i relation till kursens lärandemål och utifrån den bedömning av studenten som gjorts i föregående kurs.

Utbildningens utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp i syfte att säkerställa måluppfyllelsen. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Programvärderingarna har på senaste tiden gett uttryck för att studenterna känt större självförtroende kring bedömningsfrågor, jämfört med tidigare studenter. Trots detta menar bedömargruppen att det är svårt att få en överskådlig bild av hur kvalitetssäkringen sker och hur systematisk den är specifikt gällande måluppfyllelse för kunskapsformen färdighet och förmåga.

Genom framställningen i självvärderingen framkommer att studenterna följs upp på flera olika sätt. Varje kurs inleds också med att kursledaren redogör för hur kursen fungerat tidigare och vilka ändringar som har genomförts. I självvärderingen ges dock inte en samlad, principiell eller strategisk bild av denna uppföljning.

Ett exempel på åtgärder är att lärosätet arbetar med att öka de obligatoriska kursmomenten, vilket också diskuterades under intervjuerna där det också framfördes att det både bör finnas en variation av själva kraven och typen av examinationsuppgifter. Detta kan utgöra potential för tätare uppföljning av studenterna och en högre intensitet i studierna. Bedömargruppen kan tänka sig att motivationen för en ökad arbetsinsats också kan stärkas genom att utveckla relevanta och intressanta uppgifts- och examinationsformer i samarbete med studenterna. Detta skulle kunna utgöra en form av aktivitet som studenterna får stort ansvar för och som de därmed också kan bli ägare av.

Inom ramen för den verksamhetsförlagda utbildningen sker en individuell uppföljning, vilket bidrar till att säkerställa att studenterna får stöd efter sina förutsättningar. Handledaren tar ansvar för att, i samråd med läraren för den verksamhetsförlagda utbildningen, lägga upp kursen utifrån studentens starka och svaga sidor i relation till kursens lärandemål och utifrån den bedömning av studenten som gjorts i föregående kurs. Kurserna inom den verksamhetsförlagda delen är skraddarsydd efter studenternas starka och mindre starka sidor, vilket är ett ambitiöst projekt eftersom det kräver individuell uppföljning.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: Utbildningen säkerställer genom utformning, genomförande och examination att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.

Såväl självvärdering som intervjuer vittnar om att examensmålen förefaller väl tillvaratagna och studenterna verkar vara väl förberedda på dem i en examinationssituation. De exempel på uppgifter

och bedömningskriterier som redogörs för visar på en god överensstämmelse mellan examensordningens mål, lärandemål och examination. Etiska och forskningsetiska aspekter är kopplade till och ingår som krav vid det självständiga arbetet och i samband med studiebesök, fältarbete, observationer, intervjuer och så vidare. Ett exempel ges i självvärderingen med anknytning till enskilda utvecklingsplaner. Samhällsbaserade problemställningar framträder i ämnen som internationella konflikter, olikhet, ekologi och miljö samt hållbar utveckling. Det framgår inte av underlagen hur stor plats mänskliga rättigheter och hållbar utveckling har i exempelvis ämneskurserna naturorientering/teknik eller samhällsorientering.

Vidare ska studenten, enligt självvärderingen, i sina bedömningar använda relevanta teoretiska begrepp, kunna värdera källor, behärska vetenskaplig framställningsteknik och göra kopplingar till styrdokument och läroplansteori. Sammanfattningsvis visar utbildningen att studenten måste förhålla sig aktiv till både etiska, samhällsbaserade och vetenskapliga aspekter när det gäller att utforma forskningsfrågor, fatta beslut, föra resonemang, argumentera och göra egna bedömningar i samband med komplicerade frågor. Detta ses i exempel angående både svenska och den kurs inom den utbildningsvetenskapliga kärnan som behandlar skola, värdegrund och samhälle. I den sistnämnda kursen är även ett område som barnkonventionen centralt. I den verksamhetsförlagda utbildningen operationaliseras många av de problemställningar som har nämnts ovan genom både undervisningspraktik och ledarskap.

Progressionen kommer också till uttryck i den verksamhetsförlagda utbildningen, där studenterna i de avslutande kursdelarna måste hantera ambitiösa problemställningar i anknytning till bland annat flerspråkiga klassrum, mångfald ur olika perspektiv och kunna göra en analys av etiska aspekter vid den egna undervisningen, inbegripet ledning.

Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna som återspeglas i bedömningen av studenterna.

Bedömargruppen hänvisar till bedömningen under kunskapsformen färdighet och förmåga där det noterades att i kurserna används undervisningsformer av det omvända klassrummet i syfte att göra studenten till en aktiv bearbetare av det innehåll som behandlas. Det innebär att studenten intar rollen som lärare, den som förklarar, redovisar och leder olika lärandemoment.

Utbildningens utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp och resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Bedömargruppen finner flera goda exempel på systematisk uppföljning, speciellt i den verksamhetsförlagda utbildningen, där det framgår att studenten får systematisk uppföljning och möjlighet till att diskutera egen praktik med handledare. Detta till trots är det enligt bedömargruppen svårt att utläsa av självvärderingen hur lärosätet jobbar med systematisk återkoppling.

Sammanvägd bedömning aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Sammantaget bedöms lärosätet visa sin styrka på detta aspektområde som omfattar måluppfyllelse i de tre kunskapsformerna. Bedömargruppen menar att studenterna uppnår målen tack vare ett rikt

utbud av aktiviteter, uppgiftsformer, aktivering, roller och ansvar och inte minst de möjligheter som kommer till uttryck genom den verksamhetsförlagda utbildningen. Studenterna får många uppgifter som stimulerar till aktivt deltagande, vilket i självvärderingen är särskilt synligt i examinerande uppgifter. Det finns en progression i vad studenterna förväntas kunna och det finns en koppling mellan mål och vad som examineras. Bedömaregruppen ifrågasätter dock den begränsade undervisningen om kvantitativa forskningsmetoder och ser det som ett utvecklingsområde. De självständiga arbetena visar att det finns behov att styrka studenternas förståelse för kopplingen mellan teoretisk och empirisk kunskap. Lärosätet har uppmärksammat detta och arbetar med nya former av självständiga arbeten.

Lärosätet har en tydlig struktur för kvalitetsutveckling och bedöms arbeta mycket med att främja studenters förutsättningar. Dock saknas ofta en tydlighet kring hur systematisk uppföljning och åtgärder, speciellt kopplat till kunskapsformen färdighet och förmåga, omsätts i högre kvalitet i utbildningen, speciellt vad gäller återkopplingen.

Bedömaregruppen vill särskilt lyfta fram de goda exempel med obligatoriska uppgifter och examinationsformer som stimulerar till studenternas aktiva deltagande i lärandeprocessen.

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen förbereder studenter för ett föränderligt arbetsliv.

Kontinuerlig kontakt med arbetslivet sker primärt genom de fem fortlöpande konsekutiva kurserna inom den verksamhetsförlagda utbildningen, vilka ger möjlighet till att se förändring och även följa nya utmaningar i yrket. Men bedömaregruppen frågar sig hur kontinuiteten i de verksamhetsförlagda perioderna tas tillvara. Försöksverksamheten med övningsskolor bedöms vara mycket relevant, men det finns inte många detaljer framskrivna i självvärderingen. Under den verksamhetsförlagda utbildningen samlar också studenten empiriska data till förelagda uppgifter, som då blir yrkesnära och yrkesrelevanta.

Inom den verksamhetsförlagda utbildningen förs diskussioner i ett regionalt samverkansråd med representanter för lärosätena, studenter samt kommunala och fristående skolor. Detta trepartssamarbete framstår för bedömaregruppen som en viktig arena. Representanter för utbildningen möter representanter från arbetslivet i en rad olika forum, vilket ger information till utbildningen som gagnar arbetslivsperspektivet. Detta stöds av ett ramavtal om samverkan med kommuner och fristående skolor i den närmaste regionen.

Digitalisering och nätbaserade dimensioner i kontakterna med arbetslivet nämns inte i självvärderingen, men intervjuerna visar att detta förekommer i de flesta kurser. Detta verkar ha överlämnats till den verksamhetsförlagda utbildningen och kommer därmed i stor utsträckning att bero på den enskilda handledarens digitala kunskaper. Intervjuerna visade dock på att digitalisering nu arbetas in i hela utbildningen inklusive i examinationer.

I långt högre grad än vad som framgår av självvärderingen visade intervjuerna att lärosätet jobbar systematiskt, innovativt och målmedvetet med migrationsfrågor och mångkulturalitet i lärarutbildningen, särskilt genom aktiviteter inom den verksamhetsförlagda utbildningen.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att utbildningen är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Information om studenternas utveckling samlas in både med hjälp av olika lärare under den verksamhetsförlagda utbildningen och från handledare i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Detta sker kontinuerligt genom utbildningen. Bedömargruppen noterar att det även kommer att bli obligatoriskt att varje student också gör ett antal dagar vid en annan skola med andra förutsättningar än den man vanligen är placerad vid för att ytterligare förbereda studenter på vad det kommande yrket kan innebära.

Lärosätet pekar också på att det finns behov av en utveckling av en gemensam förståelse när det gäller bedömning och utveckling av den verksamhetsförlagda utbildningen.

Arbetslivets perspektiv följs också upp genom diskussioner i de olika forum för samverkan som finns och i de kursutvärderingar som studenterna gör. Lärosätets verksamhetsförlagda utbildning har utvärderats i en rapport av UKÄ (Rapport 2015:24) där lärosätet uppmanas att förbättra rättssäkerheten vid examinationer inom den verksamhetsförlagda utbildningen. Ett sådant arbete har påbörjats. Bedömargruppen rekommenderar att lärosätet är ännu mer konkret när det gäller återkoppling till intressenter. Det är svårt att se hur uppföljningar systematiskt leder till åtgärder och vem som ansvarar för dessa.

Arbetslivets perspektiv i utbildningen bedöms sammantaget vara tillfredsställande. Utbildningen förbereder för ett föränderligt arbetsliv genom utformningen och genomförandet av utbildningens kurser och den verksamhetsförlagda utbildningen. Den systematiska uppföljningen för att säkerställa arbetslivets perspektiv bedöms vara tillvaraget till exempel genom det samverkansråd för verksamhetsförlagd utbildning som finns. Det finns utvecklingsmöjligheter när det gäller att aktualisera arbetslivets föränderlighet.

Bedömargruppen vill lyfta fram hur lärosätet systematiskt förbereder studenterna på ett mångkulturellt samhälle som ett bra exempel.

Studenters perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att studenterna ska ta en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen.

Självvärderingen fokuserar på i vilken grad och hur studenterna kan påverka framtida utveckling av utbildningen och inte bara återkoppla till den nuvarande. Bedömargruppen menar att studenterna har gott om möjligheter till aktivt arbete med att utveckla utbildningen, vilket är förankrat i ett eget policydokument för studentinflytande. För det första finns det en bred representationsnivå, som omfattar alla besluts- och förberedelseorgan, inbegripet programrådet. För det andra finns det en mängd möjligheter för både formativ och summativ bedömning med koppling till kursportföljen, oftast i form av enkäter, men också genom fokussamtal. Det finns en länk till programvärderingar på utbildningens webbplats, där studenternas svar också presenteras på en rad frågor om utbildningen. Svaren ger viktig information om hur studenterna bedömer till exempel krav i utbildningen, möjlighet till inflytande och innehållet i kurserna. Detta utgör en viktig möjlighet för återkoppling till lärosätet och vidareutveckling av utbildningen. Lärosätet uppger dock att studenternas intresse att aktivt arbeta för utveckling av utbildningen är svagt. Svarsandelen på enkäter har varit något låg och mot bakgrund av detta arbetar lärosätet med åtgärder som är centrerade kring studenternas och lärarnas behov, till exempel fokussamtal. Kursrapporter från föregående kurstillfälle kommuniceras också till studenter i

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

samband med kursstart, och en dialog förs om studenters förväntningar på kursen. I kursplanerna anges och synliggörs möjligheten till inflytande. Ett projekt är igångsatt för att sammanställa och sprida bra exempel från kursutvärderingsprocessen. Vidare har en student anställts för att fånga upp studenternas perspektiv i högre grad.

Bedömagruppen skulle gärna se hur studenterna mer konkret kan vara med och utforma utbildningen. Detsamma gäller för att utveckla system där studenter kan involveras mer konkret i forskningsbaserad verksamhet. Det är svårt att i självvärderingen finna klart identifierade och relevanta forskningsprojekt för lärarutbildningen på lärosätet.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att studentinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av en uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Intervjuerna visade att lärosätet har arbetat fram ett helt nytt ramverk för studenterna för att bedöma den verksamhetsförlagda utbildningen och man arbetar på en förändring av den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Detta är ett uttryck för en återkoppling med framtidsperspektiv. Lärosätet genomför kursvärderingar och programvärderingar, där resultaten publiceras på utbildningens webbplats och sedan ligger till grund för kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Bedömagruppen menar att det är en intressant åtgärd att anställa en tidigare student för att undersöka studentperspektivet.

Lärosätet har, enligt bedömagruppen, ett systematiskt arbete med att stärka studentperspektivet och studentmedverkan. Detta är också nödvändigt utifrån den låga svarsandelen på utvärderingar samt påpekandet av studenternas svaga engagemang i utbildningen. Bedömagruppen ställer frågan om det kan ha något att göra med att studenterna är osäkra på vem de ska vända sig till. Lärosätet arbetar dock för att åstadkomma en förbättring i detta avseende och har genomfört flera framåtblickande åtgärder. Det kan vara relevant att genomföra en undersökning bland studenterna som visar i vilken grad de upplever studierna som svåra eller mindre krävande. I vilken grad lärosätets studentperspektiv har både ett enskilt och ett kollektivt perspektiv, t.ex. hur studenterna förbereds på att arbeta i lärarteam, är något oklart.

Studenters perspektiv tas tillvara när det gäller utbildningens miljö, resurser och område i och med att lärosätet systematiskt lägger vikt vid hur olika kunskapsformer och kompetenser samverkar. Detta kommer till uttryck genom att erfarenhetsbaserad och teoretisk kunskap, inklusive ämneskunskaper, främjas i den samverkan som sker mellan lärosätet och partnerskolorna i utformningen av den verksamhetsförlagda utbildningen.

När det gäller utbildningens utformning, genomförande och resultat vill bedömagruppen lyfta att utbildningen säkerställer att studenterna uppnår målen tack vare ett rikt utbud på aktiviteter, uppgiftsformer, aktivering, roller och ansvar och inte minst de möjligheter som kommer till uttryck genom den verksamhetsförlagda utbildningen. Bedömagruppen vill också lyfta fram användningen av en student för att fånga upp andra studenters erfarenheter som ett bra exempel.

Studenters perspektiv i utbildningen bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

genomförande.

Bedömargruppen menar att jämställdhetsperspektivet inte behandlas i tillräcklig omfattning i självvärderingen och lärosätet anser självt att det är en förbättringspunkt. Till exempel saknas information om studentpopulationens fördelning mellan män och kvinnor eller fördelning mellan kurslitteraturens författare. Som respons på de nyckeltal om genomströmning som visade på relativt stora avhopp bland män påpekades i intervjuerna att det enligt nyligen framtagen statistik inte sker ett särskilt stort avhopp av manliga studenter vid utbildningen. Det framkom också att lärosätet prioriterar arbetet med att behålla de män som redan är antagna till utbildningen framför att utarbeta särskilda rekryteringsmekanismer för män. I intervjuerna tydliggjordes det att lärosätet härutöver även arbetar jämställdhetsperspektivet i flera andra avseenden. Exempelvis använder lärosätet Skolverkets kartläggningmaterial i samband med att studenter möter nyanlända elever i Malmöregionen under den verksamhetsförlagda utbildningen.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande. Resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet nämner ingen systematisk uppföljning särskilt ämnad för att följa upp jämställdhetsfrågor, men i intervjuerna uppgavs att frågor ställs till studenter om jämställdhetsperspektivets integrering i utbildningen och att studenter överlag svarar att de tycker att utbildningen har en stark betoning på både jämställdhet och genus. Intervjuerna visade också att det funnits konkreta utvecklingsprojekt med anknytning till genusfrågor, bland annat om hur könsnormer återskapas.

Av lärosätets 84 anställda är cirka 30 män, vilket bedömargruppen anser är acceptabelt. Relevant för utbildningsmiljön är att en arbetsgrupp har tillsatts för att ta fram ett förslag på en ny likabehandlingsplan med aktiviteter som kan främja ett jämställdhetsintegrerat arbete i utbildningen.

Jämställdhetsperspektivet i utbildningen bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Sammanvägd bedömning aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Lärosätet genomför ett systematiskt uppföljningsarbete på olika områden, vilket bedömargruppen har noterat i relation till de olika aspekterna och perspektiven. Bedömargruppen kunde dock önska sig ytterligare konkretisering eller fördjupning på hur den systematiska uppföljningen, åtgärder och återkopplingen operationaliseras, exempelvis i fråga om att engagera studenterna i själva kursutvecklingen, men också i var institutionens styrka ligger.

Vad gäller arbetslivets perspektiv ser bedömargruppen styrkor i lärosätets systematiska arbete med att förbereda studenter på att undervisa nyanlända elever och på mångkulturalitet i skolan.

Vad gäller aspekten färdighet och förmåga och arbetslivsperspektivet ser bedömargruppen utvecklingsmöjligheter när det gäller att integrera digitala teknologier i både epistemologiska och didaktiska perspektiv på lärande och undervisning. Detta kräver både kursutveckling och kompetensutveckling relaterat till digitala arbets- och lärandeformer.

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

Bedömargruppen vill särskilt lyfta fram sammanställningen och spridningen av bra exempel på studentaktiva lärandeformer som bra exempel på systematisk uppföljning.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet.

Aspektområde miljö, resurser och område: Bedömargruppen anser att lärosätet visar att utbildningen integrerar olika kunskapsformer och kunskapsområden. Yrkesorienteringen är väl tillvaratagen, särskilt i arbetet med den verksamhetsförlagda utbildningen och studentaktiva lärandeformer. Samtidigt finns det en forskningsmiljö vid lärosätet. Lärarnas sammanlagda kompetens överensstämmer väl med utbildningens innehåll och mål, även om många lärare har små undervisningsandelar i utbildningen.

Aspektområde utformning, genomförande och resultat: Både självvärderingen och intervjuerna visar att lärosätet förbereder sina studenter väl för yrket som lärare. Utbildningen säkerställer att studenterna når examensmålen, uppdelade i olika kunskapsformer i högskoleförordningen, tack vare ett rikt utbud på aktiviteter, uppgiftsformer, aktivering, roller och ansvar och inte minst de möjligheter som kommer till uttryck genom den verksamhetsförlagda utbildningen. Studenterna får många uppgifter som stimulerar till aktivt deltagande. Det finns en progression i vad studenterna förväntas kunna och det finns en koppling mellan mål och vad som examineras. Bedömargruppen ser dock svagheter när det gäller undervisning i kvantitativa forskningsmetoder. Självvärderingen visar att studenterna får diskutera olika metoder och att enkätundersökningar är vanligt förekommande i de självständiga arbetena, men inte i vilken grad eller hur studenterna förbereds för att använda kvantitativa metoder.

Arbetslivets perspektiv: Utbildningen förbereder för ett föränderligt arbetsliv genom utformningen och genomförandet av utbildningens kurser och den verksamhetsförlagda utbildningen. Bedömargruppen vill lyfta hur lärosätet systematiskt förbereder studenterna på ett mångkulturellt samhälle som ett bra exempel. När det gäller arbetslivsrelevans saknas dock ett tydligt perspektiv på hur digital teknik kan relaterat till lärande och undervisning.

Studenters perspektiv: Studenterna har gott om möjligheter till aktivt arbete med att utveckla utbildningen, dels finns det en bred representationsnivå som omfattar alla besluts- och förberedelseorgan, dels finns det en mängd möjligheter för både formativ och summativ bedömning med koppling till kursportföljen, oftast i form av enkäter men också genom fokussamtal. Bedömargruppen menar att det är intressant att lärosätet har anställt en tidigare student för att undersöka hur man kan arbeta för att få ett högre intresse från studenternas sida att vara aktiva i utvecklingen av utbildningen.

Jämställdhetsperspektiv: Lärosätet prioriterar arbetet med att behålla de män som redan är antagna till utbildningen framför att utarbeta särskilda rekryteringsmekanismer för män. I intervjuerna tydliggjordes det att arbete med jämställdhet går långt utöver könsperspektivet och sträcker sig till exempel till att förbereda studenter för att möta nyanlända elever under den verksamhetsförlagda utbildningen.

Aspektområde uppföljning, åtgärder och återkoppling: Lärosätet genomför ett systematiskt uppföljningsarbete på olika områden och har vidtagit en mängd åtgärder och utvecklingsprojekt med potential för att öka kvaliteten på lärarutbildningen. Bedömargruppen menar också att det finns behov

av att utveckla mer heltäckande uppföljnings- och återkopplingsstrategier gentemot anställda och studenter. Vikten bör läggas på hur lärosätet arbetar med och kan ge konkreta exempel på återkoppling och dokumentation av detta arbete, inte bara genom att ge allmänna och beskrivande framställningar.

Stiftelsen Högskolan i Jönköping

Lärosäte Stiftelsen Högskolan i Jönköping	Huvudområde/examen Grundlärarexamen, inriktning fritidshem	ID-nr A-2016-09-4000
<p>Aspektområde: Miljö, resurs och område Aspekt: Yrkesexamen Bedömning med motivering: Definitionen och avgränsningen av yrkesutbildningen är adekvat och överensstämmer med yrkesexamen i examensordningen.</p> <p>Avgränsningen av utbildningen är adekvat och stämmer med examensordningen. I självvärderingen framgår att utbildningen uppfyller examensordningens krav vad gäller ingående områden med ämnesstudier, ämnesdidaktiska studier, utbildningsvetenskaplig kärna, verksamhetsförlagd utbildning och självständigt arbete. Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen genomförs i nära anknytning till ämnesstudierna och de ämnesdidaktiska studierna samt i nära anslutning till de utbildningsvetenskapliga kurserna, vilket bedömargruppen menar bidrar till att utbildningen blir sammanhängande. Yrkes specifika kunskapsområden är synliga genom hela utbildningen och binder även de samman utbildningen.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurs och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: Antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</p> <p>Av lärosätets redovisning av personal inom utbildningen, framgår att det finns 30 lärare som är kontinuerligt involverade i utbildningen, vilket omräknat till heltid motsvarar 6 lärare. I utbildningen finns 160 studenter. Detta är enligt bedömargruppen rimligt ur bemanningssynpunkt. Därtill kommer ytterligare lärare som undervisar mindre än fem procent i utbildningen.</p> <p>En majoritet av lärarna tjänstgör mer än 20 procent i utbildningen. Av det totala antalet undervisande lärare är 10 lektorer; tillsammans svarar dessa för cirka 25 procent av undervisningen. Inom utbildningen finns lektorer som har disputerat inom det fritidspedagogiska området, inom didaktik och pedagogik samt inom natur- respektive samhällsvetenskap. Mer än 70 procent av lärarna har en lärarutbildning och har själva undervisningserfarenhet från skola. De lärare som främst undervisar inom det fritidspedagogiska området har också en yrkesbakgrund inom fritidshem. Alla examinatorer är disputerade och har gemensamt ansvar för den vetenskapliga kvaliteten. Bedömargruppen bedömer därmed att lärarnas kompetens är adekvat och att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning. Det faktum att alla lärare som är involverade mer än 5 procent i utbildningen är tillsvidareanställda bedöms ge goda förutsättningar för kontinuitet. Med en mindre grupp lärare som bär upp utbildningen och många som arbetar till en stor del inom utbildningen, anser bedömargruppen att det finns goda förutsättningar för lärarna att utveckla den egna kompetensen såväl individuellt som kollektivt.</p> <p>Lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs systematiskt upp för att säkerställa att utbildningen håller hög kvalitet. Resultat av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling men återkoppling sker inte till relevanta intressenter.</p> <p>Av lärosätets redovisning av lärarresurser och i intervjuerna framgår att alla lärare har minst tio</p>		

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

procent kompetensutvecklingstid i sina tjänster. Därutöver kan det tillkomma tid för forskning och riktade satsningar, exempelvis fortbildning på forskarnivå. Det finns olika kollegiala mötesplatser som erbjuder möjligheter till kompetensutveckling såsom forskargrupper, gemensamma lärarutbildningskonferenser samt seminarieverksamhet.

I självvärderingen framkommer att lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs upp systematiskt. Genom medarbetarsamtal identifieras lärarnas behov av kompetensutveckling och avdelningschefen identifierar både individuella behov och behov inom utbildningen. Dessa sammanfattas i treåriga strategiska kompetensförsörjningsplaner som en del i arbetet med verksamhetsplaner. Högskolans ledningsgrupp, bestående av verkställande direktör, planeringschef och utbildningschef, går årligen igenom personalläget inom respektive utbildning och identifierar tillsammans vilket kompetensbehov som finns och planerar för eventuella rekryteringsinsatser.

Lärosätet anger i självvärderingen att de inte genomför någon systematisk återkoppling till relevanta intressenter men att detta område kommer att beaktas i det pågående arbetet med att utveckla kvalitetssäkringssystemet. Detta bekräftas också under intervjuerna.

Mot bakgrund av det ovan nämnda bedöms lärosätets arbete med uppföljning av lärarnas kompetens och kompetensutveckling som väl fungerande. Detsamma gäller lärosätets arbete med att vid behov vidta åtgärder för kvalitetsutveckling. I likhet med lärosätet menar bedömargruppen att arbetet med återkoppling till relevanta intressenter är ett utvecklingsområde.

Aspektområde: Miljö, resurs och område**Aspekt: Utbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: Det finns en för utbildningen relevant vetenskaplig och professionsinriktad miljö och relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Både i självvärderingen och i intervjuerna framkommer att det på lärosätet finns en övergripande vetenskaplig miljö, Skolnära Forskning, som leds av en professor. Inom denna miljö finns en plattform som relaterar specifikt till forskning inom det fritidspedagogiska området. Det finns även pågående samarbete med andra forskare i Sverige och i världen som relaterar till fritidspedagogiska frågor. Genom redaktörskap för den internationella tidskriften International Journal of Research on Extended Education, finns en kontinuerlig länk till det internationella vetenskapssamhället med direkt relevans för området. Studenter knyts ibland till plattformens aktiviteter genom att självständiga arbeten författas inom ramen för plattformen. Lärosätet uttrycker att studenternas koppling till plattformen och den forskning som bedrivs kan utvecklas och ser ett behov av att stärka sambandet mellan utbildningen och forskning. Bedömargruppen delar denna uppfattning, och ser arbetet inom plattformen och hur studenter knyts till den som lovvärda satsningar.

En majoritet av lärarna har som tidigare nämnts en lärarutbildning och har varit verksamma som lärare. Ett flertal har också varit yrkesverksamma inom det fritidspedagogiska området och alltså finns en lärare som arbetar i yrket, vilket enligt bedömargruppen sammantaget bidrar till att säkerställa en professionsinriktad miljö.

Av självvärderingen framgår att lärosätet har ett omfattande samarbete med det omgivande samhället via organiseringen av den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Långsiktiga samverkansavtal finns, enligt uppgifter i självvärderingen, med ett 20-tal kommuner och i denna samverkan ingår såväl handledarutbildning som handledarkonferenser. Inför varje period inom den verksamhetsförlagda

delen av utbildningen anordnas handledarkonferenser. Två gånger per termin arrangeras även ett fritidshemspedagogiskt seminarium där studenter, yrkesverksamma och högskolelärare möts i dialog kring frågor som är relevanta för yrket och utbildningen. Högskolans lärare besöker studenterna i alla perioder av verksamhetsförlagd utbildning under hela utbildningen, vilket ger kontinuerlig kontakt med det omgivande samhället. Ett flertal av lärarna möter också olika intressenter i samhället lokalt, regionalt och nationellt i samband med att de anlitas som föreläsare.

Den samverkan med det omgivande samhället som lärosätet kan peka på, inte minst den kontinuerliga och med yrkesverksamma gemensamma seminarieverksamheten, ger enligt bedömaregruppen viktiga bidrag till den professionsinriktade delen av utbildningsmiljön. Det fritidspedagogiska området är generellt sett vetenskapligt svagt i Sverige med få disputerade inom området. Stiftelsen Högskolan i Jönköping kan detta till trots uppvisa en godtagbar vetenskaplig utbildningsmiljö, vilket bedömaregruppen ser som en styrka. Med utgångspunkt i det ovan anförda, bedöms den vetenskapliga och professionsinriktade miljö vid lärosätet som relaterar till den aktuella utbildningen vara tillfredsställande. Vidare bedöms lärosätets samverkan med det omgivande samhället vara väl utvecklad och relevant.

Utbildningens forskningsanknytning och samverkan med det omgivande samhället följs inte systematiskt upp för att säkerställa att utbildningen håller hög kvalitet. Resultaten av uppföljning omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

Lärosätet pekar i självvärderingen på att en systematisk uppföljning inte bedrevs vid tidpunkten för självvärderingens genomförande. Men samtidigt framkommer att det finns väl fungerande kontaktytor med det omgivande samhället som ger ett inflöde av information som har betydelse för att skapa en utbildning av hög kvalitet. Det framkommer också att denna information också kommer till användning. I självvärderingen och i intervjuerna framkom dessutom att lärosätet arbetar med att utveckla former för att på ett mer systematiskt sätt följa upp utbildningens forskningsanknytning och samverkan med det omgivande samhället. Med beaktande av detta ser bedömaregruppen att lärosätet har goda förutsättningar att snabbt åtgärda denna brist.

Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurs och område

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurser och område bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Avgränsningen av utbildningen är adekvat och stämmer med examensordningen. Det yrkesspecifika är tydligt framskrivet och bidrar till en väl sammanhållen utbildning. Alla lärare är tillsvidareanställda och har adekvat kompetens. Antalet lärare står också i proportion till utbildningens omfattning. De lärare som ansvarar för utbildningens kvalitet i arbetet som examinatorer är alla disputerade. Vidare är lärosätets arbete med uppföljning av lärarnas kompetens och kompetensutveckling, samt lärosätets arbete med att vid behov vidta åtgärder för kvalitetsutveckling tillfredsställande. Bedömaregruppen anser även att det vid lärosätet finns en fungerande vetenskaplig utbildningsmiljö med en tydlig professionsinriktning och det att finns ett väl fungerande samarbete mellan högskolan och det omgivande samhället.

Bedömaregruppen vill särskilt lyfta lärosätets strategiska arbete för att identifiera och säkerställa behov av lärarkompetens och kompetensutveckling som ett gott exempel. Högskolans arbete med att knyta lärarstudenters självständiga arbeten till pågående forskning bedöms även det som ett gott exempel.

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

Detsamma gäller för arrangemanget med det fritidshemspedagogiska seminariet där studenter, yrkesverksamma och högskolelärare möts i dialog om för yrket och utbildningen relevanta frågor.

Inom aspekten personal ser bedömargruppen utvecklingsmöjligheter vad gäller återkoppling till personalen och inom aspekten utbildningsmiljö ser bedömargruppen utvecklingsmöjligheter när det gäller att stärka sambandet mellan utbildning och forskning samt när det gäller den systematiska kvalitetsuppföljningen.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer att studenterna, när examen utfärdas, visar sådana kunskaper inom det fritidspedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.

Lärosätet använder sig av en matris som verktyg för att synliggöra och åstadkomma en god programstruktur och av denna kan utläsas att lärosätet också byggt in förutsättningar för progression i utbildningen. På ett tydligt sätt arbetar lärosätet med olika nivåer i utbildningsstrukturen för att åstadkomma detta. Lärosätet synliggör en grundläggande nivå där studenterna kommer i kontakt med målet eller delar av det för första gången. Här ges också en introduktion av teorier och begrepp som kopplar till målet. De kurser som följer på den grundläggande nivån bygger på kunskaper som är inhämtade i tidigare kurser. På nivå två sker en bearbetning av teorier och en fördjupning av målet. I nästföljande nivå sker ytterligare fördjupning och det är på denna nivå som målen examineras. Detta sätt att strukturera utbildningen ger, enligt bedömargruppen, lärosätet goda förutsättningar att säkerställa att alla mål täcks in och att det även finns en progression i kurserna. Matrisen tydliggör även att målen examineras samt var i utbildningen detta är tänkt att ske.

Samtliga examensmål som rör kunskap och förståelse behandlas i relevanta kurser. Matrisen visar enligt bedömargruppen på en tydlig koppling mellan examensmål, lärandemål och examination. I självvärderingen redogörs för innehållet i ett flertal kurser. Bedömargruppen uppfattar att utbildningen har ett för yrket relevant innehåll som kan säkerställa att studenterna erbjuds förutsättningar att uppnå examensordningens mål om kunskaper inom det fritidspedagogiska området samt ämneskunskaper. Lärandemålen examineras enligt bedömningskriterier som också hjälper till att säkerställa att det finns en koppling mellan lärandemål och examination, eftersom det är tydligt vad som bedöms. I självvärderingen och under intervjuerna framkommer att lärosätet vinnlägger sig om varierade typer av lärandeaktiviteter för att även utformningen av undervisningen, och inte bara utbildningens innehåll, på ett tydligt sätt ska bidra till att studenterna når målen. Även examinationerna är enligt bedömargruppen mycket varierade och kan genom sin utformning stärka förutsättningarna för att examinationen också blir ett lärtillfälle som hjälper studenterna att tillägna sig de kunskaper som krävs för yrkesutövningen. Muntliga och skriftliga redovisningar är enligt självvärderingen återkommande i alla kurser och i alla kurser finns oftast en individuell skriftlig examination. Vidare anger lärosätet även att ett processinriktat arbetssätt tillämpas inom vilket regelbunden närvaro verkar vara av central betydelse. Bedömargruppen ser detta arbetssättet som lovvärt. Under intervjuerna framkom dock att detta är något av ett dilemma, då närvaron bitvis upplevs som sviktande trots önskemål från både studenter och lärare om hög närvaro.

Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer att studenterna, när examen utfärdas, visar sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

undervisning och lärande inom det fritidspedagogiska området och inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt.

Utbildningen omfattar didaktik i fritidshemmets praktik, vilket synliggörs i den kursöversikt som finns i självvärderingen. Av kursöversikten framgår också att det finns tydliga inslag i utbildningen som tar fasta på såväl ämnesteoriska som didaktiska frågor och var i utbildningen dessa examineras. Varierade undervisningsformer, föreläsningar om fritidshemmets didaktik och studiegrupper där studenterna diskuterar olika innehåll är återkommande inslag i utbildningen. Diskussioner i studiegrupper följs upp i mentorsgrupper där studenterna ges tillfälle att diskutera, analysera och reflektera över såväl ämnesteoriska som didaktiska frågor. Sammantaget bedöms lärosätets utformning, genomförande och examination kunna säkerställa att studenterna når målet.

Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer att studenterna, när examen utfärdas, visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

I självvärderingen framgår att kännedom om vetenskapsteori, kvalitativa och kvantitativa metoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, finns med i alla kurser i utbildningen. Under år ett läggs själva grunden för att sedan fördjupas i kommande kurser, där arbete med målet vävs in. Enligt uppgift har en revidering dock nyligen genomförts som innebär att en del av fördjupningen fortsättningsvis kommer att samlas i en särskild kurs. De arbets- och examinationsformer som beskrivs i självvärderingen erbjuder enligt bedömargruppen gott stöd för studenterna att nå det aktuella målet. Ett ytterligare exempel på innehåll och arbetsformer som bidrar till detta, är att studenterna får reflektera över betydelsen av ett vetenskapligt förhållningssätt utifrån olika perspektiv, till exempel ur ett samhällsperspektiv, utifrån den kommande yrkesrollen som lärare och som studenter i sina lärostudier. Detta examineras också på olika sätt; enskilt, parvis och gruppvis. I självvärderingen framkommer även att ett flertal uppgifter ingår i utbildningen där studenterna får använda sig av olika vetenskapliga metoder. Detta görs i syfte att göra dem förtrogna med dessa metoder inför arbetet med det självständiga arbetet, vilket bedöms bidra till att säkerställa det aktuella målet. Bedömargruppen finner att nästan alla självständiga arbeten som granskats är av hög kvalitet vilket tyder på att målet också nås.

Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna och detta återspeglas i bedömningen av studenterna.

Utbildningens utformning och genomförande främjar enligt bedömargruppen studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna, vilket också återspeglas i lärosätets bedömning av studenterna. Genom att tillämpa ett arbetssätt där studenterna kontinuerligt erbjuds tillfälle att reflektera över yrkesuppdraget med hjälp av studentaktiverande uppgifter, ges de enligt bedömargruppen goda förutsättningar att kunna inta en aktiv roll i lärandeprocesserna. Det faktum att studenterna erbjuds olika former för lärande, både individuellt och i grupp, bidrar ytterligare till detta. En rad konkreta exempel i självvärderingen stöder bedömningen.

Med många och successivt mer avancerade och självständiga uppgifter i kombination med det processinriktade arbetssättet, vilket redovisas i självvärderingen, bedöms lärosätet ge förutsättningar för att studenterna ska kunna utveckla förmågan att ta eget ansvar för sitt lärande. Utbildningens

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

övergripande struktur och innehåll är rimliga i förhållande till utbildningens längd och de examensmål som finns. I utbildningen finns en ambition att också den tid som krävs för aktiviteter som inte är lärarledd undervisning ska beräknas. Tanken är att tiden ska synliggöras i de scheman studenterna får. Syftet är enligt lärosätet att skapa rutiner som gör det lättare för studenterna att överblicka den totala tid de behöver lägga ner på utbildningen, så att den blir rimlig i förhållande till utbildningens omfattning och längd. Detta kan i sin tur ge goda förutsättningar för studenterna att kunna slutföra utbildningen inom stipulerad tid. Det bör enligt bedömaregruppen även kunna bidra till en jämnare arbetsbelastning för studenterna och till att tiden utnyttjas optimalt. Vid intervjuerna framkommer dock att ambitionen att synliggöra även icke lärarledda aktiviteter i scheman inte lyckats fullt ut. Idén är lovvärd och något bedömaregruppen gärna vill uppmantra lärosätet att hålla kvar vid och utveckla.

Utbildningens utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp och resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Av självvärderingen och i intervjuer framgår att målen utvärderas genom kursvärderingar som analyseras och sammanställs i samverkan mellan studeranderepresentanter och kursansvarig. Förslag till förändringar utarbetas gemensamt och återkopplas till studenterna. Detta sker även till kommande studenter i nästkommande kurs. Vid intervjuerna framkommer att återkoppling även sker till lärare inom kursen, vilket också inbegriper handledare i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Det finns också exempel i självvärderingen på hur lärosätet tar hänsyn till kritik som framförs av studenterna och omformar utbildningen i förhållande till vad som kommit fram i utvärderingar. Lärosätets programmatris bedöms även som ett gott verktyg med god potential att följa upp utbildningens utformning, genomförande och examination på ett systematiskt sätt.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det fritidspedagogiska området och inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt.

I matrisen för programstruktur, som redovisas i självvärderingen, framkommer att alla examensmål som rör färdighet och förmåga behandlas i kurser som enligt bedömaregruppen förefaller relevanta samt att lärosätet även byggt in förutsättningar för progression vad gäller detta aspektområde. I programstrukturmatrisen kan tydligt utläsas både att målen examineras och var i utbildningen detta sker. I matrisen framkommer också att det finns en koppling mellan examensmål, lärandemål och examination.

Kunskaper i didaktik och metodik betonas i självvärderingen som grundlärares viktigaste kompetenser. Utbildningen ger, enligt bedömaregruppen, goda möjligheter för studenterna att nå målen i examensordningen genom dess utformning och genomförande. Studenterna får, enligt vad som redovisas i självvärderingen, också möta olika utbildningsinslag där färdigheter och förmågor utgör ett centralt innehåll i undervisningen. I en kurs introduceras och fördjupas ämnesdidaktik genom att teori och utomhuspedagogik flätas samman med didaktik- och metodikundervisning i olika ämnen. Studenterna får även undervisning om hur utomhusmiljön kan nyttjas som fritids- och lärandemiljö. I självvärderingen redovisas också kursmoment som behandlar planering, genomförande och utvärdering av utomhuspedagogiska aktiviteter för lärande, kopplat till gällande styrdokument.

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

Kursens examination speglar, enligt bedömargruppen, tydligt lärosätets ambition att väva samman teoretiska och praktiska kunskaper.

Av andra exempel i självvärderingen framgår dels hur samband skapas mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination, dels att den progression som finns i utbildningens utformning också realiserar i undervisningen. Genom bedömningskriterier blir det tydligt vad som bedöms, vilket bidrar till att säkerställa en koppling mellan lärandemål och examination. I utbildningen finns dessutom varierade typer av lärandeaktiviteter till stöd för studenterna att nå målen. Även examinationerna är mycket varierade och kan, enligt bedömargruppen, stärka förutsättningarna för att examinationerna också blir lärtillfällen som hjälper studenterna att tillägna sig sådana kunskaper som krävs för yrkesutövningen. Vissa av undervisningsaktiviteterna och examinationsformerna kan, enligt bedömargruppen, även bidra med tillämpningskunskaper och förmågor av relevans för yrkesutövningen, till exempel användning av digital teknik, rollspel, drama, musik och rörelse samt olika typer av presentationsformer utomhus.

Enligt självvärderingen kommer vissa kurser att förändras och en ny kurs i vetenskaplig metod har inrättats. Detta väcker frågor hos bedömargruppen om hur förändringen kommer att påverka utrymmet för metodik kopplad till yrkesspecifika och fritidshemslärarspecifika inslag i utbildningen i förhållande till vetenskapliga metoder, och hur detta i sin tur påverkar lärosätets möjligheter att också framgent säkerställa att studenterna når mål som handlar om tillämpning av den metodik som krävs för undervisning och lärande inom det fritidspedagogiska området. Detta och särskilt hur studenterna upplever förändringen kan vara något att uttryckligen beakta vid uppföljning av utbildningen.

Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Utbildningens utformning och genomförande främjar också studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna och detta återspeglas i bedömningen av studenterna.

I en rad exempel i självvärderingen ges prov på hur studenterna på olika sätt och i olika kurser får träning i att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt, som kan säkerställa att examensmålet nås. Exempelvis får studenterna i olika former av workshops tillsammans med andra planera undervisning som de också får praktisera. Vid sådana tillfällen kan de även uppmanas att reflektera över vilket lärande som kan möjliggöras och hur olika aktiviteter kan skapa mening för eleverna. Detta inbjuder samtidigt studenterna att inta en aktiv roll i den egna läroprocessen. Många av de aktiviteter som studenterna får planera ska även redovisas skriftligt och det ställs krav på att de ska vara didaktiskt genomförbara och kunna tillämpas i yrket. För att kunna genomföra denna typ av uppgifter och de som också beskrivits ovan under punkten 2.2 menar bedömargruppen att studenterna inte bara erbjuds utan också behöver inta en aktiv roll i lärandeprocesserna.

Utbildningens utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp och resultaten av uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

Målen utvärderas genom kursvärderingar som analyseras och sammanställs i samverkan mellan studeranderepresentanter och kursansvarig. Förslag till förändringar utarbetas gemensamt och återkopplas till studenterna och även till kommande studenter i nästkommande kurs. Vid intervjuerna framkommer att återkoppling även sker till lärare inom kursen vilket också inbegriper handledare i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Det finns också exempel i självvärderingen på hur lärosätet har tagit hänsyn till kritik som framförts av studenter och därefter omformat utbildningen utifrån studenternas synpunkter. Således finner bedömargruppen att utbildningen följs upp och återkopplas samt att åtgärder för kvalitetsutveckling vidtas på ett tillfredsställande sätt.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.

Målet behandlas i alla kurser i utbildningen och fördjupas kontinuerligt. Det är även tydligt var i utbildningen målet examineras. Exempelvis ges ett antal föreläsningar om värdegrund, grundläggande demokratiska värderingar, de mänskliga rättigheterna samt hållbar utveckling där området behandlas. I självvärderingen finns en rad exempel på utbildningens genomförande där studenterna får både öva och visa prov på sin förmåga att värdera och aktivt arbeta med frågor som rör förhållningssätt, vilket enligt bedömargruppen ger studenterna goda förutsättningar att uppnå målet. Ett gott exempel på hur lärosätet under utbildningen integrerar detta mål i arbetet med professionsspecifika frågor, och även låter studenterna träna värderingsförmåga och förhållningssätt, är det reflektionsseminarium som genomförs. I det får studenter arbeta i grupp med fallbeskrivningar som innehåller olika etiska dilemman. Ett annat exempel, som enligt bedömargruppen på ett bra sätt synliggör hur lärosätet utformat undervisningen så att studenterna får stöd i att nå examensmålet, är arbetet med att skriva likabehandlingsplaner. Dessa examineras och bedöms genom att studenterna får gestalta hur arbete med eller implementeringen av en likabehandlingsplan kan se ut på ett fritidshem. I uppgiften får studenterna även utveckla en fiktiv skolas likabehandlingsplan. Därutöver ingår att varje student ska skriva en individuell reflektion där frågeställningen om vad det framtida yrkesuppdraget kan innebära i relation till värdegrundsuppdraget är central. Dessa exempel visar enligt bedömargruppen även att de uppgifter som ges har en variation inte bara innehåll utan också vad gäller arbetsformer, något som bedöms bidra till utbildningens kvalitet.

Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna och detta återspeglas i bedömningen av studenterna.

I matrisen för programstruktur och kvalitetssäkring och i lärosätets beskrivning av olika kursmoment, framkommer att värdegrund och förhållningssätt behandlas i alla kurser och att det finns en tydlig progression inbyggd i strukturen. Genom att alla kurser innehåller aspekten värderingsförmåga och förhållningssätt och att studenterna återkommande får arbeta med uppgifter som på olika sätt tränar denna förmåga, bedöms de också få en aktiv del i lärprocessen. Uppgifternas utformning stimulerar enligt bedömargruppen även till eget ansvarstagande.

Utbildningens utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp och resultaten av

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Kurserna utvärderas genom kursutvärderingar som analyseras och sammanställs i samverkan mellan studeranderepresentanter och kursansvarig. Förslag till förändringar utarbetas gemensamt och återkopplas både till studenterna i aktuell kurs och till kommande studenter i nästkommande kurs. Vid intervjuerna framkommer att återkoppling även sker till lärare inom kursen, vilket också inbegriper handledare inom den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. I självvärderingen finns också exempel på hur lärosätet har tagit hänsyn till kritik som framförts av studenterna och att utbildningen har omformats utifrån studenternas synpunkter.

Sammanvägd bedömning aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms som helhet och inom alla aspekter vara tillfredsställande.

Utbildningen säkerställer att studenterna når målen inom de tre kunskapsformerna.

Utbildningen bedöms ha ett för yrket relevant innehåll och en utformning samt examination som säkerställer att studenterna har ämneskunskaper, didaktiska och ämnesdidaktiska kunskaper inklusive metodikkunskaper inom det fritidspedagogiska området, samt förmåga att tillämpa de didaktiska kunskaper som krävs för yrkesutövningen. Detsamma gäller för arbetet med att studenterna ska kunna visa kännedom om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, och vilken betydelse denna relation kan ha för yrkesutövningen.

Enligt bedömargruppen främjar utbildningens utformning och genomförande att studenterna utvecklar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten på ett sätt som också inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna. Bedömargruppen menar också att utbildningen är utformad och realiserad på ett sätt som säkerställer att studenterna kan utveckla kunskap om hur man gör bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter. Lärosätet bedöms vidare följa upp hur utbildningen är utformad, genomförd och examinerad vad gäller alla aspekter inom aspektområdet utformning, genomförande och resultat på ett tillfredsställande sätt. Kvalitetsutvecklande åtgärder vidtas dessutom vid behov och relevanta intressenter får även återkoppling vad gäller de mål som relaterar till kunskap och förståelse.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta fram lärosätets matris för programstruktur och säkring av examensmålen samt det processinriktade arbetssättet som goda exempel. Lärosätets ambitioner att i scheman försöka synliggöra den tid utbildningen tar i anspråk, utöver den tid som schemalagts tillsammans med lärare, är enligt bedömargruppen ytterligare ett gott exempel som förtjänar att lyftas fram. Detsamma gäller exemplet med variation i uppgifterna, inte bara till innehåll utan också vad gäller utförandet. Genomförandet av reflektionsseminarier där studenterna får arbeta med fallbeskrivningar är också ett gott exempel.

Bedömargruppen vill uppmärksamma behovet av att följa upp den förändring av utbildningen som införandet av den nya kursen i vetenskaplig metod kan innebära för lärosätets möjligheter att också framgent säkerställa att studenterna når mål som handlar om tillämpning av professionsspecifika metoder, då sådan metodutbildning möjligen får stå tillbaka till förmån för vetenskapliga metoder.

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16**Arbetslivets perspektiv**

Bedömning med motivering: Utbildningen är användbar och förbereder studenter för ett föränderligt arbetsliv.

I självvärderingen och vid intervjuerna framkommer att det finns ett regelbundet inflöde från yrkespraktiken till utbildningen genom kontakter med verksamma lärare och ansvariga för den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Det finns även lärare inom utbildningen som tjänstgör i fritidshem. Lärare från utbildningen besöker dessutom alla studenter under den verksamhetsförlagda delen av utbildningen, förutom under den första kursen. Återkommande träffar genomförs med handledare från verksamheten i samband med varje period av verksamhetsförlagd utbildning. Två träffar genomförs också årligen med de företrädare i kommunerna som är ansvariga för den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Dessa träffar utgör enligt lärosätet ett forum för diskussion och återkoppling gällande utbildningen. Regelbundna träffar med handledare i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen skapar även tillfällen till kontakt med tidigare studenter, som på så sätt kan bidra med värdefull återkoppling och synpunkter på utbildningens relevans för yrkesutövningen. I självvärderingen påpekas att alumnverksamheten inom lärarutbildningen är utvecklad men detta ingår som ett utvecklingsområde i verksamhetsplanen för perioden 2016–2019.

Lärosätet försöker enligt uppgift vara observant på sådana förändringar i samhälle och arbetsliv som kräver annan och ny kunskap hos blivande lärare. Enligt lärosätet är det relativt lätt för högskolan att möta sådana förändringar, bland annat eftersom beslutsvägarna är förhållandevis korta. I självvärderingen ges exempel på hur lärosätet, tillsammans med Stockholms universitet, genom forskning arbetar för att utveckla kunskap om fritidshemmets möjlighet att skapa interkulturella möten, vilket bedömargruppen ser som ett lovvärt initiativ. Ett annat lovvärt initiativ är, enligt bedömargruppen, en studie om lek som verktyg för nyanländas integration på fritidshem. I förberedelserna av dessa projekt har även studenter involverats. Dessa exempel visar, enligt bedömargruppen, att lärosätet också i handling möter de förändringar i samhälle och arbetsliv som identifieras.

Enligt uppgift i självvärderingen ger studenterna positiv återkoppling på frågor som handlar om utbildningens relevans och användbarhet för arbetslivet, vilket bedömargruppen beaktat när den kommit fram till att lärosätet också når det aktuella målet.

Utbildningens utformning och genomförande följs systematiskt upp för att säkerställa att utbildningen är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av en uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling men återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

Utbildningens relevans och förberedelser för yrkeslivet följs bland annat upp genom att frågor ställs till studenterna i samband med kursutvärderingar och i programutvärderingar när studenterna är i slutet av sin utbildning. Vad som framkommer i kursvärderingar återkopplas till studenterna via kursutvecklarna och föranleder även förändringar i kurserna. Viss återkoppling sker även till de verksamma i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen, genom träffar med handledaren inför varje period av verksamhetsförlagd utbildning samt vid träffar med ansvariga för den verksamhetsförlagda utbildningen i samverkande kommuner. I självvärderingen lyfter lärosätet själva fram att den systematiska återkopplingen inte är utvecklad vad gäller alla relevanta intressenter, en brist som även bedömargruppen noterar.

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

Arbetslivets perspektiv i utbildningen bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Bedömargruppen vill särskilt lyfta lärosätets arbete med att utveckla kunskap om nyanländas integration på fritidshem samt fritidshemmets möjlighet att skapa interkulturella möten som goda exempel. Detta är enligt bedömargruppen ett gott exempel både på hur lärosätet försöker finna ny kunskap för att möta ett föränderligt arbetsliv och hur lärosätet försöker involvera studenter i detta arbete. Vad gäller den systematiska uppföljningen ser bedömargruppen utvecklingsmöjligheter och då särskilt vad gäller återkoppling till vissa berörda intressenter.

Studenters perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att studenterna ska ta en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen.

Utbildningen följs också systematiskt upp för att säkerställa att studentinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av en uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Enligt självvärderingen och vad som framkommer i intervjuerna involveras studenterna i utvecklingen av utbildningen, främst genom att de återkommande ges möjlighet att delta i digitala kursvärderingar med övergripande frågor i relation till aktuella kursmål. I dessa kursvärderingar ställs också frågor om studenternas möjlighet till utveckling i relation till professionen. Även frågor om kursernas innehåll och litteratur samt om huruvida de arbetsformer som tillämpats fungerat till stöd för att studenterna ska nå de aktuella kursmålen. Enligt bedömargruppen är det av stort värde att studenterna i kursutvärderingar ges möjlighet att föra fram synpunkter som kan leda till att kurserna kan förbättras. Kursansvariga ansvarar för att kursutvärderingar sammanställs och återkopplas till studenterna via studeranderepresentanter, så kallade kursutvecklare. Kursutvecklarna ges även möjlighet att delta i tolkningen av kursutvärderingarna för att identifiera behov av förändringar inom utbildningen. Bedömargruppen ser även praxis med en ny kursutvecklare för varje termin och kurs som ett sätt att göra många studenter aktivt involverade i utvecklandet av utbildningen.

Systemet med kursutvecklare vid Stiftelsen Högskolan i Jönköping har utvecklats av studenternas studerandeorganisation i samarbete med högskolans utbildningsavdelning. Detta visar att studenterna även ges inflytande i utformningen av strukturer som kan leda fram till ytterligare studentinflytande, vilket bedömargruppen ser som en styrka. Varje kursgrupp har möjlighet att utse två studenter som kursutvecklare. Uppdraget som kursutvecklare sträcker sig över en termin åt gången, vilket innebär att många studenter över tid kan bli involverade i ett nära arbete med kursutveckling. Under intervjuerna framkommer att lärarna kan spela en avgörande roll för att systemet med kursutvecklare ska bli framgångsrikt. Det sätt på vilket lärarna initierar och stödjer studenterna i deras process med att utse kursutvecklare kan vara helt avgörande för att gruppen ska bli representerad och om det blir en person som gruppen också önskar bli representerad av.

Det är tillsammans med kursutvecklarna som kursansvariga tolkar utfallet av kursutvärderingarna och vad som kan utvecklas i respektive kurs. Efter en gemensam diskussion mellan kursansvarig och kursutvecklare sammanfattas förslag på de förändringar som bör vidtas inför kommande kursomgång.

Studenterna får även genom sitt utbildningsutskott (ett utskott inom studerandeföreningen LOK) möjlighet att inför varje termin diskutera med representanter för utbildningen vad som kommit fram genom modellen med kursutvecklare och de utbildningsinsatser och förbättringar som föreslås.

Återkoppling sker även till nya studenter inför nästföljande kursstart genom att kursansvarig beskriver vilka förändringar som gjorts med anledning av de synpunkter som förts fram från studenterna i tidigare kursomgång.

För lärarutbildningen finns ett programråd med tre studeranderepresentanter. Studenterna finns även representerade i disciplinnämnden, utbildningschefsrådet samt styrelsen för den stiftelse som driver högskolan. Lärosätet anger i självvärderingen att det finns en hög studentaktivitet i utvecklingsfrågor, vilket den modell som tillämpas också ger möjlighet till. Däremot presenterar lärosätet ingen analys eller uppföljning av studenternas delaktighet i utvecklingen av kurser som kursutvecklare, vilket bedöms som en svaghet.

Det är kursansvarig som även ansvarar för att studenternas synpunkter på utbildningen kommer med i de kursdokumentationer som sammanställs och sedan redovisas för utbildningsansvarig. På ett mer övergripande plan följer lärosätet upp att studenternas synpunkter tas tillvara i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Detta görs genom att programutvärderingar och åtgärdsplaner årligen redovisas för högskolans ledning.

Studenters perspektiv i utbildningen bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Bedömargruppen vill lyfta modellen med kursutvecklare som ett gott exempel, men ser samtidigt behov av att lärosätet följer upp hur väl denna modell fungerar för att göra studenterna delaktiga i utvecklingen av kurser.

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Lärosätet framhåller i självvärderingen att utbildningen rekryterar i stort sett lika många män (43 procent) som kvinnor (57 procent) och att det i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen finns både manliga och kvinnliga handledare i tillräcklig omfattning för att varje student ska kunna få möta båda könen som handledare. Alla undervisande lärare i utbildningen med fritidspedagogbakgrund (eller motsvarande) är för närvarande kvinnor, vilket enligt lärosätet bör uppmärksammas vid nyrekrytering.

Både studenter och lärare uppmanas att vara observanta på frågor om hur män och kvinnor finns representerade i olika sammanhang. Kursansvariga har bland annat till uppgift att granska att exempel i kurslitteraturen är beaktade ur ett jämställdhetsperspektiv samt representationen av manliga och kvinnliga författare i den kurslitteratur som används. Studenterna rekommenderas att skriva fram författarnas förnamn med ambitionen att också synliggöra eventuella strukturella skillnader. I självvärderingen finns många exempel på kursinnehåll som på flera sätt anknyter till jämställdhetsperspektivet i olika delar av utbildningen. Bedömargruppen ser jämställdhetsperspektivet som väl behandlat i genomförandet av utbildningen också ur ett bredare perspektiv än enbart utifrån kön. Exempelvis behandlas även intersektionalitet och normkritiska förhållningssätt. I självvärderingen ges många exempel på kursinnehåll som på flera sätt anknyter till jämställdhetsperspektivet. Detta innehåll introduceras i initiala kurser och fördjupas sedan i olika delar av utbildningen, inklusive de verksamhetsförlagda. Studenterna erbjuds i utbildningen både teoretiska och praktiska inslag vilka syftar till bearbetning och fördjupade diskussioner med anknytning till ett jämställdhetsperspektiv.

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

Jämställdhetsperspektivet finns tydligt framskrivet i flertalet kurser, men förekommer mindre frekvent i kursmål, vilket också påtalas av lärosätet i självvärderingen. Enligt lärosätet kan detta vara ett utslag av att jämställdhetsperspektivet är väl integrerat i kurserna och att det därmed blir mindre tydligt i just kursmålen. Den praxis som gäller bör enligt bedömaregruppen även föras in i de riktlinjer som finns för skrivande av kursplaner vid lärosätet, så att perspektivet också benämns i målen.

Utbildningen följs inte systematiskt upp för att säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande. Resultaten av uppföljning omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

I självvärderingen uppmärksammar lärosätet att det inte har en systematisk kvalitetssäkring för att säkerställa integrering av jämställdhetsperspektivet i utbildningen, varför bedömaregruppen ser utvecklingsmöjligheter i detta avseende. Enligt lärosätet finns ett pågående arbete för att förändra rutinerna för detta. Mot bakgrund av att lärosätet visar denna medvetenhet och är i färd med att åtgärda denna brist, samt att lärosätet på ett övertygande sätt visar ett gott arbete med jämställdhetsfrågor, bedöms jämställdhetsperspektivet i utbildningen sammantaget vara tillfredsställande.

Sammanvägd bedömning aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Lärosätet bedöms ha ett gott system för att tillvarata information och planera för utbildningens kompetensbehov. Personalens och studenternas erfarenheter av utbildningen tas också tillvara. Efter varje avslutad kurs erbjuds studenterna att besvara en digital kursvärderingsenkät. Dessa sammanställs av kursansvarig i samråd med så kallade kursutvecklare som är studenternas representanter. En gemensam tolkning görs av det som kommit fram i kursvärderingarna och hur kurserna kan utvecklas, vilket återkopplas till övriga studenter via kursutvecklaren. Efter diskussion mellan kursansvarig och studeranderepresentanten författas eventuella förändringsförslag inför nästa gång kursen ges då kursansvarig återkopplar till analysen och beskriver de förändringar som är gjorda utifrån tidigare kurs. De förbättringar och behov av utbildningsinsatser som föreslås diskuteras inför varje termin tillsammans med studenternas utbildningsutskott. Det finns även ett programråd för lärarutbildningen med tre studeranderepresentanter. Hela programmet utvärderas även när studenterna är i slutet av sin utbildning.

Trots de svagheter i kvalitetssäkringssystemet, som främst gäller den systematiska kvalitetsuppföljningen, finns ett flertal exempel i självvärderingen på hur lärosätet via olika system fångar upp frågor om svagheter och sådant som kan utvecklas, både för att studenterna ska nå målen och för att de ska bli bättre rustade att möta förändringar i samhället. Svagheter rör i första hand uppföljning, åtgärder och återkoppling av utbildningens forskningsanknytning och samverkan med det omgivande samhället, den systematiska uppföljningen av integrering av jämställdhetsperspektivet i utbildningens utformning och genomförande samt återkoppling till relevanta intressenter inom aspekten personal respektive arbetslivsperspektiv. Alla bedömningsgrunder som rör uppföljning, åtgärder och återkoppling för övriga aspekter och perspektiv bedöms tillfredsställande. Lärosätet uppvisar, enligt bedömaregruppen, överlag en hög problemmedvetenhet och även specifik medvetenhet om svagheter i uppföljningssystemet, vilket uttrycks såväl i självvärderingen som i intervjuerna. Ett arbete med att utveckla hela

kvalitetssäkringssystemet med utgångspunkt i ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) och Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning, pågår för närvarande. Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms som tillfredsställande mot bakgrund av att det till största delen är väl fungerande och att lärosätet arbetar med förändringar i kvalitetssystemet.

Bedömargruppen ser lärosätets programmatris som ett gott verktyg i arbetet med att kunna följa upp utbildningens utformning, genomförande och examination på ett systematiskt sätt. Bedömargruppen vill också lyfta lärosätets strategiska arbete för att identifiera och säkerställa behov av lärarkompetens och kompetensutveckling samt systemet med kursutvecklare som goda exempel. De utvecklingsområden som identifierats är uppföljning, åtgärder och återkoppling av utbildningens forskningsanknytning och samverkan med det omgivande samhället, den systematiska uppföljningen av jämställdhetsperspektivets integrering i utbildningens utformning och genomförande samt återkoppling till relevanta intressenter inom aspekten personal respektive arbetslivsperspektiv.

Samlat omdöme: Hög kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningen håller hög kvalitet

Aspektområdet miljö, resurser och område samt aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms båda vara tillfredsställande. Även student-, arbetslivs- och jämställdhetsperspektiven är enligt bedömargruppen tillfredsställande. Utbildningen har en tydlig professionsprägel som bedöms förbereda studenterna för det kommande yrket. Lärosätet använder dessutom genomgående undervisningsmetoder som kopplar samman innehåll med form och examination. Detta talar enligt bedömargruppen för att undervisningstiden utnyttjas effektivt och att formerna för undervisningen även kan bidra till ett lärande som gör att målen i examensordningen lättare nås. Lärosätet visar på en rad goda exempel i arbetet med att utveckla utbildningen och att säkerställa dess kvalitet. Samtidigt finns enligt bedömargruppen också vissa utvecklingsområden inom aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling. Lärosätets höga problemmedvetenhet i kombination med ett pågående arbete för att utveckla hela kvalitetssäkringssystemet, borgar enligt bedömarna för att lärosätet även fortsättningsvis kommer att kunna trygga en hög kvalitet i utbildningen.

Bedömargruppen vill lyfta följande goda exempel:

- Lärosätets strategiska arbete för att identifiera och säkerställa behov av lärarkompetens och kompetensutveckling
- Lärosätets programmatris som verktyg för att säkerställa och följa upp utbildningens utformning, genomförande och examination
- Lärosätets arbete med att synliggöra den tid utbildningen tar i anspråk, utöver den tid som schemalagts med lärare
- Lärosätets processinriktade arbetssätt
- Lärosätets variation av innehåll i och form på uppgifter och däribland genomförandet av reflektionsseminarier
- Lärosätets arbete med att knyta lärarstudenters självständiga arbeten till pågående forskning
- Lärosätets anordnande av fritidshemspedagogiskt seminarium där studenter, yrkesverksamma och högskolelärare möts i dialog

Bedömargruppen ser följande utvecklingsområden:

- Stärkande av sambandet mellan utbildning och forskning
- Återkoppling till relevanta intressenter inom aspekten personal och inom arbetslivsperspektiv

- Uppföljning, åtgärder och återkoppling av utbildningens forskningsanknytning och samverkan med det omgivande samhället inom aspekten utbildningsmiljö

Umeå universitet

Lärosäte Umeå universitet	Huvudområde/examen Grundlärarexamen, inriktning fritidshem	ID-nr A-2016-09-4001
<p>Aspektområde: Miljö, resurs och område Aspekt: Yrkesexamen Bedömning med motivering: Definitionen och avgränsningen av yrkesutbildningen är adekvat och överensstämmer med yrkesexamen i examensordningen.</p> <p>Av självvärderingen framgår att grundlärarutbildningen med inriktning mot fritidshem har fokus på elevers lärande och utveckling, identitetsutprovning och meningsskapande. Det finns både ett profilmråde kring IT och lärande och ett kring ledarskap. Specialpedagogiska inslag har arbetats in och förtydligats. Utbildningen har ett grupporienterat och situationsbaserat arbetssätt, där relationer elever emellan och mellan elever och vuxna uppmärksammas. Stor vikt läggs vid de studerandes förmågor att samspela. Kunskaper om grupprocesser, socialt samspel och interaktion är viktiga delar. Detta återspeglas i utbildningens innehåll, i de arbetssätt som används i bearbetning av kurslitteratur och i vissa examinationer. Arbetsformerna är varierade och det finns progression både i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen och i ämnesstudierna.</p>		
<p>Aspektområde: Miljö, resurs och område Aspekt: Personal Bedömning med motivering: Antalet lärare och deras sammantagna kompetens är inte adekvat och står inte i proportion till utbildningens innehåll och genomförande.</p> <p>I självvärderingen anges att de vetenskapliga kraven är uppfyllda, men att det kan finnas brister i professionskompetens i den högskoleförlagda delen av undervisningen. Av lärartabellen framgår att det finns 30 lektorer, 5 professorer och 11 adjunkter i utbildningen. Härutöver finns 8 doktorander och 2 post dok. Drygt hälften av lektorerna har ytterst liten del av sin tjänst i utbildningen medan ett par professorer har förhållandevis stor del av sin tjänst i utbildningen. Flera i personalen, exempelvis doktorander och post dok, har tidsbegränsade anställningar. Här ges sammantaget en bild av många lärare med lite individuell tid i utbildningen respektive tidsbegränsade anställningar, vilket enligt bedömargruppen kan utgöra ett hinder för engagemang i utbildningen. Stabiliteten i kompetensförsörjningen bedöms därmed som bristande av bedömargruppen.</p> <p>Den forskande miljön utgörs framför allt av utbildningsvetenskap. Forskning inom det fritidspedagogiska området är inte framskrivet i självvärderingen. En doktorand med professionserfarenhet har anställts för att förstärka den fritidshemspedagogiska inriktningen, vilket enligt bedömargruppen är en viktig men otillräcklig åtgärd. Forskning om bildundervisning och annan forskning som är relevant för utbildningen finns, men kopplingen till det fritidspedagogiska området är svag. I självvärderingen framkommer att en ny forskningsinriktning mot förskola har etablerats, där även forskare med inriktning mot det fritidspedagogiska området ingår. Detta ser bedömargruppen som viktigt. Vidare framgår av självvärderingen att lärosätet ingår i ett nationellt nätverk som syftar till att stärka och dela kunskap om ny forskning inom det fritidspedagogiska området. Dock anges inte vem på lärosätet som ansvarar för nätverket, eller vilka resurser som läggs för att säkerställa detta utbyte, som bedömarna ser som värdefullt. Inom lärarutbildningen i stort är bedömargruppens bedömning att kompetensen är god, men just inom området fritidspedagogik är tillgången till relevant kompetens begränsad på lärosätet.</p>		

Sammantaget ges en bild, som stärks vid intervjuerna, av att det fritidspedagogiska perspektivet får en underordnad position i utbildningen och att det finns lite profilkompetens mot fritidshem i den helhet som grundlärarutbildningen utgör. Dessutom bedrivs en stor del av undervisningen av doktorander och post doktorander som har tidsbegränsade anställningar och de lektorer som deltar i undervisningen har generellt lite tid avsatt för sitt arbete i utbildningen. Stabiliteten i kompetensförsörjningen bedöms därför som svag. Bedömaregruppen bedömer att kompetensen inte står i relation till utbildningens innehåll och genomförande.

Lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs inte upp systematiskt för att säkerställa att utbildningen håller hög kvalitet. Resultat av uppföljning omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

I självvärderingen framkommer att ett lärarutbildningsråd samt fem programråd har inrättats som ett led i Lärarhögskolans kvalitetsarbete. Lärarutbildningsrådet ska förutom att vara ett forum för informations- och erfarenhetsutbyte, även vara ett beredande organ för Lärarhögskolans rektor och styrelse gällande övergripande programgemensamma utbildningsfrågor inom Lärarhögskolans ansvarsområde. I lärarutbildningsrådet ingår lärarutbildningsrådsordförande, samtliga programrådsordföranden, en representant från Lärarhögskolans ledning (biträdande rektor), en utbildningsledare, samt 1–2 studeranderepresentanter. Programråden är beredande organ för de utbildningar som ligger under Lärarhögskolans ansvarsområde. I programrådets uppgift ingår att: granska och analysera samordning, kontinuitet och progression av utbildningens/inriktningens hela innehåll, ta initiativ till utveckling och förbättring av utbildningen, bereda beslut om utbildningsuppdrag, vid behov utgöra ett stöd till kansliet när förslag till nya kurser ska tillstyrkas och i samband med revision av befintliga kurser som ingår i utbildningen och att genomföra uppföljningar och lämna årlig verksamhetsberättelse för utbildningen. I respektive programråd ingår ordförande (programansvarig), lärarrepresentanter utsedda av fakulteter, extern representant för avnämarna samt 1–2 studeranderepresentanter. Vid behov kan ledamöter adjungeras. En särskild programkoordinator har utsetts som stöd för lärare och studenter. Lärosätet konstaterar i självvärderingen att programråden bör kunna ta mer ansvar. Denna bild delas av bedömaregruppen; programrådet fyller en viktig funktion för systematisk uppföljning och återkoppling.

I självvärderingen beskrivs att Lärarhögskolan vid Umeå universitet är en matrisorganisation, som ligger direkt under rektor vid Umeå universitet, med uppdrag att samordna och kvalitetssäkra lärosätets lärarutbildningar. Vidare framgår av självvärderingen att Lärarhögskolan inte har personalansvar och att uppföljning av kompetensutveckling är ett ansvar som åligger fakultet och institutioner. I och med implementeringen av lärosätets kvalitetssäkringssystem ska Lärarhögskolans roll för att samla in sådan information ses över. Detta är således en planerad åtgärd som ännu inte har genomförts. I grundlärarutbildningen med inriktning mot fritidshem medverkar, i varierande utsträckning, lärare från cirka sju institutioner. På vilket sätt lärarnas kompetens och kompetensutveckling rent faktiskt hanteras och följs upp systematiskt vid samtliga institutioner, och hur detta samordnas och koordineras för att säkerställa att olika utbildningsmål säkerställs, framgår inte av självvärderingen och klargörs, enligt bedömaregruppen, inte heller tillräckligt tydligt i samband med intervjuerna. I självvärderingen anges att det ska finnas planer för varje lärares kompetensutveckling och att medarbetarsamtal genomförs på institutionerna, men huruvida det de facto finns strategiska planer för lärares pedagogiska och ämnesmässiga kompetensutveckling eller ej och hur uppföljning och återkoppling av dessa i så fall sker, och medarbetarsamtalens betydelse i

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

processen, framkommer således inte varken i självvärderingen eller i intervjuerna. I självvärderingen redovisas att stora satsningar har gjorts på forskning vid lärosätet. Av underlagen framgår dock inte hur denna satsning kommer den aktuella utbildningen och det fritidspedagogiska området till del. Vid intervjuer framgick att det finns pågående forskning inom det utbildningsvetenskapliga området, men de svar som gavs på frågor om hur detta kommer den aktuella utbildningen till del var enligt bedömargruppen ottydliga och otillräckliga. Vidare är det inte klarlagt om det finns lärare som publicerar sig inom det fritidspedagogiska området eller inom angränsande områden, vilket inte kommenterats i självvärderingen och inte heller klagjordes vid intervjuer. Bedömargruppen identifierar att det kan finnas olika tolkningar vid lärosätet om vad som avses med kompetensutveckling. I några fall verkar det tolkas enbart som högskolepedagogiska studier. Sammantaget är det enligt bedömargruppen oklart hur forskning och kompetensutveckling hanteras, särskilt i relation till det fritidspedagogiska området och i relation till den aktuella utbildningen. Åtgärder som enligt självvärderingen kommer att genomföras anser bedömargruppen vara otillräckliga.

Aspektområde: Miljö, resurs och område**Aspekt: Utbildningsmiljö**

Bedömning med motivering: Det finns inte en för utbildningen relevant vetenskaplig och professionsinriktad miljö. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Som beskrivits ovan under aspekten personal finns förvisso en vetenskaplig och professionsinriktad miljö vid universitetet med fokus på lärarutbildning, som studenterna på den aktuella utbildningen bland annat kommer i kontakt med i den avslutande kursen Profession och vetenskap, men kopplingen till det fritidspedagogiska området är enligt bedömargruppen svag. Däremot sker, enligt bedömargruppen, relevant samverkan via representanter och handledare i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen, med det omgivande samhället, närmare bestämt med miljöer med professionskompetens samt inom regionen. Extern representation finns även på ledningsnivåerna. Av självvärderingen framgår att lärosätet erbjuder en nätbaserad, poänggivande, handledarutbildning för handledare i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen och återkommande genomför handledarkonferenser.

Vidare framkommer, vid intervjuer, att lärosätet har svårt att få handledare att genomgå handledarutbildning och ser detta som ett problem. Enligt bedömargruppen är detta ett generellt problem för många lärarutbildningar och således inte en fråga som bör ligga denna specifika utbildning till last. Bedömargruppen anser att kraven på samverkan med och återkoppling till relevanta intressenter är uppfyllt. Bedömargruppen bedömer att det sammantaget finns en relevant vetenskaplig och professionsinriktad miljö men att kopplingen till det fritidspedagogiska området, som tidigare påtalats, kan bli tydligare på lärosätet och att detta är ett angeläget utvecklingsområde.

Grundlärarutbildningen med inriktning mot fritidshem har haft problem med avhopp från utbildningen, vilket påtalas i självvärderingen. Detta visar, enligt bedömargruppen, på problemmedvetenhet. Lärosätet har genomfört flera åtgärder för att förtydliga inriktningen mot fritidshem som en specifik yrkesroll och som en specifik profil i utbildningen, som en utbildningsmiljö. Lärosätet bedömer, vilket framgår av självvärderingen och vid intervjuer, att resultaten av dessa förändringar troligen ännu inte har fått genomslag, även om avhoppet har blivit färre. Bedömargruppens bedömning är att de problem som kan förknippas med att utbildningen är en liten utbildningsmiljö inom grundlärarutbildningen på lärosätet, tycks svåra att hantera. Det kopplar till frågor om kompetens och utveckling, såväl i form av forskning som i andra former, och hur resurser i form av lärarkompetens

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

och miljöutvecklande åtgärder riktas mot det fritidspedagogiska området. Bedömaregruppen anser att det finns problemmedvetenhet och att de åtgärder som har vidtagits för att förtydliga inriktningen förefaller adekvata, men inte tillräckliga.

Utbildningens forskningsanknytning och samverkan med det omgivande samhället följs inte upp systematiskt för att säkerställa att utbildningen håller hög kvalitet. Resultaten av uppföljning omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

När det gäller uppföljningen av utbildningens forskningsanknytning har bedömaregruppen svårt att utläsa av självvärderingen hur detta sker på ett systematiskt sätt. I självvärderingen anges att det genomförs en årlig uppföljning av forskningsanknytning vid programvärderingar. Hur uppföljningen anknyter till huvudområdet för utbildningen anges inte. Vid intervjuer uppges satsningar på forskning inom utbildningsvetenskap, men det ges inte preciserade svar om på vilket sätt de breda och generella perspektiven kommer utbildningen till del. Att kurslitteraturen relaterar till forskning ser bedömaregruppen som en viktig, men delvis annan frågeställning än att bedöma miljöns forskningsanknytning. Enligt bedömaregruppen är det också oklart hur eventuell systematisk uppföljning inom ovan nämnda områden omsätts i åtgärder i syfte att säkerställa att utbildningen håller hög kvalitet. Vad gäller samverkan med det omgivande samhället finns, enligt bedömaregruppen, en tydlig systematik av hög kvalitet både i uppföljningen av den verksamhetsförlagda delen av utbildningen och i återkopplingen till relevanta intressenter. Här ser bedömaregruppen de poänggivande handledarutbildningarna för handledare i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen, liksom handledarkonferenserna, som viktiga och goda initiativ. Hur studenter, en grupp relevanta intressenter, blir en del av det systematiska arbetet för kvalitetsutveckling kring forskningsanknytning och samverkan med det omgivande samhället är oklart, menar bedömaregruppen. Trots positiva inslag är bedömaregruppens sammantagna bedömning att det inte finns tillräckliga inslag av systematisk uppföljning som vid behov omsätts i åtgärder för kvalitetsutveckling eller av återkoppling till relevanta intressenter.

Sammanvägd bedömning av aspektområdet miljö, resurs och område

Bedömning med motivering: Aspektområdet miljö, resurs och område bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande.

Aspekten yrkesexamen bedöms av bedömaregruppen vara tillfredsställande. Inom aspekterna personal och utbildningsmiljö ser bedömaregruppen bland annat utvecklingsmöjligheter vad gäller vetenskaplig miljö och professionsinriktning. Vidare är det angeläget att arbetet med systematisk uppföljning av lärares kompetens och kompetensutveckling stärks inom det fritidspedagogiska området, för samtliga lärarkategorier som är verksamma inom inriktningen fritidshem. Stabilitet och varaktighet avseende lärarkompetens behöver enligt bedömaregruppen förstärkas. Utbildningen har en komplicerad struktur där många institutioner och fakulteter är inblandade i kurserna, vilket det finns en medvetenhet om på lärosätet. Trots att vissa åtgärder har vidtagits för att ge studenter och lärare stöd att hantera detta, är det bedömaregruppens bedömning att detta inte är tillräckligt och därför blir bedömningen att aspektområdet inte är tillfredsställande.

Enligt bedömaregruppen behöver arbetet med uppföljning, åtgärder och återkoppling förstärkas generellt så att det sker systematiskt. När det gäller forskningsanknytningen finns koppling till annan för lärarutbildning relevant forskning, men forskningsanknytningen inom det fritidspedagogiska området är enligt bedömaregruppens bedömning svag och lärosätet redovisar inga åtgärder för att komma tillrätta med detta. Däremot påtalar lärosätet behovet av mer professionskunskap, men inte

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

heller i detta avseende redovisas några konkreta förslag på åtgärder. Det behövs även en struktur som säkerställer att professionskunskap systematiskt följs upp och återkopplas. Åtgärder har vidtagits för att stärka utbildningsmiljön och bedömaregruppen ser positivt på detta, även om bedömningen är att det är för tidigt att dra slutsatser om effekterna av åtgärderna. Studenternas roll i arbetet, som en grupp relevanta intressenter, kan stärkas, menar bedömaregruppen. Sammantaget ges en bild av att det finns medvetenhet om problemen och om behovet av att arbeta vidare med kvalitetsutvecklingen av utbildningen, men att tillräckliga åtgärder hittills inte vidtagits för att aspektområdet miljö, resurs och område ska kunna bedömas som tillfredsställande.

Bedömaregruppen vill lyfta två goda exempel: den nätbaserade nationella handledarutbildningen för handledare i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen, som ger kurspoäng, samt handledarkonferenserna.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen kunskap och förståelse**

Bedömning med motivering: Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer att studenterna, när examen utfärdas, visar sådana kunskaper inom det fritidspedagogiska området och sådana ämneskunskaper, inbegripet kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen.

Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer att studenterna, när examen utfärdas, visar sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det fritidspedagogiska området och inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt.

I självvärderingen ger utbildningens utformning, genomförande och examination i relation till kunskap och förståelse ett gott intryck. Bedömaregruppen bedömer att utbildningens utformning, genomförande och examinationer är relevant med avseende på ämneskunskaper och kännedom om forsknings- och utvecklingsarbete såsom det beskrivs i självvärderingen. Kurserna och relationerna mellan dem visar på variation och progression och det finns tydliga kopplingar mellan mål, undervisningsaktiviteter och examinationer. Flera förändringar har, med grund i utvärderingar, genomförts för att stärka ämneskunskaper, kunskaper i didaktik, ämnesdidaktik och metodik i kurserna. Kurser i praktiskt-estetiskt ämne förefaller adekvata och teorier om lärande kombineras med praktiska perspektiv på arbete i fritidshem, exempelvis undervisning, grupprocesser, samverkan och att arbeta med barn i behov av särskilt stöd. Kursen Profession och vetenskap i fritidshem, termin 6, ger studenterna möjlighet att visa att de kan kombinera de olika kunskaper och färdigheter som krävs för yrkesutövningen. I självvärderingen anges att det för varje kurs finns en studieguide där kursens förväntade studieresultat presenteras tillsammans med examinationer och bedömningskriterier. Bedömaregruppen bedömer att det genomgående är bra beskrivningar av uppgifter och förväntade studieresultat samt att examinationsformer och betygsgrader framgår tydligt. Dock anges, menar bedömaregruppen, enbart i enstaka fall bedömningskriterier vid examination, vilket gör det svårt för bedömaregruppen att bedöma hur studenternas kunskaper och att måluppfyllelse säkerställs. Bedömningskriterier alternativt bedömningsmatris finns i studieguider till kursen "Grundlärare som profession" för momentet Vetenskaplig rapport och workshop, och i kursen "Bedömning för lärande i fritidshem" för momentet Kvalitetsbedömning för utveckling av verksamheten. Avsaknaden av bedömningskriterier är en svaghet, enligt bedömaregruppen.

I självvärderingen framgår att det finns progression i utbildningen och att det finns kopplingar mellan

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

mål, aktiviteter och examination. Det förekommer både individuella examinationer och gruppexaminationer. De olika examinationsformerna är, liksom aktiviteter och kursuppgifter, varierade. Ett sådant positivt exempel är, enligt bedömargruppen, att kursen Lärande och undervisning kombinerar salstentamen med skriftlig hemtentamen. Kursens förväntade studieresultat har därtill bearbetats vid seminarier. Detta bedöms som styrkor. Att kopplingen mellan ämneskurser och verksamhetsförlagd utbildning inte alltid fungerat, är ett problemområde som uppmärksammats, enligt självvärderingen. Det framförs också att innehållet i kurserna i den utbildningsvetenskapliga kärnan varit mer generellt inriktat mot förskola och skola än mot fritidshem. Förändringar har genomförts i placering av kurser och kursinnehåll för att förtydliga utbildningens relevans för det fritidshemspedagogiska området och yrkesutövningen. Förändringar har lett till positiva kursvärderingar. Det finns, enligt självvärderingen, planer på att göra en översyn av kursplaner och där behövs det fritidshemspedagogiska perspektivet tydliggöras. De förändringar som har genomförts förefaller adekvata, men bedömargruppen anser att det i nuläget saknas underlag för att bedöma effekterna av dessa förändringar.

Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer inte att studenterna, när examen utfärdas, visar kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Detta mål hanteras genom hela utbildningen, men särskilt under termin 1, 3 och 6, enligt självvärderingen. Både i självvärderingen och vid intervjuer påtalar lärosätet brister i måluppfyllelse i relation till vetenskapsteori, forskningsmetoder och i relation till vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Aspekterna introduceras redan första terminen och återkommer flera gånger under utbildningen, men progressionen har inte kommunicerats till studenterna tillräckligt tydligt. Av självvärderingen framgår, liksom vid intervjuer, att delarna hänger ihop rent teoretiskt, men inte för studenterna i praktiken. En åtgärd som har vidtagits är att ett dokument, "Progression i vetenskaplig skolning i grundlärautbildningen mot fritidshem", tagits fram. I dokumentet tydliggörs hur ett vetenskapligt förhållningssätt tränas genom hela utbildningen genom att studenterna får ta del av texter av olika karaktär och funktion, kunskapsöversikter och tidigare forskning, sökstrategier, referenshantering och källkritik, att skriva vetenskapligt och med koppling till yrkesprofessionen, vetenskaplig metod och teorier. Eftersom det inte framgår hur nämnda dokument används i undervisningen och det enligt självvärderingen endast är en rekommendation att det ska användas, är det enligt bedömargruppen svårt att se att åtgärden är tillräcklig.

Bedömargruppen bedömer också att dokumentet framför allt har karaktär av kartläggning och att det visar var i utbildningen olika moment tränas. Att detta specificeras är bra, men det anges inte i dokumentet hur studenterna kan utveckla kunskap kring vetenskapsteori, forskningsmetoder och relationen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Om studenterna inte har fått med sig de olika momenten i tidigare kurser, alternativt inte sett kopplingen till hur kunskaperna ska användas i relation till det självständiga arbetet, ges inga ytterligare incitament för hur lärande och måluppfyllelse ska uppnås i dokumentet. Dokumentet fungerar troligen kvalitetsutvecklande i relation till de lärare som undervisar i utbildningen, eftersom det ger en helhetsbild av hur detta mål genomsyrar utbildningen och var olika moment kommer in. Däremot är det oklart hur det kan fungera kvalitetsutvecklande och stödjande för de studenter som, enligt självvärderingen, ibland inte har tillräckligt aktuella kunskaper i vetenskapsteori och forskningsmetodik. Dessa studenter behöver mer enskild handledning, enligt självvärderingen, men detta anges inte som en åtgärd som ska

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

implementeras. Det finns inte heller några förslag på hur de studenter som har behov av sådant stöd kan identifieras på ett systematiskt sätt och hur resurser kan tillföras för att åtgärda att målet säkerställs. Bedömargruppen ser detta som ett viktigt utvecklingsområde.

Det framgår av de självständiga arbetena att studenterna inte har kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen. Det framgår av underlagen att utbildningen är medveten om bristerna och att ytterligare insatser behövs för att säkerställa studenternas kännedom om vetenskapsteori och forskningsmetoder.

Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna och detta återspeglas i bedömningen av studenterna.

I självvärderingen anges att studenterna ska vara aktiva i utbildningens utformning och genomförande. Det ges flera exempel på detta, vilket bedöms som styrkor. Aktiviteter och kursuppgifter är varierade och främjar på olika sätt studenternas aktiva roll i sitt lärande. Det framgår även att studenterna, via utformningen av undervisning och uppgifter, tar en aktiv roll i lärandeprocesserna såväl enskilt som i grupp. Hur studenternas aktiva roll i lärandeprocesserna återspeglas i bedömningen av studenterna är dock oklart, enligt bedömargruppen.

Utbildningens utformning, genomförande och examination följs inte upp systematiskt och resultaten av uppföljning omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

I självvärderingen ges flera exempel på att utvärderingar från studenter och lärare har lett till att kvalitetsutvecklande åtgärder vidtagits, liksom att kursvärderingar används för att stämma av att studenterna funnit genomförda förändringar relevanta och positiva. I självvärderingen anges dock inte om och i så fall hur uppföljningar av utbildningens utformning, genomförande och examination genomförs på ett systematiskt sätt. Hur resultaten av utvärderingar och kvalitetsutvecklande åtgärder återkopplas till relevanta intressenter anges inte heller. Enligt lärosätet har arbetet med självvärderingen gjort att förväntade studieresultat i relation till de olika målen har granskats mer systematiskt. Detta har enligt lärosätet visat att det finns behov av förtydliganden både av examensmål (kunskap och förståelse respektive färdighet och förmåga) och i relation till examinationsformer. Det framkommer också att studenterna i utvärderingar framfört kritik mot att fritidshemsperspektivet blivit osynliggjort i de för grundlärarutbildningen allmänna kurserna i den utbildningsvetenskapliga kärnan. I självvärderingen har lärosätet bedömt att detta är en viktig kritik, liksom att perspektiv på förskola och skola är dominerande i såväl studieguider som litteraturlistor. Enligt självvärderingen har lärosätet för avsikt att göra en översyn, via programrådet och på uppdrag av Lärarhögskolan, och kursplaner ska i en del fall kompletteras med "fritidshemsperspektiv". Detta kvalitetsutvecklingsarbete är angeläget, menar bedömargruppen, men visar också på att det saknas strukturer kring det systematiska arbetet, liksom för hur detta återkopplas till relevanta intressenter. Detta visar enligt bedömargruppen på en medvetenhet om behovet av förbättringsarbete. Dock saknas information om hur det systematiska arbetet framgent ska fungera i den granskade utbildningen, när resultat av uppföljning anses så viktiga att de leder till åtgärder och hur återkoppling sker.

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16**Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat****Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen färdighet och förmåga**

Bedömning med motivering: Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det fritidspedagogiska området och inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt.

Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer också att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Målen inom färdighet och förmåga relateras i självvärderingen i huvudsak till kurserna i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen, men också till kurser i den högskoleförlagda delen av utbildningen där undervisning och examination uppges skapa förutsättningar för studenterna att tillämpa kunskaper i det fritidspedagogiska området. Utöver kurserna i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen märks ambitionen att sammanföra teori och praktik dels i en kort kurs under första terminen där studenten ska bli medveten om yrkesrollen med de kompetenser i ledarskap som ligger i den, dels i kurser i slutet av utbildningen. Bedömargruppen uppfattar det som att lärosätet menar att det är i de verksamhetsförlagda kurserna som teori och praktik främst knyts samman.

Förväntade studieresultat, undervisningsformer och examinationer bedöms av gruppen utifrån självvärderingen som relevanta för att studenten ska nå målen. Uppgifter och examinationer är varierade och tränar studenten individuellt och i grupp att nå målen. Det finns riktlinjer för den verksamhetsförlagda delen av utbildningen och den förläggs till olika årstider för att skapa medvetenhet om, och erfarenhet av, krav på yrkesutövningen. Det finns, enligt självvärderingen, en rutin för att informera student och handledare om kursmål och förväntad prestation inför kursstart. Det finns även en rutin utarbetad för hur en handledare i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen ska agera när en students prestation är svag. Likaså finns en rutin för samverkan mellan handledare och examinerande lärare på lärosätet om en student visar sådana brister att studenten kan åsamka psykisk eller fysisk skada i den verksamhetsförlagda utbildningen. En universitetslärare besöker varje student en gång per period av verksamhetsförlagd utbildning, enligt självvärderingen.

Det finns, enligt bedömargruppen, en problemmedvetenhet på lärosätet kring det faktum att kraven på förkunskaper från den högskoleförlagda utbildningen inte alltid fungerar i relation till kurser i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen, vilket kommenteras i självvärderingen. Exempelvis kan en kurs i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen påbörjas innan en tidigare kurs, med relevanta förkunskapskrav för den verksamhetsförlagda delen av utbildningen, har godkänts. Problemmedvetenheten till trots, framkommer inte om lärosätet har för avsikt att åtgärda detta och inte heller hur detta i så fall ska ske, vilket bedömargruppen bedömer som en svaghet i relation till kravet på att kunna säkerställa måluppfyllelse. En förbättringsåtgärd inför 2018 är, enligt självvärderingen, att föra in ett specialpedagogiskt perspektiv i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen på elevers lärande och villkor i fritidshemsverksamhet. Sammantaget ger ändå upplägget ett ambitiöst intryck och det är gruppens bedömning att utbildningens utformning säkerställer att studenterna uppnår målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga.

Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och inbjuder studenterna

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna och detta återspeglas i bedömningen av studenterna.

I självvärderingen anges att studenterna ska vara aktiva i utbildningens utformning och genomförande i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Det ges flera exempel på detta, vilket bedöms som styrkor. Häri ryms, enligt självvärderingen, moment där studentens förmåga att självständigt planera och välja innehåll och arbetssätt i relation till barnens behov och förutsättningar och att självständigt genomföra och analysera aktiviteter i fritidshemsverksamheten, liksom i den högskoleförlagda delen av utbildningen. Aktiviteter och kursuppgifter är varierade och främjar på olika sätt studenternas aktiva roll i sitt lärande. Det framgår även att studenterna, via utformningen av undervisning och uppgifter, tar en aktiv roll i lärandeprocesserna såväl enskilt som i grupp. Hur studenternas aktiva roll i lärandeprocesserna återspeglas i bedömningen av studenterna är dock oklart, enligt bedömargruppen.

Utbildningens utformning, genomförande och examination följs inte upp systematiskt och resultaten av uppföljning omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

I detta avsnitt ges i självvärderingen endast enstaka exempel på att utvärderingar från studenter och lärare lett till att kvalitetsutvecklande åtgärder vidtagits. Inga exempel ges på att kursvärderingar används för att stämna av att studenterna funnit genomförda förändringar relevanta och positiva. I självvärderingen anges inte under avsnittet om färdighet och förmåga hur eller på vilket sätt uppföljningar av utbildningens utformning, genomförande och examination genomförs på ett systematiskt sätt. Hur resultaten av utvärderingar och kvalitetsutvecklande åtgärder återkopplas till relevanta intressenter anges inte heller. Bedömargruppen bedömer utifrån de samlade underlagen att bedömningsgrunden inte uppfylls.

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat**Aspekt: Måluppfyllelse av kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt**

Bedömning med motivering: Utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställer att studenterna, när examen utfärdas, visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.

I självvärderingen hänvisas till presentationen av måluppfyllelse i relation till färdighet och förmåga som underlag för bedömningen av värderingsförmåga och förhållningssätt avseende studenters förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga aspekter. För att ge underlag att bedöma måluppfyllelse kring samhällsliga och etiska aspekter presenteras tre kurser vars utformning, genomförande och examination av bedömargruppen bedöms säkerställa att studenterna kan göra relevanta bedömningar i det pedagogiska arbetet. Mänskliga rättigheter och barns rättigheter enligt barnkonventionen ingår i dessa tre kurser. Studenterna ska bland annat analysera praktiska exempel utifrån dilemma-perspektiv och även genomföra en workshop. Studenterna ska också reflektera analytiskt kring sin egen framtida yrkesroll och detta ska även presenteras för medstudenter. Utifrån detta bedömer gruppen att målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt uppfylls. Hållbar utveckling har, enligt självvärderingen, behandlats alltför lite hittills i utbildningen. Utöver att arbeta in hållbarhetsfrågor i kursen Barnet, omvärlden och fritidshemmets uppdrag, är ambitionen att framgent få in detta perspektiv i fler delar av

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

utbildningen.

Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och inbjuder studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna men detta återspeglas inte i bedömningen av studenterna.

I självvärderingen ges exempel på hur utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och inbjuder dem att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna i kurserna "Etik, demokrati och den heterogena lärandemiljön" och "Profession och vetenskap i fritidshem". Hur detta återspeglas i bedömningen av studenterna i relation till kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt framgår emellertid inte.

Utbildningens utformning, genomförande och examination följs inte upp systematiskt och resultaten av uppföljning omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

I detta avsnitt ges i självvärderingen inga exempel på att utvärderingar från studenter och lärare lett till att kvalitetsutvecklande åtgärder vidtagits. Inga exempel ges på att kursvärderingar används för att stämna av att studenterna funnit genomförda förändringar relevanta och positiva. Ett exempel ges på förbättringsarbete, nämligen kring hållbar utveckling. Avsaknaden av detta perspektiv identifierades vid det senaste kursplanearbetet och åtgärder har vidtagits för att förtydliga hur målet ska uppnås genom utbildningen. Huruvida detta var del av ett systematiskt kvalitetsarbete är inte beskrivet. I självvärderingen anges inte under avsnittet om värderingsförmåga och förhållningssätt hur eller på vilket sätt uppföljningar av utbildningens utformning, genomförande och examination genomförs på ett systematiskt sätt. Hur resultaten av utvärderingar och kvalitetsutvecklande åtgärder återkopplas till relevanta intressenter anges inte. Bedömaregruppen bedömer utifrån de samlade underlagen att bedömningsgrunden inte uppfylls.

Sammanvägd bedömning aspektområde: Utformning, genomförande och resultat

Bedömning med motivering: Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande.

Utbildningen säkerställer inte att studenterna uppnår målet visa kännedom om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder inom kunskapsformen kunskap och förståelse. Övriga mål bedöms som uppfyllda men med viss tvekan. Exempel på brister är att det i underlagen enbart i enstaka fall redovisas bedömningsgrunder vid examination och att utbildningen har haft problem med att få progressionen avseende didaktik, ämnesinnehåll och metodik att fungera i praktiken. Vissa förändringar har genomförts vad gäller nya kurser, placering av kurser och kursinnehåll för att förtydliga utbildningens relevans för det fritidshemspedagogiska området och yrkesutövningen. Bedömarna anser inte dessa åtgärder är tillräckliga.

Utbildningens arbete med att främja studenternas lärande och inbjuda studenterna att ta en aktiv roll i lärandeprocesserna bedöms vara tillfredsställande inom samtliga kunskapsformer och vill nämna utbildningens insatser inom detta som goda exempel.

Utbildningens utformning, genomförande och resultat bedöms inte vara tillfredsställande vad gäller den systematiska uppföljningen av examination i syfte att säkerställa måluppfyllelsen inom kunskapsformerna kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt. Resultaten av uppföljning omsätts inte på ett systematiskt sätt vid behov i åtgärder

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

för kvalitetsutveckling anser bedömagruppen och återkoppling sker inte till relevanta intressenter. I självvärderingen ges förvisso exempel på att utvärderingar från studenter och lärare lett till att kvalitetsutvecklande åtgärder har vidtagits.

Arbetslivets perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen är användbar och förbereder studenter för ett föränderligt arbetsliv.

Enligt självvärderingen sker ett kontinuerligt utbyte mellan lärare i den högskoleförlagda delen av utbildningen och handledare i den verksamhetsförlagda delen av utbildningen. Detta ger, enligt självvärderingen, förutsättningar för universitetsverksamma lärare att göra relevanta kopplingar mellan teori och praktik och underlag att motivera studenterna i relation till den framtida yrkesrollen i arbetslivet. I kursen Lärarkyrkans dimensioner i fritidshem genomför studenten en analys av ett fritidshems systematiska kvalitetsarbete, som en del i förberedelsen för ett föränderligt arbetsliv. Studenterna tränas också i konflikthantering och ledarskap samt i att utveckla kontakt och samarbete med föräldrar, vilket bedömagruppen bedömer som positivt. Ambitionen är också, enligt självvärderingen, att studenterna ska få kunskap om hur det är att vara grundlärare med inriktning mot fritidshem i olika områden med skilda socio-ekonomiska förutsättningar. I en avslutande kurs ges gästföreläsningar av yrkesverksamma fritidspedagoger eller fritidshemslärare med kort och lång yrkeserfarenhet som ett sätt att förbereda studenterna för det kommande arbetslivet. Umeå studentkår anordnar årligen en dag, UMPE-dagen, när aktörer i regionen bjuds in att delta för att skapa kontaktytor mellan studenter och möjliga framtida arbetsgivare. Bedömagruppen vill lyfta de gästföreläsningar från yrkesverksamma lärare inom fritidshem som också håller seminarier, där studenterna får diskutera framtida yrkesroll, och UMPE-dagen som goda exempel.

Utbildningens utformning och genomförande följs inte upp systematiskt för att säkerställa att utbildningen är användbar och förbereder för arbetslivet. Resultaten av en uppföljning omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, men däremot sker återkoppling till relevanta intressenter.

I självvärderingen saknas beskrivningar av hur utbildningens utformning och genomförande följs upp systematiskt för att säkerställa att den är användbar och förbereder för arbetslivet. Det ges beskrivningar av att det finns kontaktytor mellan lärare i den högskoleförlagda utbildningen och handledare i den verksamhetsförlagda utbildningen, och det genomförs handledarutbildningar och handledarkonferenser. Som angetts ovan bjuds också yrkesverksamma fritidshemspedagoger in till lärosätet för att föreläsa om sina kunskaper och erfarenheter av yrkesrollen och från arbetslivet och genomgående ges en positiv bild av samverkan mellan lärosätet och relevanta intressenter i det omgivande samhället. Lärosätet deltar i den nationella alumnenkäten och ska bygga upp en egen enkät 2017. Vid intervjuer beskrivs alumner som en potentiell resurs. Dock ges inte i något av dessa exempel förslag på hur de olika delarna används på ett systematiskt sätt för åtgärder och kvalitetsutveckling för att säkerställa utbildningens användbarhet och att den förbereder för arbetslivet, vilket bedömagruppen bedömer som en brist. Helhetsbilden blir, enligt bedömagruppens bedömning, att uppföljning behöver arbetas in i relation till arbetslivsperspektivet, för att säkerställa utbildningens användbarhet och att kvalitetsutvecklande insatser, via kontaktytor mellan lärosätet och det omgivande samhället, följs upp på ett systematiskt sätt.

Arbetslivets perspektiv i utbildningen bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande.

Bedömningsgrunden systematisk uppföljning av utbildningens utformning och genomförande bedöms inte vara uppfylld, eftersom det inte framgår hur de olika delarna av utbildningens arbete inom detta

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

område används på ett systematiskt sätt för åtgärder och kvalitetsutveckling för att säkerställa utbildningens användbarhet och att den förbereder för arbetslivet.

Studenters perspektiv

Bedömning med motivering: Utbildningen verkar för att studenterna ska ta en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen.

Av självvärderingen framgår att lärosätet ser studentmedverkan som en viktig resurs för att säkra utbildningarnas kvalitet och studenter bjuds in i samtliga lednings- och beslutsorgan. Det är studentkårens uppgift att utse studenter till de poster som erbjuds, och studentkåren är aktiv för att driva olika typer av för studenterna relevanta frågor. Enligt lärosätet finns en strävan efter att få med studenter i kursplanering och programutvecklingsarbete. Vidare framkommer att studenter regelbundet erbjuds enkätutvärderingar och deltar i dialogmöten med rektor varje termin. Vid intervjuer framkommer att det även genomförs muntliga utvärderingar under kursens gång, där studenterna som regel deltar. Den årliga programutvärderingen genomförs på schemalagd tid med gemensamma diskussioner, ett initiativ som resulterat i hög närvaro och deltagande vid utvärderingen. Vid kursstart återkopplas tidigare utvärderingar till de studenter som ska gå kursen. En programkoordinator erbjuder studenter stöd att orientera sig i den komplexa utbildningsstrukturen. Bedömargruppen vill lyfta schemalagda programutvärderingar som ett gott exempel för att öka svarsfrekvens och dialog kring utbildningens utveckling.

Utbildningen följs systematiskt upp för att säkerställa att studentinflytandet används i kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Resultaten av en uppföljning omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Vid lärosätet finns en systematisk struktur för att bjuda in och tillvarata studenternas perspektiv i utvecklingen av utbildningen. Studenterna har också ett eget organ för att tillvarata för dem relevanta frågor i organisationen. Åtgärder har vidtagits för att öka deltagandet och svarsfrekvensen i den årliga programutvärderingen, vilket bedömargruppen ser som positivt. Gruppen bedömer också de muntliga kursutvärderingarna som positiva och viktiga, och det kan bli tydligare hur dessa ingår i ett systematiskt uppföljningsarbete vid lärosätet.

Studenters perspektiv i utbildningen bedöms sammantaget vara tillfredsställande.

Jämställdhetsperspektiv

Bedömning med motivering: Ett jämställdhetsperspektiv är inte integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

I självvärderingen påpekas att det enligt utbildningsplanen ska finnas ett jämställdhetsperspektiv integrerat i hela utbildningen, men att detta inte syns i samtliga kursplaner. I självvärderingen ges exempel på tre kurser där jämställdhetsperspektiv behandlas. Vid intervjuerna framkommer det att detta var ett förbättringsområde där progressionen var svag och att förbättringsarbetet bör inkludera utbildning av lärarna. Redovisning av hur systematisk uppföljning och återkoppling hanteras saknas, men vid intervjuerna framkommer att det kan vara så att programråd hanterar frågan. Lärosätet planerar nu att ta fram ett progressionsdokument kring just jämställdhet i syfte att förtydliga detta i kursplanerna och för att få progression genom utbildningen kring ett jämställdhetsperspektiv. Bedömargruppen anser inte att de planerade åtgärderna är tillräckliga.

Vad gäller studentpopulationen har det förvisso skett en omsvängning från att vara fler kvinnliga till att

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

bli fler manliga sökande till utbildningen än tidigare men det finns inga förslag på åtgärder för att få till stånd en jämn könsfördelning. I lärargruppen råder en dominans av kvinnor, och här anges inte några åtgärder för att uppnå en jämn könsfördelning.

Utbildningen följs inte systematiskt upp för att säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande. Resultaten av en uppföljning omsätts inte vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker inte till relevanta intressenter.

Det framgår inte av underlagen att det sker någon systematisk uppföljning för att säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv används i kvalitetssäkring av utbildningen och därmed inte heller några resultat att följa upp och återkoppla till relevanta intressenter.

Jämställdhetsperspektivet i utbildningen bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande.

Sammanvägd bedömning aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande.

Även om det finns betydande positiva inslag i utformning, genomförande och resultat av den granskade utbildningen finns det, menar bedömargruppen, betydande brister vad gäller den systematiska uppföljningen, åtgärderna och återkopplingen, vilket framgår av granskningen. Inom aspektområdet miljö, resurs och område finns brister vad gäller systematisk uppföljning och åtgärder för att tillgodose lärarkompetens och miljö. Kvalitetsutvecklande arbete behövs för att skapa stabilitet avseende kompetens och miljö i relation till den granskade utbildningen. För aspektområdet utformning, genomförande och resultat är kvaliteten på uppföljningsarbetet ifrågasatt vad gäller samtliga kunskapsformer då det saknas systematik kring uppföljning och återkoppling. Detsamma gäller arbetslivets perspektiv och jämställdhetsperspektivet där uppföljning och systematik brister. När det gäller studenters perspektiv så finns det en systematisk uppföljning. Bedömargruppens sammantagna bedömning är att aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling inte är tillfredsställande.

Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet

Bedömning med motivering: Sammantaget visar underlagen att utbildningens kvalitet är ifrågasatt.

Bedömargruppens sammantagna bedömning av underlagen är att grundläroutbildningen med inriktning mot fritidshem är en i flera avseenden fungerande utbildning men att det också finns tydliga brister.

Aspektområdet miljö, resurs och område bedöms inte vara tillfredsställande. Även om aspekten yrkesexamen bedöms vara tillfredsställande finns andra betydande brister, särskilt avseende kompetensförsörjning i relation till det fritidspedagogiska området, vilket får negativa följdverkningar på personal och miljö. Inom detta aspektområde vill bedömargruppen framhålla den poänggivande, nätbaserade nationella handledarutbildningen för handledare i den verksamhetsförlagda delen av utbildning och handledarkonferenserna som goda exempel. Som framgår av bedömargruppens sammanvägda bedömning av uppföljning, åtgärder och återkoppling finns genomgående brister i utbildningen inom detta aspektområde.

Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms inte vara tillfredsställande. Det finns brister i utbildningens systematiska uppföljning av att examination säkerställer måluppfyllelsen inom

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16

kunskapsformerna kunskap och förståelse, färdighet och förmåga samt värderingsförmåga och förhållningssätt. Bristerna är mest framträdande vad gäller kunskap och förståelse, särskilt vad gäller måluppfyllelse i relation till målet om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder. Bedömargruppen vill som goda exempel lyfta utbildningens insatser för att främja studenternas aktiva roll i sitt eget lärande inom kunskapsformerna kunskap och förståelse samt färdighet och förmåga.

Arbetslivets perspektiv bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande. Det saknas en systematisk uppföljning av utbildningens utformning och genomförande för att säkerställa att utbildningen är användbar och förbereder för arbetslivet. Vad gäller arbetslivets perspektiv vill bedömargruppen lyfta de gästföreläsningar från yrkesverksamma lärare inom fritidshem som också håller seminarier, där studenterna får diskutera framtida yrkesroll, och UMPE-dagen som goda exempel.

Studenters perspektiv bedöms vara tillfredsställande och utbildningen verkar för att studenterna ska ta en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen. Av självvärderingen och intervjuer framgår att lärosätet ser studentmedverkan som en viktig resurs för att säkra utbildningarnas kvalitet och studenter bjuds in i samtliga lednings- och beslutsorgan. Vid lärosätet finns en systematisk struktur för att bjuda in och tillvarata studenternas perspektiv i utvecklingen av utbildningen. Studenterna har också ett eget organ för att tillvarata för dem relevanta frågor i organisationen. Studentperspektivet i utbildningen bedöms vara uppfyllt som helhet och inom båda bedömningsgrunderna. Bedömargruppen vill lyfta schemalagda programutvärderingar som ett gott exempel för att öka svarsfrekvens och dialog kring utbildningens utveckling.

Jämställdhetsperspektivet bedöms inte vara tillfredsställande eftersom ett jämställdhetsperspektiv inte är integrerat i utbildningens utformning och genomförande. Utbildningen följs inte heller upp systematiskt för att säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Aspektområdet uppföljning, åtgärder och återkoppling bedöms inte vara tillfredsställande eftersom detta brister inom samtliga aspektområden och två av perspektiven. Enligt bedömargruppen brister såväl utbildningens systematiska uppföljning av lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling, som utbildningens systematiska uppföljning av utbildningens utformning, genomförande och examination. Inom arbetslivets perspektiv och jämställdhetsperspektivet saknas en systematisk uppföljning. Detta får ofrånkomligt också konsekvenser för arbetet med att omsätta resultaten av uppföljning i åtgärder för kvalitetsutveckling och för återkoppling till relevanta intressenter.

En generell kommentar från bedömargruppen är att det i självvärderingen och intervjuer framkommer att det vid utbildningen finns medvetenhet om brister och förslag på förbättringsområden. Utbildningen visar även på vidtagna åtgärder. Bedömargruppen bedömer dock inte dessa åtgärder som tillräckliga.

Bilaga 2

Bedömargruppen och anmälda jäv

	Göteborgs universitet	Karlstads universitet	Linköpings universitet	Malmö högskola	Stiftelsen Högskolan i Jönköping	Umeå universitet
Bedömare/Lärosäte						
Gunilla Edström, Huddinge kommun						
Professor Anne-Li Lindgren, Stockholms universitet						
Professor Andreas Lund, Universitetet i Oslo						
Mandus Pettersson, Linköpings universitet			x			
Madelene Viinikka, Högskolan Väst						
Professor Monika Vinterek, Högskolan Dalarna	x					x

Bilaga 3

Redovisning av underlag från respektive lärosäte¹

Göteborgs universitet

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Grundlärarexamen, inriktning årskurs 4-6	Ja	10	Ja	Ja

Karlstads universitet

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Grundlärarexamen, inriktning förskoleklass och årskurs 1-3	Ja	13	Ja	Ja

Linköpings universitet

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Grundlärarexamen, inriktning förskoleklass och årskurs 1-3	Ja	11	Ja	Ja

Malmö högskola

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Grundlärarexamen, inriktning årskurs 4-6	Ja	9	Ja	Ja

¹ För varje utbildning (exempelvis kandidatexamen i x vid lärosäte x) granskar bedömarna ett slumpmässigt urval av självständiga arbeten. Urvalets storlek är mellan 1 och 16 arbeten, och varierar beroende på det totala antalet godkända självständiga arbeten vid en utbildning under en bestämd period. Om antalet arbeten totalt är fem eller färre, väljs alla arbeten och det blir en totalundersökning. Därefter blir det ett urval. I realiteten innebär urvalsmodellen att av upp till 20 arbeten granskas minst hälften, sedan avtar ökningen i urvalsstorlekarna. Vid exempelvis 125 arbeten är urvalet 14. Maximalt kan det bli 16 arbeten i urvalet av en population om 399 arbeten eller fler.

Datum
2017-10-31Reg.nr
411-00414-16**Stiftelsen Högskolan i Jönköping**

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Grundlärarexamen, inriktning fritidshem	Ja	9	Ja	Ja

Umeå universitet

Huvudområde/ examen	Självvärdering	Självständiga arbeten	Intervju lärosäte	Intervju studenter
Grundlärarexamen, inriktning fritidshem	Ja	9	Ja	Ja

Redovisning av övriga underlag

Utöver de underlag som lärosätena har skickat in har UKÄ tagit fram nyckeltal över genomströmningen i form av andelen kvarvaro på den aktuella utbildningen vid lärosätet från och med höstterminen 2013 till och med vårterminen 2016.

Bilaga 4

Lärosätenas svar på delning av preliminära yttranden

Datum: 2017-09-01   Dnr: V 2017/129   Mottagare: Universitetskanslersämbetet   Handläggare: Jan Landström

Ärendenummer:
A-2016-09-3996

UKÄ:s utbildningsutvärdering Grundlärarexamen, inriktning årskurs 4-6: Göteborgs universitets synpunkter på delning av preliminärt yttrande

Följande synpunkter gäller korrigeringar avseende sakförhållanden som beskrivs i det preliminära yttrandet. Bedömargruppen verkar ha blandat ihop ”kursvärderingar” och ”programvärderingar” vilket ger en del faktafel. De flesta av våra rättningsförslag gäller dessa faktafel.

1. Sidan 10: *"Av självvärderingen framgår att en relativt stor del av undervisningen, närmare 60 % bedrivs av lärare som själv har lärarutbildning,..."*

GU: Ändra till *"Av självvärderingen framgår att en relativt stor del av undervisningen, drygt 70 % bedrivs av lärare som själv har lärarutbildning,..."*

2. Sidan 12: *"I självvärderingen samt vid intervjuerna framkom behov av att finna ett system för att få ett högre deltagande i kursvärderingar och programvärderingar"*

GU: Stryk ”och programvärderingar”.

Orsak: För 4-6 är svarsfrekvensen på *programvärderingarna* hög: vt 2015 90 %, ht 2015 76 %, vt 2016 79 %. För ht 2016 var siffran 84 % (dvs efter självvärderingsperioden).

3. Sidan 13: "Trenden med den sjunkande svarsfrekvensen på programutvärderingar behöver dock brytas"

GU: Stryk denna mening.

Orsak: En sådan trend kan inte utläsas vad gäller programvärderingar.

4. Sidan 13: "Dessa sammanställs av programledaren till en programvärdering".

GU: Ändra till "Dessa sammanställs av programledaren till en programrapport".

Orsak: Programvärdering är den enkät som studenter fyller i.

5. Sidan 14: "Bedömargruppen noterar att svarsfrekvensen på programvärderingarna har minskat de tre senaste åren"

GU: Stryk denna mening.

Orsak: se nr 2 och 3.

6. Sidan 14: "Enligt självvärderingen är det många kursrapporter som inte lämnas in från kursansvarig institution ..."

GU: Stryk eller ändra till "Enligt självvärderingen lämnades 121 av 133 kursrapporter in från kursansvarig institution under läsåret 2015-16.

Orsak: GU har inte uttryckt att det är "många kursrapporter som inte lämnas in" och menar inte heller att 12 av 133 är många även om vi naturligtvis strävar efter ett ännu bättre resultat.

Karlstads universitets svar på preliminärt yttrande

Karlstads universitet (Kau) finner att bedömargruppens preliminära yttrande är insiktsfullt och i det stora hela beskriver utbildningen på ett sätt som överensstämmer med Kau:s egen bild över styrkor och svagheter. Vi noterar särskilt att bedömargruppen lyfter fram att Kau:s har ”god systematik och strategier för kompetensförsörjningens olika delar vilket, kombinerat med problemmedvetenhet bedöms som styrkor”, snarare än att helt grunda sin bedömning på att andelen disputerade lärare är för låg. Utlåtandet kommer att få stor betydelse i förbättringsarbetet av grundlärarprogrammet. Delvis har utvecklingsarbetet redan satt igång, särskilt när det gäller vetenskapligt skrivande, samt stärkande av vetenskapsteori och metodik. Kau delar bedömargruppens uppfattning att detta är ett viktigt utvecklingsområde och utlåtandet kommer att ge momentum i att stärka förbättringsarbetet. I ett första läge har examensarbetskursen hamnat i fokus. En diskussion pågår i lärarlaget och programrådet om att liksom de flesta andra grundlärarutbildningar dela det självständiga arbetet i två för att stärka progressionen.

Bedömargruppen lyfter fram brist på systematik vad gäller bedömningskriterier. Självvärderingen brister i att lyfta fram bedömningskriterier och att visa att de har central roll i examination. Detta beror främst på platsbrist, men kan ses som en felprioritering av utrymmet. Bedömningskriterier finns för alla kurser och redovisas i studieguider. Några exempel på bedömningskriterier finns tillgängliga i Box (<https://kau.box.com/s/1tnofl2u0nqksygn0eavypqqr0ahvgtz>; <https://kau.box.com/s/43qciypk33ghulaf45ptxeu4n67p0lxc>). Bedömningskriterierna är dock av skiftande kvalitet, varierar i tillgänglighet och granskas inte utanför lärarlaget i kursen. Det finns därför fog för slutsatsen att det finns brister i systematiken. Programrådet kommer därför att göra en översyn och dokumentation i samråd med institutionerna för att göra bedömningskriterierna synliga och kunna granska deras kvalitet i relation till lärandemålen. Detta gäller inte minst hur bedömningskriterierna visar hur studenternas aktiva roll återspeglas i bedömningar. Detta är något som är centralt vad gäller kunskapsformen färdighet och förmåga. Vad gäller kunskap och förståelse där större tydlighet efterfrågas i yttrandet bör studentaktivitet explicitgöras i bedömningskriterier, snarare än att det krävs studentaktivitet för att uppfylla kriterierna på främst VG-nivå.

I yttrandet står att ”(s)tor vikt läggs, enligt lärosätet, vid självständighet och mindre vid samarbete.” Att Kau i utbildningen strävar efter att öka studenternas självständighet stämmer och visas också i yttrandet. Däremot förstår vi inte hur vi kunnat ge intryck av att samarbete inte prioriteras. Utlåtandet ger inte heller någon klarhet i vad bristerna består. Kau ser utveckling av självständighet och samarbetsförmåga som lika viktiga komponenter i lärarblivandet. Exempel som här kan lyftas fram är att studenterna redan vid programstart utvecklar ett studiegruppskontrakt som lägger grunden för samarbete kring studierna, men också ut i yrkeslivet (<https://kau.box.com/s/2w4ogp1xvymbeyzpmu817bqh4nwzk1ih>). Ett annat exempel med direkt beröring med kunskapsformen färdighet och förmåga är den film som hänvisas till i självvärdering på annan plats som handlar om att studenter under VFU i övningsskolor systematiskt tränas i att samverka i arbetsgrupper som lärare under handledning (https://play.kau.se/media/VFU+på+en+övningsskola/0_z7wbczwl).

Slutligen kan sägas gällande kritiken under jämställdhetsperspektivet om brist på åtgärdsplaner för jämn könsfördelning att det nyligen i rektorsbeslut (61/17) fastställts en handlingsplan för jämställdhetsintegrering (<https://kau.box.com/s/jobmskik413ddzg4bi2tvcvyj2qxm47m>), vilken nu ska implementeras inom lärosätet. Under *Utvecklingsbehov 1 – utbildningens villkor* fastställs att:

- a) Jämställdhetsperspektivet ska ingå i alla utbildningar och framgå i examensmål, kursplaner och utbildningsplaner.

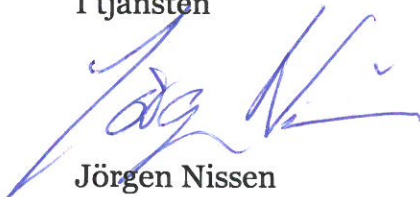
b) Rekryteringen till, klimatet inom och avhoppet från de könssegregerade utbildningarna ska uppmärksammas särskilt.

c) Lärare, studievägledare och VFU-handledare ska vara kunniga inom genus och jämställdhet relaterat till de utbildningar och yrken de representerar.

Svar på delning av preliminärt yttrande gällande utbildningsutvärdering inom Grundlärarexamen, inriktning förskoleklass och årskurs 1-3.

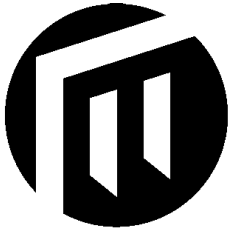
Linköpings universitet (LiU) har beretts möjlighet att kontrollera innehållet i yttrandet och påpeka eventuella sakfel. LiU finner att yttrandet som helhet ger en god bild av utbildningens kvalitet och lyfter fram såväl styrkor som viktiga utvecklingsområden. Det tydliggör också på vilka punkter mer utförliga beskrivningar och analyser kunde bidra till bilden av utbildningens innehåll och kvalitet. Inga direkta sakfel har påträffats.

I tjänsten

Jörgen Nissen
Dekanus för Utbildningsvetenskap, LiU

MALMÖ HÖGSKOLA

Malmö högskolas svar på bedömargruppens preliminära yttrande angående utbildningsutvärdering inom grundlärorexamen, inriktning årskurserna 4-6 (ID-nr A-2016-09-3997)

Bedömargruppens beskrivning och analys överensstämmer med lärosätets egen vad gäller såväl styrkor som svagheter, och yttrandet med dess rekommendationer kommer att bidra till vårt utvecklingsarbete framöver. Under senare delen av hösten 2017 kommer fakulteten att fatta beslut om ett kvalitetssäkringssystem som ska gälla från 2018 och som ska ingå i Malmö högskolas *Ramverk för kvalitetsarbete inom grundnivå och avancerad nivå* (Beslut 2017-06-23):

<https://mah.app.box.com/s/xu83u6eyonqro8c51z54v5yuj0k5h0bn>

Yttrandet innehåller en fråga om hur vi arbetar för att säkerställa kunskap om kvantitativa forskningsmetoder (s. 5). Den nya kursen *Vetenskap och beprövad erfarenhet* (9 hp) inom UVK från antagning 2016 syftar till att komma tillrätta med den svaghet som funnits i utbildningen avseende studenternas metodologiska kunskaper. I kursen, som ligger före examensarbetet, kommer vetenskapsteori, såväl kvalitativa som kvantitativa forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet att få stort utrymme.

Innehållet i det som benämns som sommarkurs i yttrandet anses vara något oklart. Vi vill därför klargöra att det som uppfattats som en sommarkurs bestod i kompetensutveckling för lärarna som fick pröva och diskutera olika digitala former för lärande. Kompetensutvecklingen genomfördes som heldagsutbildning i juni och augusti och organiserades av Malmö högskolas centrum för akademiskt lärarskap tillsammans med medarbetare från högskolans medieverkstad. Från och med 2017 ingår kompetensutbildningsdagar i juni och augusti i fakultetens systematiska kvalitetsarbete.

Inom utskottets systematiska kvalitetsarbete erbjöds studenterna i utbildningens senare del en seminarieserie om digitalisering under våren 2017 eftersom utvärderingar hade visat att studenternas utbildning om digitalisering inte varit tillräcklig. Seminarierna och föreläsningarna hölls av högskolans lärare och gästföreläsare. Innehållet omfattade forskningsbaserat arbete i ett digitaliserat klassrum, etik och IT i en skolkontext, *collaborative digital projects for teaching in an intercultural context*, hur man arbetar med elevers kritiska förhållningssätt i användandet av internet i en kommersiell miljö samt programmering. Under våren 2017 har seminarieseriens innehåll arbetats in i utbildningens kurser av lärarna i utskottet i samarbete med kollegerna i ämnesgrupperna.

UMEÅ UNIVERSITET

Synpunkter på UKÄ:s pilotutvärdering av grundläroarutbildningen med inriktning fritidshem

Bakgrund

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har genomfört en pilotutvärdering av grundläroarutbildningen med inriktning mot fritidshem vid Umeå universitet. Umeå universitet fick ta del av bedömargruppens preliminära yttrande den 31 augusti 2017 för att korrigera eventuella sakfel senast den 21 september 2017. Då detta är en pilotutvärdering och därmed viktigt med lärande inför framtida utvärderingar har Umeå universitet, förutom korrigering av sakfel, valt att kommentera några särskilt viktiga erfarenheter av utvärderingsprocessen som sådan.

Kommentarer

Umeå universitet vill inledningsvis lyfta en principiell men problematisk fråga i bedömningen. Därefter redovisas kompletterande information om lärosätets arbete med systematisk uppföljning och återkoppling, dvs. själva kvalitetssystemet, som var otillräckligt beskrivet i löpande text i självvärderingen framförallt med avseende på hur återkoppling sker till relevanta intressenter. Avslutningsvis kommenteras ett antal faktafel i bedömarunderlaget, sida för sida.

1. Principiella invändningar

Eftersom detta är en pilotomgång vill Umeå universitet ta tillfället i akt att peka på en problematisk diskrepans mellan vägledningen inför utvärderingen och bedömargruppens preliminära yttrande. Både vid upptaksmötet och i instruktionerna till självvärderingen uppmanas lärosätena att lyfta fram såväl styrkor som utvecklingsområden och svagheter. Detta betonades som en viktig aspekt i skrivandet av självvärderingarna. I det preliminära yttrandet kan Umeå universitet dock konstatera att ett flertal av lärosätet identifierade utvecklingsområden används som grund för underkännande av utbildningens kvalitet. Detta sker även när de vidtagna åtgärderna bedöms som adekvata av bedömargruppen.

Ett exempel är bedömningen på s. 5 i yttrandet där bedömargruppen konstaterar att bristerna i utbildningen dominerar, trots vidtaget förändringsarbete för att stärka professionsarbete och progression på basis av genomförda uppföljningar och utvärderingar. Vilka dessa brister är, framgår inte i yttrandet. Som enda grund för bedömningen används istället det som anges vara lärosätets egna ord "Dock lyfts i självvärderingen att det är problem med att få progressionen att fungera i praktiken" samt att "utfallet av förändringarna är det för tidigt att kunna uttala sig om". Tilläggas kan att Umeå universitetet i detta fall inte har formulerat sådana yttranden i sin självvärdering.

I det fall Umeå universitet under lärosätetsintervjun eller i självvärderingen uttryckt att det är för tidigt att uttala sig om utfallet av förändringar, syftar det på att de studentgrupper som berörs av förändringarna ännu inte har tagit examen. Umeå universitet har alltså inte kunnat fånga den fulla effekten i en avslutande programutvärdering som genomförs efter varje avslutad kull. Däremot har kursutvärderingar genomförts och lärosätet kan i dessa konstatera att studenterna är mer nöjda med sin utbildning samt att avhoppet har minskat.

UMEÅ UNIVERSITET

Bedömargruppen menar av allt att döma att de förändringar som genomförts inte kan tas i beaktande. I praktiken bedöms då den utbildning som startade 2011, vilket inte är rättvist med tanke på det gedigna revideringsarbete som har genomförts baserat på uppföljningar och utvärderingar och som beskrivs i självvärderingen. Liknande bedömningar gör bedömargruppen när det gäller jämställdhetsperspektivet, där lärosätets egen skrivning om att progressionen kan förbättras används om enda grund för underkännande. För ett utförligare resonemang om jämställdhetsperspektivet se nedan.

Umeå universitet ser vägledningens uppmaning att lyfta fram både styrkor och utvecklingsområden som helt central för ett kvalitetsfrämjande arbete. Detta motsägs direkt av bedömningar som använder universitetets skrivningar om utvecklingsområden som grund för underkännande – utan att i bedömningen peka på vad i utbildningen som anses bristande. Ett sådant hanteringssätt kan få som konsekvens att lärosäten i självvärderingar väljer att förtiga kända utvecklingsområden och brister, vilket i sin tur skulle förta utvärderingssystemets kvalitetsfrämjande effekt. Olyckligt är också att bedömargruppen vid flera tillfällen avslutar en argumentation för ett underkänt betyg med formuleringen ”detta är ett utvecklingsområde”. När denna formulering används ges intrycket att endast utbildningar som inte har några svagheter eller utvecklingsområden, kan godkännas.

2. Kompletterande information

Umeå universitets kvalitetsarbete

Umeå universitet konstaterar att lärosätets systematiska kvalitetsarbete hade kunnat beskrivas mer utförligt i självvärderingen. I många avsnitt anges att uppföljningar och utvärderingar sker och länkar ges till såväl Umeå universitets som Lärarhögskolans kvalitetssystem där systematiken framgår. Likväl beskrivs inte samlat hur hela systemet hänger ihop i den löpande texten, framförallt med avseende på hur återkoppling sker till relevanta intressenter. Hur systemet ser ut samt hur återkoppling sker framgår dock av de länkande dokumenten: ”Kvalitetssystem för utbildning på grund- och avancerad nivå” och ”Kvalitetssystem för Lärarhögskolan”. Tyvärr hade dock en viktig länk fallit bort i självvärderingen, nämligen länken till programrådets programanalyser som är centrala i kvalitetsarbetet.

I självvärderingen framgår att:

Umeå universitets och Lärarhögskolans arbete med uppföljning och kvalitetsutveckling av programmen regleras genom ”Kvalitetssystem för utbildning på grund- och avancerad nivå” och ”Kvalitetssystem för Lärarhögskolan”. Som ett led i kvalitetssystemet genomför respektive programråd varje år en programanalys, där resultatet av uppföljningar och utvärderingar presenteras och diskuteras, liksom förslag till förändringar/åtgärder. Programanalyserna skickas därefter till Lärarhögskolans rektor för fortsatt diskussion och handläggning. Förslag till förändringar bildar utgångspunkt för det kommande årets arbete i programrådet. Vid behov avsätter Lärarhögskolan resurser för det utvecklingsarbete som kan behöva genomföras. (s. 3)

I anslutning till detta vill Umeå universitet förtydliga följande. Programrådets programanalyser, som är en kombinerad verksamhetsplan och verksamhetsberättelse för respektive examensinriktning, baseras på nedanstående systematiska uppföljningar:

1. nybörjarenkät¹ (genomförs vartannat år ca tre veckor efter terminsstart),
2. studiebarometern (genomförs vartannat år med studenter på termin 5)

¹ För att få en bild av hur våra studenter upplever sin studiesituation utförs vid universitetet Nybörjarenkäten och Studiebarometern vilka genomförs vartannat år växelvis.

UMEÅ UNIVERSITET

3. mittprogramsvärdering (genomförs för den studentgrupp som befinner sig mitt i utbildningen),
4. programsvärderingar (genomförs för de studenter som går sin sista termin).

Därtill genomförs kurssvärderingar av respektive institution efter varje avslutad kurs. Resultaten återkopplas till kursansvarig institutionsledning som i sin tur återkopplar till fakulteternas representanter i respektive programråd. Sammanställningarna av kurssvärderingarna läggs på respektive institutions webbplats, se exempel på s. 24 i självvärderingen. Resultaten av svärderingarna sammanställs i programanalysen och återkopplas till Läraryhögskolans rektor, dels skriftligen, dels genom årliga dialoger med programrådsordförandena. Utifrån resultaten i programanalyserna planeras eventuella förändringar, justeringar och revideringar av programmet i dialog med Läraryhögskolans rektor. Processen är kopplad till budgetarbetet så att adekvata resurser för eventuell utvecklingsarbete kan avsättas. Eventuella förändringar i programmet (nya kurser, inslag osv) följs upp genom det systematiska uppföljningssystemet (kurssvärderingar, nybörjarenkäter, mittprogramsvärderingar och programsvärderingar) och återkopplas enligt ovan beskrivna system.

Rektor för Läraryhögskolan återkopplar resultatet av kvalitetsarbetet till:

- Läraryhögskolans styrelse som har möten tre gånger per termin,
- Ingående institutioner i Umeå universitets lärarprogram via regelbundna prefekt- och studierektorsmöten tre gånger per termin,
- Läraryutbildningsrådet, ett råd för samtliga programrådsordföranden och studentrepresentanter vilket sammanträder tre gånger per termin samt till universitetets ledning vid regelbundna rektorsdialoger fyra gånger per termin,
- Studenter, sker i samarbete med studentföreningen UmPe två till tre gånger per termin.

Återkoppling till relevanta intressenter (studenter och samverkande parter) sker vidare genom den beredande och beslutande organisationens representativa struktur. I varje programråd ingår såväl studentrepresentanter som externa representanter (arbetslivsrepresentanter). Samma struktur återfinns i Läraryhögskolans styrelse där det utöver fakultetsledningarna även ingår lärarrepresentanter (3), studentrepresentanter (2) och externa arbetslivsrepresentanter (2). I läraryutbildningsrådet ingår inga externa representanter, men däremot studentrepresentanter.

Läraryhögskolans ledning har löpande dialoger med Region Västerbotten som organiserar skolhuvudmän i samtliga kommuner i Västerbotten och Örnsköldsviks kommun. Dialogerna rör gemensamma angelägenheter knutet till läraryutbildningarna och lärares fortbildning. Tillsammans med Region Västerbotten arrangeras ett samverkansforum tillsammans med regionens skolhuvudmän två gånger per år. Här diskuteras gemensamma angelägenheter i större grupp. Exempel på teman är examensarbeten, verksamhetsförlagd utbildning (VFU) samt IKT och lärande. Även här ges återkoppling av relevanta aspekter kopplade till det utvalda temat.

3. Korrigering av sakfel och kommentarer till specifika avsnitt

Sid 1. Bedömargruppen noterar i lärartabellen att ett stort antal lektorer vid Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap "har ytterst liten del av sin tjänst i utbildningen". Dessa lektorer handleder examensarbeten vilket också framgår av lärartabellen. För att få handleda måste man vara disputerad. Under de senaste åren har det varit stora studentkullar och många studenter som skriver enskilda arbeten varför det krävs fler lärare under just den kursen.

UMEÅ UNIVERSITET

Det framgår i självvärderingen på sid 24 att en stor del av utbildningen sker vid samma institution, Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap (TUV). Detta är viktigt, inte minst i relation till Läraryhögskolans kommentarer avseende s. 3 i självvärderingen, se nedan. TUV tillhandahåller tre av de huvudsakliga lärarna inom fritidshemsinriktningen 90 hp. De som har störst omfattning av sin anställning i utbildningen är erfarna fritidspedagoger (en lektor som disputerat inom fritidspedagogyrket, en adjunkt och en doktorand). Adjunkten, som arbetar 90 procent, har numera tillsvidareanställning. Lektorn undervisar 35 procent och bedriver forskning inom det fritidspedagogiska området på resterande andel av sin anställning. Delar av den forskningen finns angiven i självvärderingen på sidan 7 i första stycket. Det är dock inte framskrivet tillräckligt tydligt att en av de fyra forskarna är den lektor som omnämns ovan och att inriktningen på hennes forskning fokuserar på fritidshemmets del i det omnämnda forsknings- och utvecklingsprojektet om framtagning av gemensam språkpolicy på en skola.

Längst ner på sid 1 står att det inte framgick av självvärderingen vem på lärosätet som är delaktig i det nationella nätverket för att stärka och dela kunskap om ny forskning inom det fritidspedagogiska området. Det är ovan nämnda lektor vid TUV, tillika programrådsordförande, som årligen får resurser av Läraryhögskolan för att delta i nätverket. Detta framgick av programanalysen, en länk som tyvärr fallit bort i självvärderingen.

Sid. 2. "Huruvida det de facto finns strategiska planer för lärares pedagogiska och ämnesmässiga kompetensutveckling eller ej och hur uppföljning av dessa i så fall sker, framkommer således inte varken i självvärderingen eller i intervjuerna."

Umeå universitets arbete med kompetensförsörjningsplaner beskrivs på s. 5 i självvärderingen och kompletterande information gavs vid intervjuerna (ledningsnivån), bland annat av Annika Nilsson, studierektor vid TUV. Kompetensförsörjningsplaner upprättas i samband med medarbetarsamtal årligen av prefekt vid respektive institution. Såväl verksamhetens behov som individens önskemål tas i beaktande vid upprättande av dessa planer. Systematisk uppföljning sker årligen på fakultetsnivå. Återkoppling till Läraryhögskolan sker genom Läraryhögskolans styrelse, där fakultetsledningarna ingår. Vart tredje år genomför Läraryhögskolan riktade forskningsinsatser på basis av genomförda uppföljningar och efter dialoger om verksamhetens behov med respektive fakultet och institution. Insatserna är fleråriga (minst fyra år) och syftar till att stärka lärosätets utbildningsvetenskapliga forskningsmiljöer, framförallt i relation till grundutbildningens behov.

Då det gäller kompetensutveckling och uppföljning av denna har bedömggruppen inte beaktat att det i självvärderingen finns angivet att "som ett led i implementeringen av universitetets kvalitetssystem kommer vi dock att se över Läraryhögskolans möjlighet att samla in uppgifter om kompetensutvecklingen som grund för dialog med inblandade fakulteter och institutioner". Det var i sådan dialog mellan TUV och Läraryhögskolan som parterna våren 2017 tillsammans kunde driva behovet av att tillsvidareanställa en adjunkt med fritidspedagogisk kompetens och, efter självvärderingens färdigställande, också fått rektors tillstånd till detta. Som framgår av självvärderingen (sid. 6) har Läraryhögskolan numera en mycket tätare dialog med institutionerna.

Sid 2 "I grundläraryhögskolan med inriktning mot fritidshem medverkar, i varierande utsträckning, lärare från ett tiotal olika institutioner".

Detta är fel – i den lärartabell som Umeå universitet redovisat medverkar sju institutioner..

Sid. 3 "Som beskrivs under aspekten personal finns förvisso en vetenskaplig och professionsinriktad miljö vid universitetet med fokus på läraryhögskolan, som studenterna på den"

UMEÅ UNIVERSITET

aktuella utbildningen bland annat kommer i kontakt med i den avslutande kursen "Profession och vetenskap", men kopplingen till det fritidshemspedagogiska området är enligt bedömargruppen svag."

Det är inte endast inom den nämnda kursen, "Profession och vetenskap" som studenterna kommer i kontakt med en vetenskaplig och professionsinriktad miljö med koppling till det fritidshemspedagogiska området. Hela utbildningen ges i en vetenskaplig och professionsinriktad miljö, exempelvis den inledande kursen "Att bli lärare", hela huvudämnesområdet, VFU:n, examensarbetet och den avslutande kursen "Profession och vetenskap" som ges av TUV och som uteslutande är inriktad mot det fritidshemspedagogiska området.

Sid. 4: "Bedömargruppen anser att det finns problemmedvetenhet och att de åtgärder som har vidtagits för att förtydliga inriktningen förefaller adekvata, dock behöver arbetet fortsätta för att visa på att systematik vad gäller utvecklingsarbete, åtgärder och återkoppling fungerar så att det ska finnas en relevant miljö med samverkan med det omgivande samhället."

Som nämndes inledningsvis är det principiellt problematiskt om sådant som troligen skulle ha ansetts tillfyllest i en åtgärdsredovisning efter omdömet bristande kvalitet – dvs. en adekvat problemanalys följt av adekvata åtgärder – ska föranleda ett ifrågasättande, med hänvisning enbart till att kvalitetsarbetet behöver fortsätta. Det är vidare oklart vad bedömargruppen grundar antagandet om att det inte finns någon relevant miljö för samverkan med det omgivande samhället på, eftersom inga exempel ges i texten. I självvärderingen framgår att samverkan präglar utbildningarna på följande vis:

- I alla beredningsorgan och i styrelsen för Lärarhögskolan finns extern representation och därigenom möjlighet till dialog med det omgivande samhället. Härigenom sker också återkoppling av det systematiska uppföljningsarbetet till de samverkande intressenterna,
- Via den upprättade samverkansorganisationen mellan Region Västerbotten och Örnsköldsviks kommun presenteras och diskuteras gemensamma frågor, inklusive avtalsfrågor, i relation till den verksamhetsförlagda utbildningen. Även här sker återkoppling av det systematiska uppföljningsarbetet. Kommunerna medverkar kontinuerligt i utveckling och revidering av avtalet utifrån genomförda utvärderingar,
- Inför varje VFU-period sker samverkan med handledare via en handledarkonferens. Vid dessa konferenser finns också möjlighet att diskutera innehållet i utbildningen och dess relevans för det kommande yrket. Återkoppling sker av resultat från tidigare uppföljningar och kursutvärderingar.

Sid. 4. Bedömargruppen hade svårt att utläsa hur forskningsanknytningen sker. Bedömargruppen förefaller då endast beakta den forskning som bedrivs vid universitetet och inte den forskning som finns att tillgå och används i utbildningen som innehåll och kurslitteratur. Inte heller beaktas fjärde stycket i självvärderingen på sidan 7 som beskriver detta. Där anges bland annat att forskningsanknytningen följs upp i de årliga programutvärderingarna som genomförs enligt Lärarhögskolans kvalitetssystem. Bedömargruppen har inte heller beaktat det som skrivs om det nationella nätverksarbete som bedrivs för att stärka och ständigt uppdatera forskningsanknytningen i utbildningarna (programrådsordförande deltar i detta). Likaså förefaller bedömargruppen missat att notera att Umeå universitet deltar i att forma ett nationellt forskningsteam, vilket finns angivet på sidan 7 i självvärderingen. Däremot framgick inte VEM som deltar (programrådsordförande och samma lektor som bedriver forskning inom fältet).

UMEÅ UNIVERSITET

Sid. 5. "I självvärderingen framgår att det finns progression i utbildningen och att det finns kopplingar mellan mål, aktiviteter och examination. Examinationerna är både individuella och sådana som genomförs i grupp. De olika examinationsformerna är, liksom aktiviteter och kursuppgifter, varierade. Ett sådant positivt exempel är, enligt bedömargruppen, att kursen "Lärande och undervisning" kombinerar salstentamen med skriftlig hemtentamen. Kursens förväntade studieresultat har därtill bearbetats vid seminarier. Detta bedöms som styrkor. Dock lyfts i självvärderingen att det är problem med att få progressionen att fungera i praktiken, vilket visar att det finns en medvetenhet kring denna problematik. Förändringar har genomförts i placering av kurser och kursinnehåll för att förtydliga utbildningens relevans för det fritidshemspedagogiska området och yrkesutövningen. Utfallet av förändringarna är det för tidigt att kunna uttala sig om, enligt självvärderingen. Styrkor till trots, bedömer gruppen att bristerna dominerar i denna del, varför bedömargruppens sammantagna bedömning blir att detta är ett utvecklingsområde."

Som kommenterats inledningsvis är det är oklart vad ovanstående bedömning baseras på och vilka brister som identifierats. Som enda grund i bedömningen används det som anges vara lärosätets egna ord. Detta gäller såväl formuleringen: "Dock lyfts i självvärderingen att det är problem med att få progressionen att fungera i praktiken" som "Utfallet av förändringarna är det för tidigt att kunna uttala sig om". Ingen av dessa formuleringar eller ens skrivningar som liknar dessa, återfinns dessutom i Umeå universitets självvärdering.

För att förtydliga ser alltså Umeå universitet flera problem i denna bedömning:

- trots uppmaningar till lärosäten att vara transparenta och redovisa utvecklingsområden, så används dessa som enda grund för underkännande,
- i detta fall återfinns inte ens de nämnda formuleringarna eller ens skrivningar som liknar dessa i självvärderingen,
- vilka "bristerna" i utbildningen är och vad bedömningen bygger på anges inte tydligt utöver det som bedömargruppen menar att lärosätet själv har formulerat sig kring i självvärderingen (vilket i detta fall inte ens stämmer),
- trots ett gediget utvecklingsarbete på basis av uppföljningar och utvärderingar bedöms lärosätet på den utbildning som startade 2011.

Sid. 6. I yttrandet beskrivs dokumentet "progression i vetenskaplig skolning" som något som främst har en karaktär av kartläggning och visar var i utbildningen olika moment tränas, men inte hur studenterna kan utveckla kunskaper. Dokumentet innehåller dock exempel på moment genom vilka studenterna kan tränas och hur läraren kan agera för att stödja studenternas lärande. Vi delar bedömargruppens bedömning att detta verkar kvalitetsutvecklande i relation till lärarna, men menar till skillnad från bedömargruppen att det även medför en kvalitetsutveckling för studenterna (vilket ju är själva syftet med dokumentet). Eftersom bedömargruppen tar fasta på formuleringen "rekommenderar att", vill lärosätet gärna påpeka att det av självvärderingen (sidan 17) framgår att det används, och att även om det ännu inte hunnit användas för en hel årskull (ända fram till examensarbetet) har lärosätet redan kunnat utläsa att inlämnade rapporter har ökad vetenskaplighet till följd av dokumentet. I självvärderingen framkommer också att dokumentet presenterats och diskuterats i samverkansforumet.

Sid. 7. Bedömargruppen skriver angående översynen av fritidshemsperspektivet i de allmänna kurserna att detta kvalitetsutvecklingsarbete är angeläget men säger att det saknas struktur. Det är oklart vad som ligger till grund för denna bedömning. Kvalitetssystemet för utbildning på grund-

UMEÅ UNIVERSITET

och avancerad nivå beskrivs på s. 2 i självvärderingen och även om det, som inledningsvis konstaterats kunde ha varit utförligare beskrivet i texten särskilt med avseende på hur återkoppling sker till relevanta intressenter, finns länkar till relevanta system där strukturen, de olika komponenterna, systematiken och återkopplingen framgår (s. 3). Systemet beskrevs också muntligt vid intervjuerna av ledningsfunktionen. Vidare beskrivs programrådets funktion som en del av kvalitetssäkringen och deras uppdrag på sid. 1–2 samt programanalysens roll. Att Umeå universitet har en *struktur* för sitt kvalitetsarbete med årliga uppföljningar och analyser som leder till åtgärder och som återkopplas till relevanta intressenter råder det alltså ingen tvekan om. Bedömargruppen skriver korrekt att utvärderingar *faktiskt* har lett till att kvalitetsutvecklande åtgärder vidtagits, och att kursvärderingar använts för att stämma av att studenterna funnit genomförda förändringar relevanta och positiva. Om bedömargruppen anser att dessa utvärderingar och åtgärder inte utgör systematiskt arbete, eller att vidtagna åtgärder är otillräckliga, bör det anföras belägg eller argument för detta.

Sid. 9. Bedömargruppen skriver att självvärderingen *under avsnittet om färdighet och förmåga* endast ger enstaka exempel på att utvärderingar från studenter och lärare lett till kvalitetsutvecklande åtgärder vidtagits, inga exempel på att kursvärderingar används för att stämma av att studenterna funnit genomförda förändringar relevanta och positiva och ingen beskrivning av hur uppföljningar av utbildningens utformning, genomförande och examination genomförs på ett systematiskt sätt. Fler sådana beskrivningar finns under avsnittet kunskap och förståelse och noteras där av bedömargruppen. Hur återkopplingen av kursutvärderingar och därpå vidtagna åtgärder sker framgår också på sid 24 i självvärderingen (under Studentperspektiv). Här finns en länk till hur systemet fungerar vid en av de kursansvariga institutionerna. Systemet fungerar på liknande vis vid övriga medverkande institutioner. Studentrepresentanter finns dessutom med i programråden.

Sist på sid 8-9 anges att det inte finns exempel på hur studenterna tar en aktiv roll i sin lärandeprocess avseende värderingsförmåga och förhållningssätt. Detta är fel. I självvärderingen ges två exempel (sidan 21) genom länkningen till Case 1 i kursen "Etik, demokrati och den heterogena lärandemiljön" samt beskrivningen av hur etikområdet bearbetas i kursen "Profession och vetenskap" i självvärderingen sidan 22 där studenternas egna läroprocesser återspeglas i bedömningen (också länkat till i studieguiden).

Sid. 10. Inledningsvis anges att det inte finns exempel på utvärderingar som lett till kvalitetsutvecklande åtgärder. Detta är felaktigt. I självvärderingen framkommer hur utvärderingar lett till förbättringar, också stora sådana såsom strukturförändringar och förändringar av kursinnehåll för att främja progression (exemplet med specialpedagogik och framtagningen av ny kurs om elever i behov av extra anpassningar).

Bedömargruppens bedömning att uppföljning och kvalitetsutvecklande åtgärder brister grundar sig både här och på motsvarande ställe på sid 9 främst på avsaknaden av beskrivning "under detta avsnitt." Eftersom detta är en pilotutvärdering ser Umeå universitet det som angeläget att starkt ifrågasätta om det är ett rimligt krav att det finns sådana beskrivningar och exempel – dessutom fler än "enstaka" – under var och en av de tre kunskapsformerna. Det kan förstås ibland vara så att kvalitetsutvecklande åtgärder tydligt kan hänföras till en av de tre kunskapsformerna, men det finns inget som säger att det alltid är så eller att det i så fall skulle vara en kvalitetsbrist. Umeå universitet menar att det finns anledning för UKÄ att se över hur vägledningen är upplagd i detta avseende.

UMEÅ UNIVERSITET

Under den sammanvägda bedömningen s 10-11 och även på s. 5 anges att bedömningsgrunder för VFU inte redovisas. Dessa kunde ha varit tydligare redovisade i texten, men länkning och beskrivning av bedömningsunderlagen finns liksom att bedömningsgrunderna diskuteras med handledarna vid handledarkonferenserna inför varje VFU. Bedömningskriterier för G respektive VG finns i respektive fastställd kursplan för de verksamhetsförlagda kurserna, se exempelvis: Läraryrkets dimensioner I, Läraryrkets dimensioner II och Läraryrkets dimensioner III. Motsvarande gäller för övriga kurser inom utbildningen, dvs. att bedömningskriterier för G respektive VG anges i respektive kursplan. Däremot är det korrekt att vi inte har särskiljandet mellan VG och G tydligt framskrivet i bedömningsunderlagen för den verksamhetsförlagda utbildningen.

Sid. 12–13. ”I självvärderingen påpekas att det enligt utbildningsplanen ska finnas ett jämställdhetsperspektiv integrerat i hela utbildningen, men att detta inte syns i samtliga kursplaner. Dock ges i självvärderingen exempel på tre kurser där jämställdhetsperspektiv behandlas. Lärosätet planerar därför att ta fram ett progressionsdokument kring just jämställdhet i syfte att förtydliga detta i kursplanerna och för att få progression genom utbildningen kring ett jämställdhetsperspektiv. Denna åtgärd är ännu så länge på planeringsstadiet. Detta visar på medvetenhet om att det finns brister i hur ett jämställdhetsperspektiv hanteras genom hela utbildningen, vilket är en bild bedömargruppen delar.”

Umeå universitet konstaterar att lärosätet inte lyckats visa hur jämställdhetsperspektivet systematiskt följs upp, leder till åtgärder och återkopplas till relevanta intressenter. Detta är en brist i skrivandet av självvärderingen. Det Umeå universitet däremot inte förstår är på vilka grunder jämställdhetsperspektivet bedöms som bristande i utbildningen. I detta exempel tas lärosätets egna ord i självvärderingen ur sitt sammanhang (för progression kan ju nästan alltid förbättras) och vänds emot lärosätet, utan att bedömargruppen redovisat var i själva utbildningen jämställdhetsperspektivet brister, var progressionen brister, d.v.s. vad antagandet baseras på. Har det exempelvis framkommit i intervjuer med studenter att jämställdhet inte tas upp under utbildningen eller har det framkommit i granskningen av kursplaner?

Både muntligen och skriftligen har lärosätet inför skrivandet av självvärderingen uppmanats att vara transparent och redovisa områden som skulle kunna stärkas upp ytterligare. Jämställdhet är ett sådant exempel där progressionen skulle kunna vara ännu mer framträdande. Det betyder dock inte att perspektivet är bristande i själva utbildningen eller att det inte finns en progression. Häri ligger alltså en skillnad och när bedömargruppen yttrar sig om utbildningens innehåll förväntar Umeå universitet en tydlig motivering av eventuella förbättringsområden. Detta är tyvärr inte tydliggjort i yttrandet från bedömargruppen. I självvärderingen ges fyra exempel på kurser där jämställdhetsperspektivet explicit är integrerat, tre under avsnittet om jämställdhet och en VFU-kurs (s. 19). Jämställdhetsperspektivet finns inte bara när det explicit utgör kursinnehåll utan även på en mängd andra sätt i form av kurslitteratur, case osv. Arbetet med Umeå universitets handlingsplan för jämställdhetsintegrering 2017-2019 har även lett till att medvetenheten om jämställdhetsaspekter stärkts, såväl i utbildningarna som i rekryteringsarbetet i stort.

Sid. 13. ”Vad gäller studentpopulationen har det skett en omsvängning från att vara fler kvinnliga till att bli fler manliga sökande till utbildningen. Inga förslag på åtgärder för att få till stånd en jämn könsfördelning uppges.”

UMEÅ UNIVERSITET

Förändringen är så pass marginell att den inte bedöms leda till några åtgärder. Det intressanta i detta fall är snarare att en tidigare kvinnodominerad sökbild för första gången visade på en svag dominans av manliga sökanden år 2016.

Avslutande synpunkter

Umeå universitet får genomgående kritik för att kvalitetsarbetet saknar en systematisk struktur samt att återkoppling inte sker till relevanta intressenter. Det är oklart vad som ligger till grund för denna bedömning. Kvalitetssystemet för utbildning på grund- och avancerad nivå beskrivs på s. 2 i självvärderingen och även om det, som inledningsvis konstaterats kunde ha varit utförligare beskrivet i texten särskilt med avseende på hur återkoppling sker till relevanta intressenter, finns länkar till relevanta system där strukturen, de olika komponenterna, systematiken och återkopplingen framgår (s. 3). Systemet beskrevs också muntligt vid intervjuerna av ledningsfunktionen. Vidare beskrivs programrådets funktion som en del av kvalitetssäkringen och deras uppdrag på sid. 1–2 samt programanalysens roll. Att Umeå universitet har en *struktur* för sitt kvalitetsarbete med årliga uppföljningar och analyser som leder till åtgärder och som återkopplas till relevanta intressenter råder det alltså ingen tvekan om.

Umeå universitet ställer sig också frågande till om är ett rimligt krav att det finns beskrivningar och exempel av hur uppföljningar lett till åtgärder – dessutom fler än ”enstaka” – under var och en av de tre kunskapsformerna. Det kan förstås ibland vara så att kvalitetsutvecklande åtgärder tydligt kan hänföras till en av de tre kunskapsformerna, men det finns inget som säger att det alltid är så eller att det i så fall skulle vara en kvalitetsbrist. Umeå universitet menar att det finns anledning för UKÄ att se över hur vägledningen är upplagd i detta avseende.

Umeå universitet är vidare kritisk mot följande aspekter av bedömningen:

- Trots uppmaningar om att vara transparenta och lyfta fram såväl styrkor, som utvecklingsområden och svagheter i självvärderingen så används ett flertal av lärosätets identifierade utvecklingsområden som grund för underkännande av utbildningens kvalitet. Detta sker även när de vidtagna åtgärderna utifrån genomförda uppföljningar av lärosätet bedöms som adekvata. En sådan ansats i bedömningen riskerar att få mycket negativa effekter för kvalitetsutveckling, då lärosäten i framtiden väljer att förtiga brister.
- I vissa fall används lärosätets egna formuleringar i självvärderingen som enda grund för ett underkännande. Ett antal områden – exempelvis jämställdhet, progression osv. – konstateras vara bristande, utan att det redovisas vilka dessa brister är eller på vilken grund (utöver lärosätets egna formuleringar) bedömningen bygger.
- Ett antal yttranden som bedömargruppen refererar till som Umeå universitets formuleringar i självvärderingen, återfinns inte i nämnda dokument. Extra problematiskt blir det dessutom när dessa formuleringar leder till ett underkännande av utbildningens kvalitet. Detta är anmärkningsvärt.
- Vidtagna åtgärder, exempelvis en omfattande justering för att förstärka utbildningens professionsanknytning och progression på basis av genomförda uppföljningar och utvärderingar, bedöms som inadekvata eftersom förändringen inte kunnat följas i sin helhet då en hel studentkull ännu inte genomgått den reviderade utbildningen. I praktiken bedöms då den utbildning som startade 2011 utan hänsyn till kvalitetsutvecklande åtgärder som vidtagits därefter. Detta framstår som märkligt särskilt då Umeå universitet, vilket redovisas i självvärderingen, i deluppföljningar kunnat notera att förbättringar bland annat i form av minskade avhopp.

UMEÅ UNIVERSITET

- Olyckligt är också att bedömargruppen vid flera tillfällen avslutar en argumentation för ett underkänt betyg med formuleringen ”detta är ett utvecklingsområde”. När denna formulering används ges intrycket att endast utbildningar som inte har några svagheter eller utvecklingsområden kan godkännas,

Avslutningsvis har det varit viktigt och lärorikt att delta i provomgången och ta del av bedömargruppens rapport. Redan under våren 2017 har arbete vid lärosätet påbörjats för att stärka upp stabilitet i personalgruppen (genom fler fasta anställningar) samt genom att planera resursförstärkningar till forskning inom det fritidshemspedagogiska området. Redovisningen av hur kvalitetssystemet hänger ihop särskilt med avseende på återkoppling till relevanta intressenter, hur kompetensförsörjningsplaner upprättas och följs upp samt hur återkoppling sker till relevanta intressenter, hade kunnat tydliggöras i självvärderingen. Även beskrivningen av den existerande forskningsmiljön över institutionsgränser hade kunnat vara utförligare beskriven, genom exempel bland annat från ett större pågående praktknära forskningsprojekt om flerspråkighet och språkpolitics i samarbete med en skola i Umeå kommun och där fritidshemsperspektivet utgör en viktig del. Den större forskningsmiljö kring barns lärande och utveckling, som finns vid såväl Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap som vid institutionen för språkstudier och vid Institutionen för naturvetenskapernas- och matematikens didaktik och som stärker programmets forskningsanknytning hade också kunnat beskrivas.

Svaret har tagits fram i dialog med vicerektor för utbildning vid Umeå universitet.

Maria Löfgren
Rektor Lärarhögskolan